Nắng trong mưa

—nhiều tác giả—

Chủ biên
THÍCH CHÂN TÍNH
–nhiều tác giả–

Nắng trong mưa

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Lời tựa

Tháng Bảy về, mưa phủi bụi trên nền trời nắng trong. Mưa rất lạ, đến rất nhanh, đi rất vội, có khi lại dịu dàng từ tốn, lượn nhiều vòng trên không trung, cuối cùng ngủ quên trên bầu trời đen kịt, dày đặc hơi nước chứ chẳng chịu rơi xuống. Cơn mưa hôm nay lại khác, bầu trời trong veo, nắng còn len lỏi qua ô cửa chiếu vào góc bàn mà mưa vẫn cứ rơi, như thể đang đùa nghịch với điều gì đó thân thương và gần gũi. Bởi, trong tim chúng ta ánh mặt trời luôn nắng đẹp, đó là niềm lạc quan yêu đời. Đôi khi, trong tim chúng ta có trời mưa đổ, đó là những nỗi niềm day dứt khôn nguôi. Nhưng có những lúc, tim ta trộn đều tất cả có mưa cùng nắng. Ta hãy biến những cung bậc nắng mưa thành cầu vồng rực sáng, cho tim mình thành cung điện nguy nga. Khi tim ta có được tình thương, nụ cười sẽ đong đầy màu sắc.

Đó là những gì mà tập sách *Nắng trong mưa* mang lại – một cung bậc cảm xúc khi kinh qua từng trang sách.

Hình ảnh người tu sĩ dẫu đã khoác lên mình chiếc áo nâu sòng, cất bước ra đi với niềm khao khát tìm cầu chân lí, chí nguyện lớn lao, đã dâng hiến cuộc đời mình cho đạo pháp, cho nhân sinh, nhưng sâu thẳm trong tâm tư họ luôn khắc khoải về hai đấng sinh thành. Có những lúc mỏi gót trên đường trần, họ chùn bước bởi bão táp mưa sa, nhưng cũng chính trong những cơn mưa đó lại xuất hiện một vệt nắng vàng để hong khô con đường, từ đó bước chân đi tiếp. Tia nắng vàng ấy là cha, là mẹ, những người đã luôn dõi theo từng bước chân con, là thứ tình cảm không thể nhìn bằng mắt thường mà chỉ có thể cảm nhận trong lòng.

Dưới góc nhìn của người học Phật, dù sống bằng tình thương và sự hiểu biết, nhưng người xuất gia vẫn không thể ngày ngày cận kề chăm sóc cha mẹ, cơm bưng nước rót, tâm sự sẻ chia. Tuy vậy, tình thương ấy vẫn vẹn nguyên và được biểu hiện qua nhiều phương thức khác. Để trực tiếp nói lên lời yêu thương bên cạnh sự ngại ngùng, những người con nương cửa Phật xin mượn những con chữ dẫu đơn sơ, câu văn, vần điệu, mộc mạc nhưng chân thành, xin gói ghém tất cả ân tình để gửi về cha mẹ. Hơn tất cả, trong những bài viết ấy là cả một khung trời thương nhớ.

Dù con xuất thế tu hành
Vẫn không quên đức sinh thành mẹ cha.

Ban biên soạn

Mục lục

Kí ức buồn - *Thích Chân Tính* 11

Đôi dòng mùa Vu Lan - *Tâm Đồng* 15

Mẹ về với biển - *Tâm Khương* 23

Chuyện đời của mẹ - *Tâm Nhuận* 28

Đi đâu để thấy hoa bay - *Tâm Lực* 38

Cha mẹ là hạnh phúc của con - *Tâm Hòa* 49

Thư gửi ba mẹ - *Tâm Hoan* 52

Cơm mẹ chiên - *Tâm Quyền* 58

Mẹ, người xa lạ - *Tâm Cung* 62

Nhớ mẹ - *Tâm Ý* 68

Gửi mẹ - *Tâm Sỹ* 72

Mẹ là động lực để tôi vững bước - *Tâm Mạnh* 75

Vu Lan nhớ bố - *Tâm Huỳnh* 80

Cảm ơn mẹ - *Tâm Trường* 84

Thư gửi ba mẹ nhân ngày Vu Lan - *Tâm Mỹ* 92

Gửi về phương trời xa - *Tâm Hạnh* 98

Mẹ ơi, con đã hiểu! - *Tâm Triệu* 102

Tâm sự với cha - *Trí Thông* 108

Công ơn sinh thành - *Tâm Trịnh* 118

Cha - *Tâm Thủ* 127

Vọng mãi lời ru - *Tâm Vượng* 131

Con xin lỗi mẹ cha - *Thích Chân Tính* 143

Cha mẹ tình thâm - *Thích Chân Tính* 145

Mẹ - *Tâm Biện* 147

Mẹ - *Tâm Nghiên* 153

Thế nào mới là đại hiếu? - *Tâm Thoại* 157

Một bông hồng cho mẹ - *Khuyết danh* 164

Hãy để cho họ một con đường - *Tâm Sỹ* 170

Vu Lan xa nhà nhớ ba má - *Tâm Quả* 180

Kí ức về cha - *Tâm Nhuận* 182

Khoảng trời nhớ thương - *Tâm Hiệp* 189

Nợ một lời xin lỗi chân thành – *Thường Tín* 194

Lời của gió - *Tâm Học* 199

Hạnh phúc của mẹ - *Tâm Dược* 204

Vu Lan muộn - *Tâm Biện* 224

KÍ ỨC BUỒN

- Thích Chân Tính -

Hơn ba mươi năm về trước, con vẫn còn nhớ như in về một buổi chiều Đông u buồn đó. Chiếc xe cứu thương đưa ba từ thành phố Long Xuyên lên đến bệnh viện Chợ Rẫy. Ba được chuyển qua chiếc giường có bánh xe và đẩy vào phòng cấp cứu. Nhìn thân thể ba gầy yếu, nước da trắng nhạt, nhưng gương mặt vẫn còn tỉnh táo, con yên tâm là sức khỏe của ba chưa đến nỗi xấu lắm. Con làm mọi thủ tục để ba được nhập viện xong, sau đó về chùa nghỉ, dự định sáng mai sẽ trở lại bệnh viện chăm sóc ba. Thế nhưng có ai biết trước được điều gì sẽ xảy ra, khi mạng sống chỉ là hơi thở, mong manh như bọt nước trôi sông. Sáng sớm hôm sau con nhận được hung tin

ba đã ra đi mãi mãi. Con không ngờ buổi chiều hôm qua lại là lần cuối cùng mà ba con ta được nhìn thấy mặt nhau. Con hối hận vì đã bỏ lỡ cơ hội chăm sóc ba trong những giây phút cuối của cuộc đời. Con đã quá chủ quan và sai lầm khi rời xa ba trong lúc sức khỏe, bệnh tình bất ổn. Niềm ân hận đó cứ ray rứt trong con cho đến mãi tận bây giờ.

Mặc dù thời gian xa cách đã lâu, nhưng kí ức buồn về ngày đó vẫn không phôi pha mỗi khi con nhớ đến. Con hi vọng sự việc của ba sẽ không tiếp diễn với người mẹ còn lại duy nhất trên đời. Rồi, theo quy luật sinh diệt của vũ trụ vạn vật, mẹ cũng đến lúc phải già phải bệnh. Thân tứ đại tới thời kỳ hư hoại, bạo bệnh kéo đến và sức khỏe của mẹ cũng theo đó mà giảm dần cho đến khi không còn tự chủ được nữa. Trong thời gian mẹ bệnh nằm một chỗ, con đã thường xuyên thăm nom, hộ niệm để mẹ có niềm vui và chính niệm lúc gần đất xa trời. Thỉnh thoảng con đặt mẹ ngồi trên xe lăn, đẩy dạo quanh chùa cho thoải mái tinh thần, đổi thay không khí.

Bỗng một hôm con nhận được tin Phật tử bên Mỹ nhắn qua gấp để lo thủ tục giấy tờ đất xây dựng chùa. Đáng lẽ việc này con không phải bận tâm, nhưng do một nghịch duyên đưa đến, khiến con lại phải thêm gánh nặng trên vai. Vì trách

nhiệm của một sứ giả Như Lai, vì lý tưởng thượng cầu hạ hóa, vì tâm nguyện hoằng pháp lợi sinh, con đã thu xếp mọi việc nội tự, tạm xa mẹ già đau yếu, qua Mỹ hai tuần giải quyết vấn đề chùa cảnh, đồng thời đến giảng pháp tại một số đạo tràng đã mời từ lâu. Con ra đi mà trong lòng bất an vì biết rằng sức khỏe của mẹ đang ngày càng đi xuống. Thấm thoát đã bảy ngày trôi qua, mọi việc diễn tiến tốt đẹp và con nghĩ rằng sẽ trở về trước lúc vô thường cướp đi sinh mạng của mẹ. Chỉ còn một tuần nữa thôi, một tuần nữa thôi mẹ à, là con sẽ về với mẹ. Hãy chờ con mẹ nhé! Thế nhưng vô thường đã không cho ai hi vọng đợi chờ. Con thật bàng hoàng khi nghe hung tin mẹ đã qua đời, như một tiếng sét ngang trời. Cơ hội được ở gần bên mẹ trước lúc xả bỏ báo thân giờ đây đã tan thành mây khói. Con phải đổi vé cấp tốc trở về với một nỗi buồn khôn nguôi.

Giờ này, trước mặt con, mẹ chỉ còn là cái xác không hồn. Ánh mắt trìu mến và nụ cười hiền hậu của mẹ không còn thể hiện được nữa rồi. Với ba, con đã không có diễm phúc nhìn mặt lúc từ giã cõi đời. Con nghĩ sai lầm đó sẽ không lặp lại với mẹ. Thế rồi tất cả đều là duyên là nghiệp, chẳng ai toan tính được điều gì khi vô thường chợt đến. Với tình thương bao la như biển cả, ba chẳng trách, mẹ chẳng buồn con đâu, thế nhưng trong

sâu thẳm lòng con luôn tủi phận cho sự bạc phước vô duyên của mình. Vậy là, đời con đã hai lần đánh mất cơ hội thân cận song thân trước lúc sinh ly tử biệt, một việc mà chẳng bao giờ có thể lặp lại trên cuộc đời này. Xin cha mẹ hãy tha thứ cho đứa con bất hiếu. Muôn vạn lần con xin lỗi mẹ cha.

ĐÔI DÒNG MÙA VU LAN

- Tâm Đồng -

Gửi bố mẹ kính thương!

Đã lâu rồi con không viết thư tay, cũng ít gọi điện thăm hỏi sức khỏe bố mẹ. Con thật đáng trách phải không bố mẹ? Con đã tự biện hộ cho mình mọi lý do để trốn tránh điều ấy, nhưng bố mẹ lại luôn tự trấn an mình bằng những câu trả lời như đã biết từ lâu.

Mới đó mà đã hơn mười năm con xa gia đình, bước theo con đường của riêng mình, với những buồn vui nơi cửa Phật.

Ngày con đi, hành trang không gì ngoài sự nhớ thương và lo lắng của bố mẹ. Con biết, với bố mẹ con vẫn là đứa trẻ, luôn cần sự chăm sóc và chở che. Không ít lần, con trách hờn, buồn giận,

khiến bố mẹ phải buồn phiền vì con nhiều. Nên nay, con viết thư này để bộc bạch và dâng lên bố mẹ lời sám hối của con.

Mẹ ơi! Trước đây, nhà mình nghèo, trong nhà, mẹ là người phụ nữ duy nhất, luôn lo lắng, quan tâm và tằn tiện, tiết kiệm từng đồng từ những bó rau, trái bắp. Mẹ luôn âm thầm nhịn nhường những gì mình đáng lẽ phải được hưởng cho chồng con. Sớm hôm, mẹ chỉ quanh quẩn từ vườn trước ngõ sau đến chợ búa, tới lo cho con cháu trong nhà. Mọi công việc, mẹ đều quán xuyến chi tiêu nên không đi đâu ngoài mỗi năm một lần về thăm quê ngoại.

Con biết mẹ chỉ thích những gì giản dị, bình thường. Mẹ không chăm chút cho mình, áo quần chỉ để che thân, ấm lạnh, không thích sắm sửa vì sợ tốn kém. Cả trong ăn uống cũng vậy, mẹ chỉ cần rau luộc, nước tương nhường phần ngon bổ cho các con. Con nhớ có lần mẹ nói, mẹ thèm món rau lang luộc, mà khi ấy con lại quá vô tâm. Mẹ ơi, mẹ có biết câu nói của mẹ ngày ấy, giờ là cả một niềm ray rứt trong con? Nó tuy đơn giản, mộc mạc nhưng lại là cả một trời thương nhớ mỗi khi nghĩ về mẹ.

Còn bố, bố là một người đàn ông thật vĩ đại, luôn nghĩ về gia đình. Ngày còn nhỏ, con đâu biết bố đã hi sinh cho gia đình mình. Xa quê hương

để lập nghiệp, một mình bố gầy dựng cơ ngơi cho anh em chúng con. Sớm hôm lo việc đồng áng, bố cũng như mẹ, chất phác, thật thà, thương con thương cháu. Thế nhưng con lại ngỗ nghịch, bất trị luôn có những suy nghĩ không hay về bố. Để bố phải nặng lời la mắng, nhưng rồi bố lại lầm lũi công việc để quên đi những ưu phiền, lại chở che gia đình mỗi khi giông tố cuộc đời kéo đến. Bố con là thế, không giữ cho mình điều gì ngoài mẹ và chúng con, lại càng không thiết chăm chút cho bản thân mình nhiều. Đôi tay của bố chỉ quen với việc cầm cuốc ra đồng. Quanh năm suốt tháng cặm cụi với luống rau, gốc trà và âm thầm nhìn chúng con lớn khôn, rồi dựng vợ, lo lắng cho tương lai của chúng con.

Bố luôn dạy chúng con sự nề nếp, sự nghiêm nghị và cả tính cương trực. Luôn cho con thấy sự mạnh mẽ của một người đàn ông mẫu mực. Tuy bố không thể hiện bằng tình cảm, không nói ra bằng lời nhưng những hành động của bố qua thời gian giờ con đã hiểu.

Con vẫn nhớ, ngày con đi Sài Gòn học, bố lặng lẽ vác cuốc ra vườn, cuốc từng nỗi đau trong lòng, xới từng luống cảm xúc của riêng mình. Con đâu hay, bố mẹ phải lo thêm một phần để có tiền cho con đi học, con đâu biết bố mẹ lại khuya sớm tảo tần để bòn từng đồng gửi xuống cho con.

Khi còn ở bên bố mẹ và các anh, con thấy sao thật chật chội, khó thở, con muốn được tự do, thoát ly khỏi gia đình. Và rồi, con đã được như ý muốn, được tung cánh trên bầu trời cao vợi, bay liệng giữa những ước ao, nhưng những lúc một mình con mới thấm thía và thèm được nghe tiếng bố mắng, mẹ la. Một mình con giữa phố thị phồn hoa, cô đơn, nhớ nhà, nhớ bố mẹ và các anh da diết, con cảm thấy hối hận và thật có lỗi với bố mẹ. Và cũng từ đó, con luôn tự nhủ mình phải cố gắng, phải để cho bố mẹ thấy mình đã khôn lớn và biết tự lo cho bản thân. Chính vì thế mà con đã vượt qua được những lúc khó khăn.

Bố mẹ còn nhớ cái ngày đầu tiên bố mẹ xuống Sài Gòn thăm con không? Lúc ấy là cả một bầu trời hạnh phúc vỡ òa. Tiếng bố mẹ kêu tên con, giữa khu trọ vắng, con như lịm đi vì đã lâu không được nghe tiếng bố mẹ. Cuộc thăm chóng vánh rồi bố mẹ về lại để lo công việc trên nhà. Lúc đưa bố mẹ ra bến xe, con đã cảm nhận được cái hạnh phúc thắt nghẹn nơi cuống họng, muốn nói rằng "con thương bố mẹ nhiều lắm" nhưng sao không nói nên lời, chỉ biết lặng lẽ khóc khi xe lăn bánh thật xa, một mình lại lủi thủi về góc trọ. Đó là lần đầu tiên con biết được cái cảm giác thương mà phải xa.

Tháng ngày chật vật với cuộc sống một mình, con mới thấy những khó khăn, khi mình không

được trong vòng tay chở che của bố mẹ. Đâu có ai nhắc con dậy sớm, đâu ai rầy la khi con làm sai, đâu ai nhẹ nhàng với con như bố mẹ, thay vào đó là những lời quát tháo, chèn ép, áp bức, lọc lừa.

Cuộc sống có quá nhiều những khổ đau, những hơn thua, đố kỵ. Khi nhận thức ra được điều ấy và rồi nhân duyên đến, con đã chọn cho mình lối đi ngược dòng, tìm cho mình một lý tưởng sống để đem sức trẻ, sức khỏe mà cống hiến cho nhân sinh.

Thế rồi con đi tu, ngày con xuống tóc, mẹ nén nỗi buồn, nuốt lệ vào trong, bố âm thầm nhìn con trong hình hài một chú tiểu. Con biết, lúc ấy mẹ buồn nhiều lắm, bởi mẹ sợ, sợ con mình không chịu được những quy củ, phép tắc chốn thiền môn.

Nhưng mẹ ơi! Tháng ngày xa mẹ, con của mẹ đã lớn, đã học được nhiều điều rồi. Được đi tu là một phước lành và là một lựa chọn đúng đắn nhất của đời con, tuy con không có gia đình nhưng con có hẳn một đại gia đình với các anh em từ mọi miền đất nước, tuy con không có nhà nhưng nhà con là bốn bể, con không giàu về vật chất nhưng tinh thần con lúc nào cũng hạnh phúc và bình an. Cuộc sống của người xuất sĩ luôn vì lý tưởng cao đẹp, luôn nghĩ cho người hơn nghĩ cho mình, bởi mang trên vai trách nhiệm của một sứ giả Như

Lai, đem hạnh phúc và niềm vui đến cho mọi người. Vì thế, bố mẹ hãy yên lòng, con đi xuất gia là niềm vui trọn vẹn.

Cảm ơn bố mẹ đã cho con hiện diện trên cõi đời này. Con thật hạnh phúc và vui mừng khi được làm con của bố mẹ. Có thể, con chưa nếm trải hết những nỗi đau, mất mát mà bố mẹ đã trải qua, nhưng qua những câu kinh, tiếng kệ, lời Phật dạy và sự uốn nắn của Thầy, chứng kiến những cuộc sinh ly tử biệt, con đã dần hiểu ra và biết được cái vô thường nơi nhân thế.

Con chỉ sợ một ngày buồn nào đó, khi vô thường chợt đến mà vẫn chưa hướng được bố mẹ nẻo về nơi chính đạo thì đó là một lỗi lớn của một người con. Bố mẹ ơi! Đã bao mùa Vu Lan trôi qua, mỗi khi nhìn mọi người cài lên áo mình những bông hoa hồng, hoa trắng con lại nhớ về bố mẹ nhiều hơn. Chỉ thầm nguyện cầu mười phương chư Phật luôn gia hộ cho bố mẹ của con được mạnh khỏe và sống yên vui bên cháu con.

Con biết, ngoài kia, nhiều người chưa hiểu đạo vẫn trách chúng con bỏ mặc gia đình, sống đời an phận, họ có thể trách chúng con là những kẻ lánh đời, không lo cho mẹ cha lúc già yếu, tuổi già không ai bầu bạn. Có thể, họ nói đúng khi con quá ích kỉ, chỉ nghĩ cho bản thân mình thôi phải không bố mẹ? Nhưng con biết bố mẹ sẽ cảm

thông và ủng hộ cho con nhiều hơn khi hiểu được con đường con đang đi.

Đời tu sĩ không giàu về vật chất và cũng không chăm lo được cho bố mẹ về mặt vật chất, lại sống không gia đình. Nhưng bố mẹ ơi, con đi xuất gia, sống đời chay tịnh, tuy không có gia đình, không có tình thương cho riêng mình, và không lấy tình thương nào là của mình nhưng chúng con luôn hướng thượng, hướng thiện. Chúng con chỉ nghĩ đến một tình thương rộng lớn hơn, cao thượng hơn, đó là tình thương dành cho muôn loại.

Phật dạy hãy xem những người lớn hơn ta là anh, chị, bố, mẹ, ông bà, những người nhỏ là em, cháu trong nhà. Nên giờ, con đã có nhiều bố mẹ, anh chị em, con đã biết chia sẻ tình thương của mình cho tất cả.

Hôm nay, nhân ngày Vu Lan, con nguyện cầu chư Phật mười phương luôn gia hộ cho bố mẹ của con được an vui, khỏe mạnh. Và một điều nữa con muốn nói rằng: Bố mẹ ơi! Con thương bố mẹ nhiều lắm.

Vu Lan con nhớ mẹ hiền
Nhớ cha sớm tối bên hiên bếp tàn
Giờ này chắc có bình an
Con xa vọng nhớ muôn vàn thiết tha
Chỉ mong Phật hộ mẹ cha

Luôn vui, khỏe mạnh con da diết cầu
Ơn sinh, giáo dưỡng nặng sâu
Nặng lòng báo đáp ngày sau an lành.
Nam mô Đại Hiếu Mục Kiền Liên Bồ tát.

MẸ VỀ VỚI BIỂN

- Tâm Khương -

Hồi năm tư đại học, tôi nhận được một cuộc điện thoại từ người chị báo cho hay rằng: "Mẹ nói, chắc mẹ không kịp đợi em về". Sau khi nghe tin, tôi quyết định đặt ngay vé máy bay và về liền trong ngày hôm đó.

Khi mẹ còn trẻ còn khỏe, những đứa con còn nhiều mơ ước, hoài bão và khát vọng. Chúng dệt ra hàng tá các thứ trong đầu, nhằm hướng tới thực hiện mục tiêu. Thế nhưng tôi nghĩ, thời khắc mẹ bệnh, đau yếu cận kề, thì cái chi đắt giá cũng trở thành vô nghĩa. Thời gian trôi nhanh theo dòng suy nghĩ, tôi đã có mặt tại phi trường Tân Sơn Nhất sau vài giờ bay từ Bangkok về Thành phố Hồ Chí Minh.

Do nhà tôi không ở tại Sài Gòn, thành thử phải bắt thêm chuyến xe đò đêm để về tới tận Cà Mau. Nói đến "quê tôi", chợt nhớ có mấy lần bạn bè quen nhau trên Facebook, tụi nó nhắn tin hỏi tôi: "Anh ơi, quê anh ở đâu thế?". Cách hỏi tỏ vẻ thân thiện biết dường nào, thế nên tôi cũng mở lòng làm hai câu thơ hài đáp lại: "Quê anh ở tận cuối miền. Nghe đâu họ bảo mũi thuyền Cà Mau". Lần đó, nếu nhớ không lầm là tầm bốn năm giờ sáng thì tôi đã tới bến xe.

Đứng đợi được khoảng vài phút thì anh trai chạy xe ra rước, rồi đưa tôi thẳng tới bệnh viện. Mẹ tôi mắc bệnh thận, chạy chữa cũng đã hơn nửa năm nhưng bệnh tình không giảm mà sức khỏe lại càng suy yếu. May mà tôi đã về kịp, được nuôi mẹ tròn một tuần, tính từ cái ngày tôi về cho đến ngày mẹ mất.

Ai mà chẳng phải gánh chịu đớn đau, khi chứng kiến người thân của mình ra đi vĩnh viễn. Mẹ tôi ra đi vào một buổi trưa định mệnh. Mẹ đi ở tuổi sáu mươi lăm, cái tuổi mà tôi cho rằng còn quá trẻ, vì trong tâm trí của mình, mẹ sẽ sống đời, sống thọ, sống cả trăm năm. Thời điểm đó, mẹ chỉ đau về mặt thể xác, chứ tinh thần vẫn còn minh mẫn lắm! Mẹ mất trong chùa như ước nguyện từ trước và dĩ nhiên được chùa tổ chức tang lễ. Hẳn đó là cái phước mà mẹ đã gieo trồng chăng?

Tôi buồn khi mẹ mất. Tôi vui khi thấy mọi thứ trong đám tang diễn ra một cách suôn sẻ, chu toàn. Ở đó, người đi viếng không nghe tiếng loa kèn inh ỏi, tiếng trống đánh tùng tùng, mà chỉ có chăng là lời niệm Phật nhẹ êm, đều đặn. Tự nhiên cảnh buồn hẳn bớt đi sự ảm đạm, thê lương. Người sống cảm thấy an, người mất cũng yên bình nơi thế giới mới.

Sáng ngày thứ ba của tang lễ, mọi người đưa quan tài của mẹ đến ngôi chùa Miên – một ngôi chùa Khmer duy nhất có cái lò thiêu tại tỉnh. Nói đến ngôi chùa này, mới thấy mẹ cũng có phước vô ngần. Trước khi hỏa táng, hết các sư trong chùa đọc kinh bằng tiếng Pali (có cả âm lẫn nghĩa) đến quý thầy bên Bắc Tông tụng niệm lời dạy của đức Phật bằng những thanh âm trầm bổng. Khoảnh khắc đó, những ai đi đưa đám cũng đều nghĩ rằng, mẹ tôi siêu thoát là cái chắc!

Thông thường, ít có ai chọn thiêu, phần lớn họ thường làm là chôn cất xuống đất, thịt xương cứ còn y nguyên, từ từ rã tan... biến mất. Mẹ tôi có tư tưởng rất thoáng ngay từ khi người còn sống, thế nên mẹ chọn thiêu vì vừa muốn sạch cho môi trường vừa khỏi phí phạm một phần đất đai.

Chị Trang, bạn thân của chị Hai tôi, làm bên lĩnh vực cho thuê xe du lịch. Ngày mẹ tôi mất, chị ấy cũng có đến chia buồn, lại còn hỗ trợ cho mấy

chiếc xe miễn phí để đưa đón khách. Khoảng hai giờ chiều cùng ngày, đứa em tôi ra chùa đem hũ cốt của mẹ về nhà. Chị Trang và những người trong gia đình tôi cùng lên hai chiếc xe ô tô, rồi chạy thẳng ra khu du lịch biển Hòn đá bạc. Đây là địa điểm du lịch của tỉnh. Tuy không quá nổi bật, nhưng tại đây có biển và những hòn đá màu bạc độc lạ, hiếm hoi. Chúng tôi đến với một lí do, anh em tôi muốn thả cốt của mẹ xuống biển, để từ nay mẹ được về với biển lớn rộng mênh mông.

Tôi và các anh chị, em út, cháu chắt cùng với một vài người thân chọn một mỏm đá thấp, gần mặt nước biển. Thế là cả nhà tưởng niệm mẹ đôi lời, rồi rải tro cốt xuống biển. Biển lặng im không nói. Mẹ thì thầm tiếng nói trong hư không, lặng lẽ rời đi, trở về với nước biển trong xanh – màu của mây trời bàng bạc, ẩn hiện khắp muôn nơi.

Trong cảnh trí thanh bình, rộng thoáng của biển cả, tôi cảm thấy mọi thứ đã trọn phần viên mãn. Cả nhà cùng nhau chụp tấm ảnh lưu niệm trên một mỏm đá bạc, tinh khôi, trong sáng và nhẹ tênh!

Hôm sau, những người đi dự đám tang thay nhau đăng hình của mẹ, phần vì chia buồn với gia đình, phần vì tưởng nhớ đến người quá cố. Còn anh chị em tôi thì luân phiên đăng ảnh về Hòn đá bạc, tôi vào "comment": "Mẹ mất, nhưng

mẹ vẫn còn trong tim của chúng con". Mẹ về với biển – biển cả bao la!

Nhân ngày giỗ của mẹ!

Chuyện đời của mẹ

- Tâm Nhuận -

Trong vài dòng chữ ngắn gọn thế này, làm sao có thể kể hết về cuộc đời của mẹ, cuộc đời ấy gắn với bao thăng trầm của đời người từ thuở nằm nôi cho đến tận bây giờ. Dù thời gian có trôi nhanh theo lý vô thường sinh diệt, nhưng kí ức về người mẹ thân yêu vẫn luôn hiện hữu, hằng còn trong tâm thức của con, đứa con mà mẹ đã ấp ủ săn sóc thương yêu ngay từ thuở mới lọt lòng.

Rất đỗi bình dị và thật thà, người miền Tây chúng tôi hay dùng tiếng "má" để gọi mẹ. Đây cũng là tiếng nói đầu đời bập bẹ của con trẻ thốt trên bờ môi. Tiếng gọi ấy sao thân thương mà nồng thắm, như chất chứa nỗi niềm của người

con xa quê sau bao ngày chưa gặp lại. Vì rằng đối với người xuất gia chúng tôi, việc tu học và rèn luyện ở chùa luôn đặt lên hàng đầu, vậy nên chúng tôi không có nhiều thời gian về thăm nhà, thăm quê, thăm gia đình, thăm ba má.

Trong tôi vẫn còn nhớ như in ngày hôm đó, ngày mà tôi được trở về quê nhà sau khoảng thời gian dài xa vắng. Quê hương tôi nằm êm ả, thanh bình bên dòng sông Tiền hiền dịu nhưng đôi khi cũng cuộn trào, ào ạt như dòng chảy vô thường. Ánh chiều tà dần buông phía sau rặng tre già trước hiên nhà, không khí yên bình chốn quê nghèo phủ lên không gian như có chút mờ ảo của sương chiều trong gió nhẹ. Tiếng ếch nhái gọi nhau bên đồng ruộng, xen lẫn tiếng muỗi vờn nhau "vo ve" khi mặt trời vừa lặn tắt phía chân mây. Hòa vào đó, tiếng của ngoại thủ thỉ cùng tôi trước hiên nhà, và có lẽ đó là lần mà ngoại tâm tình, kể cho tôi nghe câu chuyện trọn vẹn nhất về cuộc đời của má.

Má tôi sinh ra và lớn lên trong một gia đình nghèo có bốn anh chị em. Ông ngoại mất khi má vừa tròn tám tuổi, để lại bà ngoại, cậu Ba, dì Tư và dì Năm vẫn còn trong bụng ngoại, chưa mở mắt chào đời. Là chị cả trong gia đình, má phải chăm nhà, săn sóc cậu Ba, các dì của tôi và bắt đầu theo ngoại ra đồng khi tuổi còn rất nhỏ. Có lẽ vì thế mà

má làm ruộng giỏi, thoăn thoắt đôi tay từ xạ lúa, cấy lúa cho đến gặt lúa, việc nào má cũng rành. Cuộc đời cứ như thế trôi nhanh. Tuổi thơ của má gắn với nỗi lo toan vất vả nơi quê nghèo và có lẽ phải là người từng trải, trưởng thành mới có thể cảm nhận và thấu hiểu được.

Thoáng chốc đã đến tuổi mười tám, thanh xuân chưa tròn thì như những người con gái khác trong xóm, má được người mai mối. "Vậy là bắt đầu một cuộc sống gia đình, dù có nhiều bỡ ngỡ, rụt rè và suy tư trong lòng, nhưng má chưa từng than phiền hay trách cứ gì với ngoại". Một tiếng thở dài của ngoại lúc này chợt khiến tôi bần thần về những gì má đã trải qua với tuổi thơ đầy sự phiền lo và sầu muộn, để chiêm nghiệm được rằng giá trị đích thực của đời người được chôn giấu ở nơi đâu, mà cả cuộc đời chắc có lẽ không bao giờ má tìm được trong suốt quãng thời gian lầm lũi ấy. Và khi ấy, bản thân cũng chưa hiểu được điều gì đã thôi thúc tôi muốn tiếp tục được nghe, được hiểu, được cảm thêm những gì về cuộc đời của má mà ngoại sắp kể…

Lần lần trong hơi sương đêm tuy lạnh lẽo nhưng còn vương đôi chút hương lúa mùa sắp gặt nơi cánh đồng xa, lời ngoại như run run, nhắc lại khoảng thời gian không mấy gì vui vẻ của má. Sau khi cất bước về nhà chồng, má làm dâu từ một

cuộc tình nên duyên nhờ mai mối. Bà nội tôi là một người rất khó tính, lại thêm ba tôi là người hay say xỉn, rượu chè nên niềm vui rất ít khi được nhen nhóm từ túp lều tranh chập chờn trong ánh đèn dầu mờ nhạt. Thay vào đó là những trận quát mắng, đòn roi của ba vì mỗi khi nhậu về là ông lại rầy la, quở trách và đánh đập má. Nhưng vì lòng yêu thương bao la và tình mẫu tử nặng sâu với anh Hai tôi mà má vẫn luôn cam tâm chịu đựng, không than khóc một lời, mặc dù cuộc sống đâu có vui vẻ, hạnh phúc là bao, thay vào đó chỉ toàn nhẫn kham và chịu đựng. Nói đến đây, tôi chợt nhìn lên gương mặt pha sương, gầy guộc, hốc hác nhưng từ hòa của ngoại – gương mặt ấy đã thấm đẫm màu thời gian và được khắc lên bằng những vết chân chim khô cằn của sự hi sinh thầm lặng. Trong mơ hồ, tôi chẳng còn phân định được đó là những giọt sương đêm đang thấm đẫm trên làn mi đã bạc màu năm tháng hay chính là những giọt nước mắt ướt đẫm cảm thương cho cuộc đời của má… Ngoại còn nhớ như in cái ngày mưa gió bão bùng của trời thu tháng bảy, đang lụm khụm sau nhà lo bếp núc với cậu Ba, ngoại bần thần khi có người về báo rằng má bị ba tôi đánh rất nhiều. Ngoại vội vàng chạy sang nhà má, nhưng chỉ nghe tiếng má khẽ run ngoài trước ngõ với những vết bầm trên tay, nhưng vẫn ôm chặt anh Hai không

chút buông lơi. Ngoại chỉ biết âm thầm lau nước mắt và đưa má tôi về nhà với hi vọng sẽ chấm dứt sự đau khổ mà má phải chịu đựng bao lâu nay.

Được một thời gian không lâu khi quay về ở bên ngoại, có lẽ sự đấu tranh tâm lí cứ thế dằn vặt má mặc dù trong tâm tư, đôi lúc cũng có suy nghĩ muốn từ bỏ ba tôi, nhưng vì tình cảm gia đình trong má vẫn còn dạt dào lắm, cùng với lòng thương nhớ anh Hai, cứ thế làm má thức trắng nhiều đêm, không sao chợp mắt được. Phần vì không muốn mọi người lời ra tiếng vào không hay cho ngoại, phần vì nghĩ rằng âu cũng chính là duyên số, là phận đời đã đưa má đến với ba, vậy nên má lại tiếp tục đánh đổi một lần nữa, trốn ngoại để trở về mái nhà xưa thăm anh Hai với hi vọng bắt đầu lại từ đầu. Sau đó, sáu anh em chúng tôi cũng lần lượt được ra đời như một niềm an ủi tình thương mà nhân duyên đã dành cho má.

Lời của ngoại như tiếng nấc nghẹn ngào, chạnh lòng nhớ lại thuở quá khứ xa xưa. Đến đó, tôi dần đã biết thêm về má, và hiểu ra nguồn cơn của những trận đòn roi từ ba mà chúng tôi từng chứng kiến thuở ấu thơ, những vết bầm đỏ trên người má sau những đêm trường chúng tôi say giấc nồng, trong khi nỗi đau của má vẫn còn trong những đêm dài cam chịu. Lại thêm những lúc chúng tôi ngây dại còn nghịch ngợm với những

trò vui thuở nhỏ, những trận đòn roi của ba đối với chúng tôi như giáng từng vết thương thật đau vào trái tim của má. Và khi đó, má luôn là tấm bia đỡ đòn roi cho chúng tôi khi cơn tức giận của ba vẫn chưa tàn. Những trận đòn ấy, đến tận bây giờ khi nhắc lại, anh em chúng tôi vẫn còn ám ảnh nỗi sợ hãi trong tâm trí của mình. Vậy đó, đời má cực khổ lắm, từ lúc nhỏ cho đến lúc có chồng, có con.

Đến khi chúng tôi lớn lên, dần biết đi làm để kiếm sống, tự chăm sóc bản thân và ý thức được trách nhiệm của mình trong việc cải hóa ba, xây dựng một gia đình hạnh phúc. Thời gian trôi qua, ba tôi cũng dần thay đổi tâm tính. Không biết do nhân duyên hay tình cảm đích thực của tình thương mà má đã chuyển hóa ba tôi trở nên thấu hiểu và cảm thông, chia sẻ nhiều hơn là sự gia trưởng, quyết đoán năm nào. Vì vậy, cuộc sống của má cũng phần nào đỡ đi sự cực nhọc, phiền muộn, lo toan. Phải chăng, chính nhờ những bài kinh, tiếng kệ của đức Từ Phụ bổn sư mà anh tôi đã hằng đọc sau khi được quý thầy, quý sư ở chùa gần nhà biếu tặng mang về; hay cũng chính do nhân duyên hội đủ để ba anh em chúng tôi dần hiểu ra bản chất của sự thật vạn hữu, để quyết tâm lựa chọn cho mình một con đường khác biệt, đó là xuất gia để trở thành đệ tử Phật, ngưỡng mong tìm cho mình một con đường giải thoát.

Khi chúng tôi bắt đầu đi xuất gia, má đã phải đau khổ rất nhiều với những lần khóc nấc sau khung cửa nhỏ hiên nhà, vì rằng nỗi lo toan của má cho ba anh em chúng tôi chưa bao giờ là dừng lại. Buồn vì không thể tiếp tục chăm sóc, ấp ủ cho cuộc sống của chúng tôi như ngày xưa nữa, lo vì không biết con mình có tìm được hạnh phúc, an vui trên con đường đã chọn hay không. Nhưng rồi má cũng dần hiểu ra giá trị đích thực của con đường mà chúng tôi đã lựa chọn, nên má luôn cổ vũ, động viên chúng tôi. Dần dần, với sự gia hộ của chư Phật, đến một ngày, chúng tôi cũng khuyên được ba má và các anh chị em của mình quy y Tam bảo, trở thành một người đệ tử tại gia hành trì năm giới. Ba anh em chúng tôi thật không kìm nén được sự vui mừng vì từ đây, ánh sáng giác ngộ của đức Phật đã soi rọi đến gia đình mình, tạo nhiều thiện duyên để mọi người có thể hiểu và hành trì trên con đường tu nhân học Phật. Đặc biệt, qua giáo lý vi diệu cao thâm của Phật pháp, má tôi cũng dần hiểu ra câu chuyện về cuộc đời quá khứ của mình, âu cũng là duyên nghiệp, tất cả đều sẽ là nguồn động lực để má bước tiếp cùng với ba và gia đình trên chặng đường còn lại.

Kể từ khi xuất gia, chúng tôi rất ít khi về quê, nhưng mỗi lần về thăm thì má lại làm những món ăn chay mà chúng tôi yêu thích, tuy bình dị nhưng

chan chứa tình thương. Má rất giỏi việc đồng án nhưng về làm bếp thì má không được khéo cho lắm, đó là lí do vì sao khi còn thơ bé, chúng tôi chủ yếu ăn những món ăn của ba. Nhưng món sở trường của má chắc hẳn là bánh xèo miền Tây, tròn đều trên chảo nóng và thơm hương của sắn ngọt, của giá đỗ luôn có sẵn trên bàn ăn mỗi khi anh chúng tôi về thăm nhà. Mỗi khi về lại chùa, trên đôi mắt thăm thẳm, xa xăm nhưng ẩn chứa tình yêu thương của má lúc nào cũng rưng rưng nước mắt, như thể má có rất nhiều điều muốn gửi gắm tự sâu thẳm trong lòng. Suốt cuộc đời lam lũ như thế, chỉ quán xuyến việc trong nhà, quanh năm bên ruộng đồng nên má tôi không thật sự thông thạo mọi việc ở bên ngoài, đặc biệt là đường đi, xe cộ chốn thị thành. Đôi lúc, vì nhớ thương chúng tôi, má đã tự đón xe từ quê để đến chùa Hoằng Pháp tại thành phố, mang theo đó là những món ăn bình dị chốn quê, đôi khi chỉ là vài bịch cốm gạo, vài cái bánh cam hay những cái bánh xèo má làm. Ba anh em chúng tôi cứ nhớ mãi cái lần đầu mà má tự đón xe lên chùa, má đã bị lạc đường, đến tận khuya mới đến nơi. Khi đó, những cái bánh xèo đã bắt đầu có dấu hiệu bị thiu vì đường xa, thời tiết lại nóng nhưng khi ăn, chúng tôi vẫn cảm thấy vui vì đó là những gì má đã dành cho chúng tôi.

Có lẽ những lời như thế, tôi chưa bao giờ kể với má một lần và cũng không biết có đủ nhân duyên để má đọc được những dòng chữ viết vội của chúng tôi hay không. Nhưng đối với tôi, tình cảm mà má dành cho chúng tôi vẫn còn mãi, còn mãi trong tâm thức và sẽ là động lực để anh em chúng tôi vững bước trên những chặng tiếp theo, trên con đường hoằng hóa. Rồi đây, phần còn lại của câu chuyện đời mình, sẽ được chính má viết tiếp trên từng trang giấy của cuộc sống, và chắc chắn anh em chúng tôi cũng sẽ đọc qua, như đồng hành cùng má. Dù được viết tiếp như thế nào đi nữa, nhưng có một điều chắc chắn rằng, chuyện đời ấy sẽ hướng đến một kết quả tốt đẹp khi má sống tốt và hành theo tấm gương sáng ngời của đức Phật. Hãy tiếp tục sống trong ánh từ quang của chư Phật với từng ý nghĩ, lời nói, hành động tốt đẹp theo lời dạy của Ngài, má nhé!

Mùa Vu Lan đã đến, chỉ với vài dòng chữ trên đôi ba trang giấy, chắc chắn sẽ không thể nói hết tấm lòng của chúng con dành cho má, nhưng đó sẽ là tất cả sự trân quý vô cùng của chúng con dành cho hai đấng sinh thành.

ĐI ĐÂU ĐỂ THẤY HOA BAY

- Tâm Lực -

Tháng Bảy, những cơn mưa bất chợt đến rồi đi, vội vã như người lữ khách qua đường không một lần ngoái đầu nhìn lại. Rồi vào một đêm mưa nào đó, có một người ngồi lặng lẽ bên khung cửa sổ, lắng nghe từng giọt nước đang rơi, da diết và nặng lòng cho những tháng ngày rong chơi, hồi tưởng về những dòng kí ức xa xưa. Từng cơn gió nhè nhẹ se lạnh lùa qua song cửa, làm thổn thức trái tim của người khách tha phương, rồi bất giác từ trong đêm vắng được nghe tiếng lòng than thở:

Con ngày nào chưa biết khóc cười gieo nỗi
niềm lên cánh tay đưa
Cha giờ về bạn với mây trời

Mang nắng về nhuộm giấc mơ con
Mây nhẹ trôi xa bóng trăng rồi
Con có buồn khi không thấy cha
Mang nét buồn nhòa theo năm tháng
Ôi còn đâu câu hát mơ màng
Con đi đâu để thấy hoa bay nơi cuối trời…

Có những cuộc ra đi không lời hẹn ước, chỉ mong một lần được tìm về với mái nhà xưa, để nhìn lại tấm lưng còng của mẹ và mái tóc của ba điểm màu mưa nắng; nhưng đôi khi vì một lí do nào đó mà người xưa không được một lần trở về, hoặc có về chăng nữa cũng chỉ còn lại những hoang tàn, vắng lặng…

Mỗi người, đều sở hữu cho mình một thứ tình cảm để nhớ, để thương, để vấn vương mỗi khi xa cách. Còn đối với nó, đó không chỉ là tình cảm mà còn cả kỉ niệm về những năm tháng được sống trong vòng tay che chở, bảo bọc của ba mẹ. Điều làm nó hạnh phúc và tự hào nhất là được sống trong mái nhà với đầy đủ tình thương yêu. Tuổi thơ nó trôi qua với chuỗi ngày êm đềm hạnh phúc không một chút vướng bận lo âu. Cho đến một ngày, vì tiếng gọi giác ngộ, nó đã gác lại chuyện học hành mà lập chí nguyện xuất gia, để mong phần nào đền đáp được công ơn dưỡng dục sâu nặng của ba mẹ. Những dự định, kế hoạch về tương lai mà nó vạch ra tưởng chừng rất hoàn mĩ

và sẽ thực hiện được. Nhưng trớ trêu thay, không ai biết trước được chuyện tương lai, vào lúc ấy ba nó lại lâm trọng bệnh.

Trong căn phòng tập sự xuất gia, khi mọi người đã chìm sâu vào giấc ngủ, chỉ còn nó mãi thức vì lo lắng và mong sao cho ba sớm được bình phục. Cũng khi ấy, những kí ức về ba cứ lần lượt hiện về trong nó từ chuyện nhỏ đến chuyện lớn, chuyện vui hay buồn…

Với mong muốn cho anh em nó được ăn học đầy đủ, ba đã vất vả, hi sinh rất nhiều. Hằng ngày ba "bán mặt cho đất, bán lưng cho trời" làm mọi công việc có thể. Rồi thời gian cứ qua đi, anh em nó cũng lớn dần theo năm tháng. Nhu cầu về cái ăn, cái mặc cũng theo đó lại càng nhiều hơn, nào là tiền học phí, tiền sách vở, nhu cầu sinh hoạt trong gia đình… những thứ ấy lại chồng chất lên đôi vai gầy yếu của ba. Và để tiết kiệm cho gia đình, ba chỉ ăn uống đơn giản sáng củ khoai, củ sắn, trưa thì cơm trắng, muối tiêu đạm bạc. Vừa làm nặng, ăn uống thì cực khổ nên không bao lâu sức khỏe của ba đã yếu đi thấy rõ. Ba trở nên hốc hác, gầy ốm đi nhiều, bàn tay thì chai sạn có những chỗ bị sưng lên, còn đôi mắt thì thâm đen sâu húp vào trong. Nhưng ba luôn vui vẻ và hiền hòa, ba thường nói: "Ba có vất vả chút ít thì cũng không sao, miễn các con vui khỏe học giỏi là ba

vui rồi". Những ánh mắt trìu mến, những nụ cười giòn tan của ba lúc ấy đến tận bây giờ còn vang vọng, hiện rõ trong tâm trí nó.

Hầu hết thời gian ba đều dành cho công việc, nhưng nếu ngày nào trời mưa to, gió lớn thì ba ở nhà phụ giúp công việc với mẹ hay vui đùa với anh em nó. Nó rất thích những hôm như vậy vì sẽ được gần gũi ba nhiều hơn, nhưng những ngày ấy cũng thật hiếm hoi vì đôi lúc ba đội cả mưa gió để đi làm. Nó nhớ mãi hình dáng ba mỗi khi đi làm về, ngồi trên chiếc xe đạp cũ kĩ, khi đạp thì phát ra âm thanh cót két như tiếng còi báo hiệu ba sắp tới nhà. Có lẽ vì làm cả ngày nên sức khỏe đã cạn kiệt, khi lên xe để về, đôi chân của ba không còn đủ sức để đạp nữa, ba cứ nghiêng bên này ngả bên kia dùng cả thân để đạp cho xe lao về trước. Nhưng khi về tới nhà, ba luôn nở một nụ cười thật tươi và những mệt nhọc trong ba hình như tan biến khi trông thấy vợ con. Anh em nó thì chạy đến bên ba vừa mừng, vừa hoan hô: "Ba về, ba về…". Khi ấy từ trong chiếc giỏ tre thân quen ba lấy ra nào là một ít cá, ít con cua hoặc khi thì bó rau, trái bắp mà ba đã bắt và hái ngoài đồng, bảo nó đem vào cho mẹ nấu. Từ khi học Phật, nó mới biết, để có miếng ăn cho gia đình ngoài việc làm vườn, ba đã giết hại rất nhiều chúng sinh. Có lẽ lúc ấy ba cũng biết nghiệp báo của mình nhưng

vì tình thương vợ con, ba đã hi sinh tất cả.

Điều thứ chín miễn con sung sướng
Dầu phải mang nghiệp chướng cũng cam
Tính sao có lợi thì làm
Chẳng màng tội lỗi bị giam bị cầm[1].

Ngoài là người chồng, người cha có trách nhiệm, ba còn là một tấm gương tốt cho nó noi theo. Một người đàn ông nhưng ba không hút thuốc, không uống rượu bia. Mẹ kể lúc trước thì ba có hút thuốc nhưng sau đó thì bỏ, không biết do hiểu được tác hại của thuốc hay là để tiết kiệm một khoản chi tiêu trong gia đình, nhưng nó tin chắc là vì tình thương vợ con mà ba từ bỏ. Ba không uống rượu vì biết được khi uống vào thì con người mất hết tự chủ, đầu óc không còn minh mẫn. Ba là thế, mà nó còn làm ngược lại những gì người dạy. Nó nhớ khi vừa tốt nghiệp phổ thông, cả lớp tổ chức tiệc chia tay vì ham vui nó đã uống hơi nhiều nên khi về nhà thì chẳng biết gì nữa. Nó chỉ nhớ lúc ấy đã nôn rất nhiều, mẹ thì đi vắng nên ba đã tự tay lau những chiến lợi phẩm đầu đời của nó. Vì không biết uống nhưng lại muốn chứng tỏ với bạn bè, nên đêm hôm ấy ngoài việc nôn mửa nó lại bị sốt cao, ba đã thức trắng đêm để chăm sóc cho nó. Sáng hôm sau, biết nó đã đỡ

---

[1] *Kinh Vu Lan,* HT Thích Huệ Đăng, Nxb Tổng Hợp Thành phố Hồ Chí Minh (2014), trang 30.

nhiều ba bước đến ngồi bên mép giường, nắm lấy tay nó, tay còn lại ba vuốt tóc nó và nói: "Con à! Uống rượu không tốt đâu, đừng nên uống nghe con". Ba không la mắng một lời hay dùng roi nào để dạy nó mà bằng những cử chỉ, lời nói rất nhẹ nhàng êm ái, nhưng nó đã in sâu vào trong xương tủy mà có lẽ suốt đời nó không thể nào quên được.

Nó cứ mãi nhớ về những kí ức khi còn được ở bên ba, rồi chìm vào giấc ngủ lúc nào không hay. Bất chợt, nó giật mình thức giấc vì có tiếng gọi của một anh cùng phòng: "Lực ơi, Lực ơi, dậy đi. Em có điện thoại từ nhà nè, hình như gấp lắm". Đang hoang mang không biết chuyện gì, nó cầm chiếc điện thoại như một bản năng áp sát vào tai nói: "Ai vậy? Sao lại gọi con vào giờ này?". Bỗng đầu dây bên kia nó nghe tiếng thút thít nghẹn ngào của mẹ nói không nên lời: "Lực ơi, Lực ơi… Ba con… ba con… bệnh nặng lắm. Con… con nhanh về kẻo không kịp". Rồi mẹ oà khóc. Lúc này nó không biết là mình đang tỉnh hay đang mơ, phải chăng là mơ thấy một ác mộng. Nó tự đánh vào má mình một cái thật đau mong rằng đó không phải là sự thật. Nhưng hỡi ôi! Lẽ nào đó là một sự thật mà nó phải chấp nhận hay sao? Nó lấy lại sự bình tĩnh rồi nói với mẹ: "Mẹ à! Ba không sao đâu, tuần trước ba còn khỏe lắm mà, ba còn hứa với con sẽ lên dự Khóa tu Phật thất

nữa mà. Mẹ yên tâm đi con sẽ về ngay." Lúc ấy, dù nó có bình tĩnh để nói những lời cho mẹ yên tâm, nhưng thực ra trong nó suy sụp rất nhiều. Nó chợt nhận ra rằng vô thường không chừa một ai, có thể nó sẽ mất ba mãi mãi.

Khi về đến nhà, ba đang nằm thở yếu dần đi với chiếc bình oxi đặt trên đầu giường. Nó chạy đến bên ba như một viên đạn vừa mới được bắn ra khỏi nòng súng. Ôm ba thật chặt, nắm lấy bàn tay không còn một chút sức lực, lạnh ngắt của ba mà oà khóc. "Ba ơi! Ba ơi! Ba hãy tỉnh dậy đi. Ba hãy nói với con và mẹ là ba không sao, là ba đã khỏe đi ba. Tuần trước ba còn hứa với con là sẽ lên chùa dự tu Phật thất mà, sao bây giờ lại như thế này… Ba ơi…". Nó lay ba nhưng người vẫn nằm bất động, không nói được lời nào. Ánh mắt ba như cố gắng hé mở, ngước nhìn mẹ, các con lần cuối và vương trên khóe mắt ấy là giọt lệ buồn như nói lời từ biệt. Nó lấy lại bình tĩnh, thương ba lắm nhưng giờ không phải là lúc để khóc. Nhớ lại lời của quý thầy đã dạy cho nó về cách hộ niệm. Nó bắt đầu niệm hồng danh đức Phật A Di Đà rồi khuyên mẹ và anh chị niệm theo. Khi ấy ba cũng từ từ trút hơi thở cuối cùng theo tiếng niệm Phật. Nó như chết lịm đi, ôm ba lần cuối và hôn lên vầng trán ba, người mà nó yêu quý nhất để biết rằng từ nay sẽ không còn có cơ hội nào nữa; sẽ

không còn cảnh ba nấu cơm chờ nó về ăn chung; cũng không còn những buổi tối ba ra tận đầu ngõ đón chờ, khi nghe tin nó về nhà; và còn chăng... từ nay nó đã mãi mãi vắng ba.

Từ ngày ba ra đi, mỗi khi nó trở về nhà, chiếc giường tre ba thường nằm vẫn còn đó, cây ổi, cây xoài người trồng đều đã lớn, nhưng hình bóng của ba nó tìm mãi không thấy. Chỉ thấy đâu đó từng dấu chân, bàn tay mà ba đã để lại trong kí ức nó. Giờ đây các anh chị đã yên bề gia thất, đứa em út cũng đã có việc làm ổn định, nhà thì vừa mới xây xong, vậy mà ba đã mãi mãi ra đi. Ba không cho nó một cơ hội để phụng dưỡng, để làm tròn bổn phận của một người con. Căn nhà ngày nào còn đầy đủ thành viên, đầy ắp tiếng cười. Nhưng giờ đây chỉ có mỗi mình mẹ trong căn nhà trống vắng bên chiếc bàn thờ của ba.

Ba ra đi, để lại cho nó những kí ức buồn. Buồn vì chưa một lần báo hiếu cho ba, buồn vì chưa một lần mua cho ba một tấm áo, một đôi dép mới… vì những thứ này đối với ba rất xa xỉ. Có được đồng nào ba đều để dành cho vợ cho con. Trên người ba chỉ trung thành với chiếc áo lao động đã bạc sờn màu do dãi nắng dầm sương. Đôi dép ba mang là đôi dép được ba khâu vá lại sau nhiều lần bị đứt. Buồn, cũng vì chưa làm được điều mà ba đã kì vọng vào nó. Ba nói: “Ba rất vui khi con đi xuất

gia, ba hứa nếu khi nào con làm lễ thế phát ba sẽ lên dự, rồi tiện thể tham quan chùa Hoằng Pháp luôn", ngôi chùa mà ba hằng ao ước được đến cũng như được tham gia Khóa tu Phật thất dù chỉ một lần. Nhưng hỡi ôi! Những điều đơn giản ấy làm sao bây giờ ba nó có thể thực hiện được. Khóa tu Phật thất cứ trôi qua mà ba vẫn chưa được tham gia; ngôi chùa vẫn dang tay chào đón những khách lữ hành mà ba mãi không thể đến được; còn ngày xuất gia, bạn bè ai cũng đầy đủ cả ba lẫn mẹ, chỉ riêng nó lại ngậm ngùi mất ba.

Viết đến đây, mắt nó cay cay, đôi tay trĩu nặng, hơi thở hòa lẫn cảm xúc nấc nghẹn. Tự đáy lòng nó muốn nói với ba thật nhiều: "Ba ơi! Con yêu và thương ba nhiều lắm, con muốn ôm ba thật chặt, muốn hôn lên vầng trán của ba, muốn quỳ xuống dưới chân ba để nói những lời sám hối mà con đã nhiều lần làm cho ba buồn". Nhưng giờ đây, làm sao nó còn có cơ hội được nữa. Người đã cho nó tất cả những gì có thể mà không hề hối tiếc hoặc cần sự đền đáp. Sinh nhật của bạn bè nó không quên một ai, nhưng sinh nhật của ba nó lại không nhớ đến. Để nó được vui đùa với bạn bè khi đến trường đến lớp thì đổi lại ba phải lam lũ ngoài đồng cả ngày. Khi bưng chén cơm trên tay mà nó có bao giờ nghĩ đây là mồ hôi và nước mắt mà ba đã đánh đổi. Để cho nó có tiền tham dự những

buổi du lịch hay tắm biển với bạn bè, ba đã chắt chiu góp nhặt từng ngày, nhưng nó lại không hề biết rằng ba chưa một lần được đi cũng chưa một lần thấy biển. Ba đã hi sinh cho anh em nó thật nhiều. Những ngày còn có ba, nó lại được cài trên mình chiếc hoa hồng đỏ thắm vào những ngày lễ Vu Lan, vậy mà nó không biết quý trọng lấy làm tự hào và hãnh diện.

Ba đã hi sinh tất cả cho anh em nó. Nó mỗi ngày một lớn khôn, biết hòa mình vào cuộc sống thì ba lại ngày càng già yếu. Thế mà, người vẫn đầu tắt mặt tối lo làm việc. Mái tóc ba ngày càng bạc, vầng trán lại thêm những nếp nhăn theo ngày tháng. Chỉ vì nó mãi chú trọng đến hình dáng bên ngoài của mình đã quên đi ba đang già yếu từng ngày, nó không hề quan tâm hay có một chút lo lắng nào. Tại sao những điều này trước kia nó lại không bao giờ nghĩ tới, phải chăng do quá vô tâm, hững hờ. Để giờ đây, khi nhận thức được sự thiêng liêng và hạnh phúc ấy thì đã quá muộn màng, và đó chỉ còn là những kí ức vô hình.

Dòng sông uốn lượn đến lúc mỏi mệt rồi sẽ chảy về biển lớn; sự hợp thành nào rồi cũng phải có lúc chia ly; hay những kí ức về ba nó cũng sẽ nhạt nhòa theo năm tháng… Hay sự ra đi của ba cũng thuận theo lẽ vô thường có sinh ắt có diệt. Vì thế, hãy nhận thức sự ra đi như một phần không

thể chối bỏ trong một kiếp người. Hãy sống cho thật tốt, làm những gì vừa mang lại lợi lạc cho mình và cho mọi người, để có được một kết quả tốt đẹp, an lành hơn ở hiện tại cũng như tương lai, đừng để đời người trôi qua một cách vô ích.

Con của Ba!

CHA MẸ LÀ HẠNH PHÚC CỦA CON

- Tâm Hòa -

Con sinh ra, trong những ngày khó khổ
Gia cảnh nghèo, cơm chẳng đủ no thân
Tình cảnh chung bao cơ cực nợ nần
Làm sao thoát vì con đâu được chọn.
Quanh nhà con cũng chẳng ai hơn được
Bóng đèn tròn là mơ ước cao sang
Được bữa cơm phải vay mượn khắp làng
Nhưng ai cũng giúp nhau vì chung cảnh.
Thuở còn bé thèm bánh bao trứng cút
Mơ nắm xôi bà lão bán bên đường
Nhưng mỗi ngày cơm độn với nước tương
Thì mơ ước vẫn chỉ là mơ ước.
Con lớn lên đã quen rồi gian khó
Mưa dột nhà, bếp ngập cảnh đìu hiu

Bữa cơm chiều trong bóng tối cô liêu
Trời sấm chớp, mẹ cha chưa về kịp.
Con thương mẹ, người dành từng giọt máu
Bán lấy tiền nuôi con dại lớn khôn
Chịu cơ hàn, nhường phần tốt cho con
Mẹ uống cạn tủi hờn và đau khổ.
Con thương cha, người đàn ông lam lũ
Sáng đi làm nhưng bụng chẳng được no
Vậy mà cha vẫn chưa tiếng kêu than
Dành tất cả cho con niềm vui sướng.
Những biến cố cứ trôi qua như thế
Hết mùa mưa, mùa nắng đã bao lần
Ngày qua ngày, đàn con dại lớn lên
Tóc cha mẹ càng thêm nhiều sợi bạc.
Rồi cuộc sống cũng dần dần thay đổi
Cơm đủ ăn và cuộc sống ấm êm
Chẳng còn lo chạy từng bữa đỡ lòng
Nhà sạch sẽ, trong ngoài đều tươm tất.
Riêng phần con trong tâm luôn thao thức
Thích lặng yên, hay trầm mặc suy tư
Chẳng ham vui cũng chẳng thích tranh giành
Danh và lợi dường như con không nghĩ.
Bình minh sớm con đã thường tỉnh giấc
Nhìn quanh nhà ai cũng ngủ giấc say
Nhưng hình hài chẳng phải giống thường ngày
Chợt bừng sáng, tâm con thêm trĩu nặng.
Nghèo cũng chết, giàu cũng đâu thoát được

Mãi hơn thua rồi ta sẽ về đâu?
Con nhớ lời "nghiệp dẫn trong luân hồi"
Dòng chữ ấy khiến con thêm quyết chí.
Ngày con đi, mưa Sài Gòn nặng hạt
Mẹ nơi xa, heo hút chốn mây nghìn
Được đôi lần gặp mẹ vội trong mơ
Chia tay mẹ, chưa trọn câu từ biệt.
Cha vẫn vậy, vầng trán đầy suy nghĩ
Thương các em, khóe mắt cứ cay cay
Nhưng duyên trần thôi đành hết từ đây
Gạt nước mắt, cắt lìa dây quyến thuộc.
Theo gót Thầy, dưỡng nuôi Giới – Định – Tuệ
Khai lối mê, xóa sạch vết trầm luân
Ngày lẫn đêm con tha thiết nguyện cầu
Cha mẹ được quay về nương Tam bảo.
Mười tám năm xa vòng tay cha mẹ
Con chưa hề thấy vất vả âu lo
Thầm cảm ơn đức cao cả Tổ, Thầy
Ơn sinh dưỡng, từ mồ hôi, giọt máu.
Tiết Vu Lan học đòi gương hiếu hạnh
Đức Mục Liên Tôn giả đại từ bi
Chứng tâm con mong Tam bảo hộ trì
Cha mẹ được an vui trong ánh Đạo.

THƯ GỬI BA MẸ

- Tâm Hoan -

Khi mùa xuân lại đến,
Ta mừng thêm một tuổi,
Lại thương đời ngắn ngủi,
Kiếp mộng mãi nổi trôi[1].

Ba mẹ kính mến!

Cũng đã lâu, thật là lâu rồi con không viết thư gửi về cho ba mẹ. Bởi vì con biết, khi đã xuất gia tu học là cắt ái từ thân, rời bỏ ngôi nhà thế tục, để bước vào cửa đạo, tìm đến con đường cao thượng hơn, hướng thiện, đi đến sự an lạc hạnh phúc, giác ngộ giải thoát.

Nhưng hôm nay, con mạnh dạn viết vài dòng

[1] *Lời Hoa*, Thích Chân Tính, Nxb Hồng Đức (2021), trang 211.

gửi đến ba mẹ. Lời đầu thư, cho con xin phép hỏi thăm đến tình hình sức khỏe ba mẹ dạo này thế nào ạ! Có được khỏe không ạ! Con biết rằng thời gian trôi qua sẽ tàn phá và cướp đi tuổi thanh xuân của con người, ai rồi cũng phải già, ai rồi cũng phải bệnh và ai rồi cũng phải từ biệt cõi đời này (chết). Trong kinh đức Phật có dạy: "Sự thành có bại, xuân qua đông về, thời gian biến chuyển, không chờ đợi một ai. Nhân mạng vô thường, chỉ sống trong hơi thở, đâu có dài lâu! Nghĩ lại một phen này, xa nhau biết bao giờ gặp lại".

Vậy là thấm thoát cũng gần mười năm rồi ba mẹ ạ! Từ ngày cất bước ra đi, con chỉ là một anh nhà quê nghèo, thật thà, chất phác và có đôi chút kém hiểu biết về sự đời. Vậy mà dám rời bỏ quê hương, tìm đến miền đất mới, tự thay đổi mình, sửa tánh tu tâm.

Những ngày đầu xa gia đình, người thân, cuộc sống đến với con hoàn toàn mới mẻ. Không như lúc ở nhà, con được tự do thả diều, chăn bò, thả hồn vào cánh đồng quê xanh tươi bát ngát, tâm hồn thật trong sáng trẻ thơ. Và hôm nay, con phải tự mình sống ở một môi trường mới, công việc mới, có đôi lúc con rất nhớ gia đình, nhớ ba mẹ.

Mỗi lần ốm đau hay vì công việc, bị la rầy khi làm sai, con cảm thấy cô đơn trống trải, kí ức tuổi thơ lại ùa về. Nhớ hồi còn nhỏ, con thường được

ba mẹ chăm sóc, nâng niu chiều chuộng, tâm hồn con lại thấy bơ vơ lạc lõng, xao xuyến chạnh lòng. Nhưng con đã hiểu lời Sư phụ dạy, sống là phải tự lập, có lí tưởng, có ước mơ hoài bão. "Cho người an vui cũng chính là đem lại an vui cho mình". Thế rồi mọi chuyện cũng qua, con tự vươn lên, cố gắng vượt qua những nghịch cảnh ấy. Và đến ngày hôm nay, con vẫn còn được diễm phúc ở chùa tu học cùng đại chúng. Có phải tâm hồn con vẫn còn trẻ thơ như ngày nào không ạ!

Ba mẹ kính mến!

Thật ngạc nhiên, khi con đi học về, vừa bước vào trai đường dùng cơm, được nghe lại lời Sư phụ giảng pháp buổi sáng. Thật bất ngờ và xúc động vì chủ đề Sư phụ chia sẻ hôm nay lại nói về "mẹ".

Mẹ đã gửi thư và tâm sự về cuộc đời của mẹ cho Sư phụ nghe. Điều lo lắng và mong ước của mẹ là nhờ Sư phụ chăm sóc, giúp đỡ cho con tu học, đi hết chặng đường mà con đã chọn. Vì mẹ thấm thía, ngán ngẩm, thấy rõ bản chất cuộc đời ở thế gian là khổ, vô thường, yêu ghét xoay vần, đổi thay nhanh chóng, người giàu cũng khổ, người nghèo cũng khổ. Tất cả đều là sự trói buộc của ái tình, do tham sân si là gốc gây nên. Mẹ ưu tư vì đứa con của mẹ còn khờ dại và vụng về nhiều lắm, khi sống ở môi trường mới có kịp thích nghi hay không? Đôi khi vì tính cách còn trẻ con, không có

một lập trường vững chắc, lúc thì muốn tu, lúc thì muốn về, để rồi phải làm ba mẹ nhọc lòng lo lắng vì con. Đó chính là lí do mà con tranh thủ viết vài dòng gửi đến ba mẹ.

Ba mẹ ạ! Có nhiều người thường thắc mắc hỏi con rằng: "Thấy chú ở chùa cũng đã lâu, mà chưa thấy một lần lên nói chuyện trước đại chúng và cũng không thấy xin về nhà". Con thường trả lời rằng: "Dạ việc nói chuyện, con chưa tới lượt. Dạ nhà con ở xa, tiền đi lại thì tốn kém, con muốn tiết kiệm phước cho mình". Thật ra, đây chỉ là cái cớ thôi ạ! Hôm nay, con cũng xin trả lời thật: "Con rất sợ đối diện với sự thật này, bởi vì con học rất là dốt". Bao năm ở chùa mà đôi khi một câu kệ đơn giản, con đọc tới đọc lui cũng không thuộc. Nếu mà con về nhà hay đứng trước đại chúng, lỡ có người hỏi về Phật pháp thì con không biết trả lời ra sao? Phải chăng con quá yếu kém không ạ! Được tu tập ở một đạo tràng trang nghiêm thanh tịnh, được gặp bậc minh sư, gặp thầy hiền bạn tốt, dạy bảo và dìu dắt con trên bước đường tu học, đây quả là một phước báu lớn đối với con. Tuy con chưa làm được những việc lớn lao, nhưng con cũng biết quét sân chùa, biết rửa chén, luộc rau, lấy củi, biết gõ mõ tụng kinh, ăn chay niệm Phật… con cũng có được những giây phút an lạc.

Đọc đến đây, chắc ba mẹ cũng phần nào hiểu được đời sống sinh hoạt nơi con học, làm và tu tập. Những Khóa tu Một ngày, chúng con có cơ hội được đi giám luật các khu tu tập của quý Phật tử, nhìn hình ảnh các cô chú cỡ tuổi ba mẹ, con rất là vui. Giống như là ba mẹ đang hiện diện nơi đây, cùng nhau tu tập. Đức Phật dạy: "Hãy nhìn những người nữ lớn tuổi đều là mẹ của ta. Người nam lớn tuổi là cha của ta, người nhỏ tuổi là em của ta hoặc là anh chị của ta, tất cả đều là người thân của ta". Thiết nghĩ, chắc kiếp trước con cũng từng gieo những nhân lành với Phật pháp nên hôm nay, con được xuất gia, có được cơ hội làm việc, học tập, chiêm nghiệm những lời Phật dạy.

Hằng ngày, mỗi khi con đi ngủ hay thức dậy, con thường nhẩm trong đầu những câu thơ mà Sư phụ sáng tác:

"Mỗi ngày nghĩ tốt nói hay,
Làm điều chân chính, vui thay một đời".
"Giờ nào việc nấy, cảm thấy an tâm".
"Dù con xuất thế tu hành,
Cũng không quên đức sinh thành mẹ cha".

Để con tự nhắc nhở mình cố gắng hơn trong việc tu học của bản thân, bởi chặng đường phía trước còn rất dài và đầy gian nan thử thách.

Dẫu biết rằng gặp nhau, chung sống với nhau, đây đều là nhân duyên. Khi đủ duyên thì hợp, khi

hết duyên thì tan, có níu kéo cũng chẳng được. Ngày hôm nay, con đã xa gia đình, làng quê, sống cuộc sống nơi thiền môn quy củ. Tuy con ở nơi xa, không gần gũi, cơm bưng nước rót hằng ngày dâng lên ba mẹ, nhưng trong tâm con luôn cầu nguyện hồng ân Tam bảo gia hộ cho ba mẹ có nhiều sức khỏe, mọi việc đều được an lạc, thấm nhuần lời Phật dạy: "Tránh ác làm lành, tu nhân tích đức", gieo nhân lành để đời sau được an vui hạnh phúc.

Hôm nay, con viết vài dòng gửi ba mẹ. Một phần nói qua về cuộc sống sinh hoạt của con để ba mẹ yên tâm. Một phần cũng là lời tâm sự của một người con xa quê hương, gia đình. Cuối thư, con kính chúc ba mẹ thân khỏe tâm an.

Vui thay, hiếu kính mẹ,
Vui thay, hiếu kính cha,
Vui thay, kính Sa môn,
Vui thay, kính hiền Thánh[2].

---

[2] *Kinh Pháp Cú,* phẩm Voi, bài kệ 332, HT Thích Minh Châu dịch, Nxb Hồng Đức (2014), trang 76.

CƠM MẸ CHIÊN

- Tâm Quyền -

Ở mỗi đất nước hay một dân tộc, vùng miền đều có một món ăn đặc trưng, ví dụ nhắc tới sushi ta sẽ nghĩ ngay tới đất nước Nhật Bản hùng cường, nhắc tới phở sẽ là hình ảnh đất nước Việt Nam xinh đẹp, nhắc tới bún bò Huế sẽ là thành phố Huế mộng mơ,... ở mỗi vùng sẽ là một món ăn đặc trưng cho văn hóa, tự nhiên và con người của nơi đó. Vậy khi nhắc tới gia đình thân yêu của bạn, món ăn nào sẽ hiện lên đầu tiên trong tâm trí bạn? Đối với tôi, mỗi khi nhắc đến gia đình nhỏ thân thương nơi quê nhà tôi liền nhớ ngay tới món cơm chiên của mẹ! Món ăn đó ngoài sự ngon đặc biệt của ẩm thực còn chứa đựng biết bao kí ức và nỗi niềm về mẹ.

Cơm chiên là món ăn thân thuộc của mỗi gia đình người Việt, giản đơn trong cách chế biến, hương vị lại rất ngon và hấp dẫn. Hiện nay, cơm chiên đã là món ăn phổ biến trong nhà hàng bên cạnh những món cao lương mĩ vị khác và được các đầu bếp biến tấu thành nhiều loại nhằm đáp ứng nhu cầu của thực khách. Có thể kể đến cơm chiên Dương Châu, cơm chiên cá mặn, cơm chiên hải sản... Tuy đã được ăn qua nhiều món cơm chiên từ quán vỉa hè tới những nhà hàng sang trọng nhưng vẫn không nơi đâu có món cơm chiên ngon như mẹ thường làm cho tôi ăn sáng trong những năm tháng cắp sách tới trường. Không màu mè, sang trọng, không cao lương mĩ vị, món ăn ấy thoang thoảng mùi khói từ bếp củi, vị dân dã, mộc mạc nơi quê nhà và chứa chan tình thương của mẹ. Tôi còn nhớ mãi, sáng sáng mẹ thường dậy sớm nhất nhà để chiên cho cả nhà món cơm chiên trứng thơm ngon nóng sốt, mẹ thường bảo rằng: "Sợ cho tiền con sẽ không ăn mà mua những thứ linh tinh rồi mang bụng đói đi học. Cho nên dù cho cực khổ mệt nhọc mẹ sẽ vẫn cố gắng thức dậy sớm chiên cơm để con ăn cho chắc bụng lấy sức mà học". Những ngày trời mưa dầm, mẹ đội chiếc nón lá mỏng manh mặc kệ mưa gió vẫn ra nhóm bếp củi chiên cơm. Củi bị mưa tạt ướt đẫm, mẹ hì hụi một lúc thì từng tia lửa ấm ấp mới được nhen

nhóm, khói bếp vương trên tóc mẹ nhưng trên môi vẫn là nụ cười hạnh phúc. Có hôm nhà hết gạo, vét hết trong nồi cũng chỉ còn vỏn vẹn một chén cơm, mẹ vẫn lúi húi vào bếp chiên cơm cho con, những ngày như thế thì mẹ tôi lại cho hẳn hai quả trứng gà, mẹ bảo "hôm nay hơi ít cơm nên mẹ đền cho con đấy nhé!".

Nói cơm chiên đơn giản trong cách chế biến nhưng chắc hẳn không phải đầu bếp giỏi nào cũng có thể đáp ứng hoàn toàn khẩu vị của từng thực khách. Vì rằng chính trên đất nước Việt Nam có ba miền: Nam, Trung, Bắc thì đã có đến ba khẩu vị khác nhau. Người miền Nam thì khẩu vị hơi ngọt cho nên các món ăn thường được nêm đường và bột ngọt, miền Trung thì lại thích mặn mà như hương vị của biển cả, ngược lại miền Bắc lại có khẩu vị hơi lạt. Đã có lần tôi thắc mắc mãi không biết món cơm chiên với trứng của mẹ có bí quyết gì không mà lại thơm ngon đến vậy, thế là tôi quyết tâm dậy thật sớm để mò vào bếp "học lỏm". Thật ra cách làm cũng đơn giản như bao loại cơm chiên khác, chỉ khi cơm gần chín thì đập thêm quả trứng gà cho vào rồi xào thật kỹ, trứng sẽ tan đều vào cơm và thấm gia vị vào từng miếng trứng. Vậy mà qua đôi bàn tay đã chai sần của mẹ món cơm ấy đã trở thành "đệ nhất cơm chiên" trong lòng tôi. Sau này lớn lên tôi mới

nhận ra rằng, món cơm chiên của mẹ ngon bởi vì gia vị cho món cơm không chỉ là muối, mắm thông thường mà nó còn được nấu bởi tình yêu thương, sự quan tâm mẹ dành cho tôi. Và cứ thế tôi lớn lên cùng món ăn ấy của mẹ và mùi vị của cơm chiên trứng mẹ nấu cứ thoang thoảng hương thơm trong tâm trí tôi khi nhớ về mẹ!

Bữa cơm mẹ nấu cho con
Vun đầy tình cảm vẹn tròn yêu thương
Giúp con vững chắc dặm trường
Nên duyên Phật pháp biết đường trở về
Chông gai trở ngại chẳng hề
Vì con đã có tấm lòng mẹ yêu
Dù bao cám dỗ vẫy kêu
Một lòng ghi khắc những điều mẹ răn
Lỗi lầm con đã ăn năn
Nguyện dành cho mẹ muôn phần tốt tươi.

MẸ, NGƯỜI XA LẠ

- Tâm Cung -

Mẹ sinh con ra trong một buổi trưa đầy mưa gió. Giữa trời âm u của đất Sài Gòn, mẹ thuê xích lô tự mình đến bệnh viện phụ sản, bởi vì trong lúc đó ba đang đi làm ăn xa không về kịp…

Mẹ kể lại, con ra đời trong tình trạng sinh non, thiếu tháng, phải nằm lồng kính. Cô hộ lí bế trên tay đứa bé gần hai kí mà ngặt nỗi, nó không chịu khóc như bao đứa trẻ khác, cô phải đánh vào mông để nó khóc lên, cho nó có được hơi thở đầu tiên của cuộc đời. Đứa bé đó chính là con.

Mẹ cũng bảo rằng con có điểm đặc biệt là không chịu uống sữa mẹ. Cứ mỗi lần mẹ đưa bầu sữa đến, là con lại khóc lên và tỏ thái độ "bất hợp

tác". Từ đó, con uống sữa lon, sữa hộp, không hề có một giọt sữa mẹ nào trong người của con. Phải chăng, từ lúc sinh ra đã mặc định rằng con không thể nào được gần gũi bên mẹ?

Ngày con được ba bốn tuổi, con cũng chẳng có cơ hội được nhìn mặt mẹ. Buổi sáng khi con chưa dậy là mẹ đã đi ra chợ bán, buổi tối khi con đã ngủ thì mẹ mới về. Ấy vậy mà mẹ vẫn lo cho con đầy đủ, không thiếu một nhu cầu vật chất nào, để con không phải thua thiệt những đứa trẻ khác.

Năm con học lớp một, vì một chuyện gì đó không nghe lời ba mẹ, ba đã chở con ra bờ kênh Nhiêu Lộc và bỏ con ở đó hơn hai tiếng đồng hồ. Ba nói: "Mày lì quá, tao bỏ mày luôn!". Đến thời gian hè lên lớp ba, vì không chịu nổi sự lì lợm của con được nữa, mẹ đã quyết định đưa con về Nha Trang ở với bà ngoại và mấy dì. Suốt những tháng hè đó, con chỉ được ngủ dưới xó bếp hoặc gầm cầu thang do "bị phạt vì tội cứng đầu". Tuy thế, không vì vậy mà con phải khóc!

Và con nhớ mãi sự kiện năm con học lớp tám, ba và mẹ đã ly dị nhau. Mẹ bỏ ba để đi về phương trời mới. Năm đó, cảm xúc trong con khi được quan tòa hỏi là theo ba hay theo mẹ, chỉ là cái trơ lì ra: "Con không theo ai cả!". Con cực kỳ ghét mẹ lúc ấy và cũng chẳng ưa gì ba. Con ước gì ba mẹ đừng xuất hiện trên đời và cũng đừng sinh

con ra, để rồi bỏ mặc con lạc lõng, trơ trọi giữa thế gian này.

Con đã bắt đầu đời sống tự lập chính từ những năm lớp tám ấy. Không cha, không mẹ ở bên, con đã tự mình đi thuê nhà trọ, đi tìm việc làm thêm và tự mua xe đạp để đi học. Mẹ biết không, một vài đứa trong trường biết được gia cảnh nên trêu chọc con là đứa "mồ côi ba, mồ côi mẹ". Con đã đánh tụi nó và hét thật to: "Tao có ba mẹ đàng hoàng!". Con cũng không khóc vì điều đó. Con chỉ cảm thấy hơi cô đơn thôi! Có lẽ, vì con là thằng cứng đầu…

Ngày mẹ bỏ gia đình ra đi, suốt bốn năm con không được gặp lại mẹ. Người ta hỏi con những câu như: "Mẹ mày ở đâu?", "làm gì?". Con thật sự không biết, chỉ cười khỉnh và trả lời dứt khoát: "Bả chết rồi". Con hận mẹ vì đã bỏ ba và tụi con. Con hận mẹ vì đã phá vỡ đi sự hạnh phúc gia đình mà đáng lẽ ra con phải có được như bao nhiêu đứa bạn cùng trang lứa. Mỗi khi thấy tụi nó có ba mẹ đưa đi đón về, con lại khởi lòng ganh tị và tỏ vẻ không thích. Không có ba mẹ ở bên, con từng tính sẽ nghỉ học để đi làm kiếm tiền. Nhưng rồi ý nghĩ đó không thành hiện thực. Vì con đã suy nghĩ lại theo một hướng khác, là cố gắng học thật giỏi để sau này có công việc ổn định, khi đó nếu gặp lại mẹ, con sẽ tỏ thái độ kênh kiệu và tự hào

theo kiểu "không có bà tôi vẫn thành công được".

Rồi bỗng một ngày, con gặp lại mẹ. Bao cảm xúc dâng trào và lẫn lộn, mặc dù trước mặt, con tỏ ra bình tĩnh như không có chuyện gì xảy ra. Ngày con thưa với mẹ con muốn đi xuất gia, mẹ đã khóc thật nhiều. Mẹ nói rằng mẹ không ngạc nhiên trước quyết định đó của con. Và mẹ bắt đầu kể lại chuyện xưa: "Ngày mẹ mang thai con, mỗi lần lên cơn đau dữ dội là mẹ lại thấy một ông già có râu quai nón với chiếc gậy trên tay, kế bên là có một đứa bé trai kháu khỉnh. Và khi hạ sinh con, mẹ cũng thấy cảnh đó lần nữa. Sau này khi đi chùa Giác Lâm lễ Phật, mẹ mới biết ông già đó là Tổ Bồ Đề Đạt Ma. Mẹ rùng mình nổi hết da gà, đem chuyện đó hỏi ông thầy Năm thì được thầy trả lời: "Thằng nhỏ lớn lên sẽ đi tu". Từ đó, mẹ cũng không biết nên vui hay nên buồn nữa!".

Câu chuyện của mẹ đã tiếp thêm rất nhiều động lực cho con, giúp con vững tin vào con đường mình đã chọn.

Mẹ ạ! Con viết ra những dòng này không phải khơi lại chuyện cũ để trách cứ gì mẹ đâu, mẹ yên tâm! Trong những năm nay, mùa Tết nào mẹ cũng lên chùa từ đêm ba mươi và ở lại đến hết mồng tám, có khi là đến tận hôm rằm mới về lại nhà. Mẹ nói mẹ lên chùa để làm công quả, kiếm chút

phước và được tu tập cùng quý thầy. Nhưng con biết, còn một lí do nữa mà mẹ không nói, đó là… mẹ muốn được ở gần đứa con trai đã xuất gia của mình… Con… hạnh phúc vì điều đó!

Con xin lỗi mẹ vì con đã từng có những ý nghĩ ghét mẹ, hận mẹ. Những lầm lỗi bồng bột của tuổi nhỏ, xin mẹ bỏ qua cho con. Con biết lá thư này con viết ra có lẽ mẹ không đọc được. Nhưng nhân mùa Vu Lan báo hiếu, con muốn bày tỏ từ tận đáy lòng mình những gì mà con đã giấu kín từng ấy năm. Giờ đây, không chỉ mình con biết Phật pháp, mà mẹ cũng đã thấm nhuần giáo pháp của đức Thế Tôn. Con cảm thấy rất vui khi mỗi lần gọi điện hỏi thăm mẹ, đều nghe mẹ nói mẹ đang nghe pháp thầy này, sư kia. Những lúc ấy, mẹ luôn dặn dò con phải luôn nghe lời Sư phụ, sư huynh và khiêm tốn với các sư đệ. "Bát phong xuy bất động" là câu mà hầu như trong lần gọi điện nào mẹ cũng đề cập tới. Tuy con không thể phụng dưỡng cơm nước cho mẹ như bao nhiêu người con khác, nhưng an ủi lớn nhất trong con chính là sự thâm nhập Phật pháp sâu sắc của mẹ. Mẹ hiểu những điều vô thường còn hơn cả con. Phải chăng, cuộc đời sương gió và truân chuyên của mẹ đã giúp ích phần nào cho sự chiêm nghiệm rõ ràng lời Phật dạy của mẹ?

Mẹ! Tiếng gọi thân thương mà con chưa bao

giờ có thể gọi một cách "tròn vành rõ chữ". Mẹ bị căn bệnh tim quái ác hành hạ. Rồi đây, không biết mẹ sẽ sống với đời được bao lâu… Nếu giờ con không viết lá thư này, con sợ không còn cơ hội để viết nữa.

Với các bạn trẻ, xin các bạn đừng bất hiếu như tôi. Mong rằng, đâu đó lỡ như các bạn có đọc được bức thư này, tôi chỉ mong các bạn làm một điều duy nhất, đó là thương yêu cha mẹ hết mình khi còn có thể. Cuộc đời này vô thường và chóng vánh lắm, không thể biết được chuyện gì sẽ xảy ra vào ngày mai đâu. Đến khi sự việc xảy ra rồi thì có nuối tiếc, khóc than cũng chẳng thể thay đổi được điều gì nữa.

Nhân mùa Vu Lan báo hiếu, con xin kính chúc đến tất cả mọi người đều được bình an và mạnh khỏe. "Ai còn mẹ xin đừng làm mẹ khóc, đừng để buồn lên mắt mẹ nghe không!".

Cầu mong Tam bảo gia hộ cho ba mẹ con được nhiều sức khỏe, để có thể hằng ngày tinh tấn trên con được tu học Phật pháp. Kính chúc đại chúng được nhiều an lạc!

NHỚ MẸ

- Tâm Ý -

Sinh ra trên cuộc đời này, mỗi người đều có một quê hương để thương để nhớ mỗi khi xa cách. Đó là nơi lưu lại những kỉ niệm đẹp đã qua mà không thể nào trở lại. Nói đến quê hương, chúng ta lại nhớ đến hai đấng sinh thành là cha là mẹ, mà hai hình ảnh đó được các nhà văn nhà thơ ví như hình ảnh của biển bao la và rộng lớn.

Theo quy luật của tự nhiên, bốn mùa không ngừng luân chuyển: xuân, hạ, thu, rồi đông, nhưng đối với con miền Nam chỉ có hai mùa mưa và nắng. Khi những hạt mưa đầu mùa bắt đầu rơi thì con biết rằng một mùa nữa đang trở về, mùa mà mỗi người con Phật trên khắp thế giới phải

cảm niệm công ơn của cha và mẹ đó là "mùa Vu Lan". Tháng Bảy mưa ngâu, những hạt mưa cứ lất phất rơi, làm cho tâm trạng người con xa quê luôn gợi sầu thương nhớ. Một năm nữa rồi ư? Mỗi ngày trôi qua như dòng nước chảy mãi không dừng, đúng là thời gian không chờ ai bao giờ.

Thưa mẹ, từ khi con mở mắt chào đời cũng là ngày mẹ thập tử nhất sinh, nghe tiếng con khóc thì mẹ vui mừng hạnh phúc vì mẹ đã cho con được cuộc sống này. Những lúc con đau ốm, mẹ là người bên cạnh con, hay khi con vấp ngã thì mẹ cũng là người nâng đỡ từng bước chân của con. Khi đã khôn lớn, vì lí tưởng xuất gia con phải rời xa gia đình, xa người thân, xa cha mẹ, xa quê hương Việt Nam thân yêu. Mẹ ơi lại một năm nữa con không có ở quê nhà để được nhìn mẹ bằng da bằng thịt, con chỉ biết nhớ mẹ, nói chuyện với mẹ qua những cuộc điện thoại.

Mẹ ơi nơi đất Thái những ngày qua rất nóng nhưng lại bất chợt có những cơn mưa lớn làm mát mọi cảnh vật, gợi vào trong lòng con nỗi nhớ gia đình khôn xiết. Nơi đất khách quê người con không được gần bên cha mẹ, thầy Tổ, anh em huynh đệ để được phụng dưỡng, chia sẻ. Con như cánh hoa lục bình cô đơn đi tìm hạnh phúc cho bản thân và tha nhân. Đúng như câu thơ của tác giả Trịnh Bửu Hoài:

Đất khách muôn trùng sao nhỏ hẹp
Quê nhà một góc nhớ mênh mông.

Mẹ ơi đức Phật có dạy: "Hạnh hiếu là hạnh Phật", nên điều đầu tiên đó là báo hiếu cho cha mẹ, cách mà người con Phật báo hiếu là hướng cha mẹ đến con đường thiện lành, quy y Tam bảo, làm việc thiện để tích công đức, đó chính là việc làm thiết thực nhất để có hành trang tốt nhất cho cha mẹ sau này.

Ơn cha mẹ là đại dương rộng lớn
Con chỉ là con sóng nhỏ lăn tăn.

Tháng Bảy mùa Vu Lan, nhìn hoa trắng mẹ cài trên áo, con biết theo quy luật vô thường mẹ sẽ không thể ở mãi bên con. Đâu đó nghe tiếng ai khóc mẹ, con lại sợ giọt nước mắt ấy bao giờ đến phiên mình. Mùa Vu Lan con bồi hồi xúc động nhớ nghĩa sinh thành dưỡng dục cù lao. Thầm nghĩ mình còn nhiều thiếu sót, lúc nào cũng để cho mẹ lo lắng chăm sóc mặc dù đã trưởng thành. Công đức sinh thành, dưỡng dục ấy làm sao con có thể nói hết. Mẹ đã ban tặng cho con cuộc sống này, ban tặng cho con đôi chân vững chãi để bước đi qua giông tố của cuộc đời…

Con hiểu rằng ngôn ngữ tán thán công ơn cha mẹ cũng chỉ là chút gió thoảng mây bay. Cho dù chúng ta là một đấng vĩ nhân hay một bậc siêu phàm đi chăng nữa, thì chúng ta vẫn còn mang

món nợ ân tình đó, khi nhịp tim và hơi thở vẫn còn. Vì vậy dẫu thời gian có trôi đi, dẫu cho bao mùa trăng tròn trăng khuyết, dẫu bao mùa con nước lớn nước ròng, nhưng ân tình ấy mãi còn đọng trong tim con những điều thiêng liêng nhất. Cảm ơn mẹ.

Ngó lên nuộc lạt mái nhà,
Bao nhiêu nuộc lạt nhớ mẹ già bấy nhiêu.

Ayutthaya, 27/4/2021

Gửi mẹ

- Tâm Sỹ -

Người tu sĩ về thăm nhà, Thái Nguyên những ngày cuối đông, gió bấc từng cơn đem cái lạnh thấu xương như đùa giỡn với người con xa quê trở về.

Cây nhãn đầu ngõ đã cằn cỗi, những cành cây nửa sống, nửa chết như muốn nghỉ ngơi, như muốn từ bỏ, lá vàng chiếm ưu thế, vậy mà rễ cây vẫn chắt chiu chưa muốn nghỉ, vẫn lấy chút gì đó từ đất, trao cho thân cây nuôi những chòm lá xanh tươi mơn mởn. Thật là trái ngược, nó giống như sống và chết, có và không... cuộc đời được vô thường nhào nặn không rõ ràng như đen và trắng... tóc mẹ đã bạc, chẳng còn nhiều sự sống, già chết đang đẩy mẹ đến cuối con đường. Vậy

mà vẫn chắt chiu, vẫn hi vọng, vẫn đặt lòng tin vào đứa con chẳng phải của riêng mình. Già có con cái, cháu chắt cũng đã buồn, nhưng già rồi mà chỉ có một mình thì đúng là buồn đến thê lương. Người tu sĩ về thăm nhà... từ sâu thẳm hi vọng, tấm lòng mẹ cất lên, như cung đàn ngân lên lần cuối để rồi lặng im... (mẹ mà chết thì thầy đừng về nhé, cứ ở trong chùa mà tu, chết thì ai mà chẳng trải qua...). Đây là câu nói chắt chiu lần cuối cùng của người mẹ có con là tu sĩ. Con đã đi qua tất cả nông sâu của cuộc đời, tấm lòng con đã chất đầy yêu thương của mẹ... vẫn biết có sinh thì có diệt, có sống thì phải có chết, nhưng con đi qua kiếp nhân sinh với sự chân thành, là nhờ sự gom góp yêu thương mà mẹ đã dành cho con. Bây giờ là lúc sắp chia tay... có làm gì chăng nữa cũng chẳng thể nào bù đắp cho tình mẹ. Rất may con thấy được cuộc sống mong manh, vô thường là mất mát, là đau thương... những chuyện ta sẽ gặp vào ngày mai chính là do những điều ta đã làm ngày hôm nay. Con đường lương thiện là khó khăn, là trắc trở, nhưng người tu sĩ sẽ dùng hết sức lực để nhấc bước chân đầu tiên của mẹ, đặt vào con đường mà Thế Tôn xuất hiện ở đời thì nhân loại mới biết con đường đó.

Ngày cuối đông gió lạnh se sắt trong lòng, nhân sinh là vô cùng vô tận, lòng mẹ cũng bao la

không bờ bến... người tu sĩ ra đi, thật chẳng mong muốn tình đời, nhưng vẫn đầy đủ nhân duyên để nâng bước chân mẹ đặt vào con đường, với hi vọng chấm dứt trầm luân sinh tử... tình mẹ sẽ vắng lặng nơi cuối con đường...

MẸ LÀ ĐỘNG LỰC ĐỂ TÔI VỮNG BƯỚC

- Tâm Mạnh -

Tôi phát tâm xuất gia không phải vì giác ngộ cuộc đời vô thường, mà đơn giản là thích cuộc sống ở chùa, không muốn ganh đua, hơn thua với ai, lại thích được ăn xôi chè, bánh trái trong những ngày mà chùa có lễ hay cúng kiến gì đấy. Một nguyên nhân nữa là tôi muốn làm Pháp sư, muốn được ngồi trên pháp tòa để giảng nói những lời dạy của đức Phật, lại muốn ba mẹ và bà con lối xóm ở quê mình biết Phật pháp, biết làm lành lánh dữ, biết ghê sợ tội lỗi, biết tu tập. Chính vì những lí do đó mà tôi đã quyết chí từ giã gia đình để xuất gia. Sau khi xuất gia, tôi được đi học, được quý thầy chia sẻ về hoàn cảnh, cuộc đời của đức Phật, nói về con đường xuất gia, con

đường truyền pháp của Ngài làm cho tâm Bồ đề của tôi trở nên mãnh liệt hơn và thấy con đường mình chọn có ý nghĩa hơn.

Nhưng để có thể từ giã gia đình đi xuất gia, nhất là rời xa mẹ, đối với tôi là cả một vấn đề lớn chứ không đơn giản chút nào. Bởi vì, trong những đứa con của mẹ thì tôi là người ở bên mẹ từ nhỏ cho đến lớn, đi đâu cũng đi với mẹ, không bao giờ rời xa. Mỗi khi đi học hay đi đâu về thì việc đầu tiên của tôi là phải thấy mẹ trước, sau đó mới ăn cơm hay làm những việc tiếp theo, nếu không thấy mẹ thì tôi sẽ đi tìm khắp trong nhà, ngoài vườn, thậm chí là chạy sang nhà nội hay nhà hàng xóm, khi thấy mẹ rồi mới an tâm. Tôi thường tâm sự cùng mẹ về mọi thứ trong cuộc sống. Chính lối sống không thể thiếu mẹ như đứa trẻ vừa mới lên ba, lúc nào cũng ở cạnh mẹ, thế nên khi quyết định xin đi xuất gia làm tôi trăn trở rất nhiều, không biết phải mở lời với mẹ ra sao. Một phần vì sợ không được thấy mẹ mỗi ngày, một phần sợ mẹ không chấp thuận, một phần cũng vì sợ mẹ buồn khi tôi đi. Suy nghĩ ấy cứ ám ảnh tôi cả một thời gian dài, đôi lúc làm tôi nản chí, muốn ở nhà với mẹ. Nhưng nghĩ đến một ngày nào đó mình có thể giúp mẹ hiểu sâu sắc hơn lời Phật dạy, tu tập có an lạc, hạnh phúc hơn, tôi lại càng vững tâm hơn về những gì mình

đã chọn. Bởi tôi biết, tôi tu tập không chỉ cho mình, mà cho cả ba mẹ tôi, cho những người đặt niềm tin vào tôi.

Tôi nhớ ngày em trai đi xuất gia, mẹ thường ngồi lặng lẽ một mình, đôi khi hỏi tôi về chuyện tu tập của em, em có khỏe không và rơi nước mắt, nhưng một thời gian cũng quen. Rồi đến anh trai cũng đi xuất gia, mẹ lại một lần nữa chịu sự thiệt thòi, phải xa thêm một đứa con mà mình đã rứt ruột sinh ra. Mẹ đã khóc rất nhiều. Và ngày tôi đi, mẹ cũng buồn, buồn nhiều hơn lúc em trai và anh trai tôi đi. Bởi lẽ tôi là người ở bên cạnh mẹ từ nhỏ đến lớn. Nghe ba kể lại là mẹ khóc hằng đêm, kéo dài gần mấy tháng, tuần đầu tiên thì không chịu ăn uống gì. Ba và các cô phải thường xuyên nói chuyện với mẹ để mẹ vơi đi nỗi nhớ về tôi. Nhưng có một điều đặc biệt là "mẹ tôi không khóc" trước mặt anh em tôi khi chúng tôi xin đi xuất gia, và ngày rời nhà để đi, mẹ chỉ nói nếu đã chọn con đường xuất gia thì con hãy cố gắng mà tu. Mẹ chỉ khóc trong âm thầm, khi anh em chúng tôi đã rời đi, có lẽ mẹ sợ nếu khóc sẽ làm cho tâm Bồ đề của chúng tôi lung lay, bịn rịn và không dứt khoát trên con đường mình chọn, nên mẹ chọn cách chịu đựng một mình. Bởi lẽ, không có một người mẹ nào muốn rời xa con mình, mẹ cũng không ngoại lệ. Tuy cũng hiểu đôi chút về lời Phật dạy, nhưng

chừng đó vẫn chưa đủ để mẹ không buồn khi rời xa những đứa con của mình.

Chư Tổ thường dạy hàng xuất gia luôn nhớ về "sơ phát tâm" của mình để khi gặp khó khăn có thể đứng lên và bước qua nó một cách nhẹ nhàng. Mỗi khi khó khăn, khi ý chí bị lung lay hay con đường tu học của mình có vấn đề bất an, tôi lại nhớ về mẹ, nhớ về những hi sinh, những giọt nước mắt của mẹ, rồi tự hỏi bản thân mình những khó khăn, gian nan đó có đáng để mình từ bỏ con đường đang đi không? Mẹ – người mà tôi chưa bao giờ có ý niệm rời xa, nay vì lí tưởng, vì con đường "thượng cầu hạ hóa", phải lìa xa, không phụng dưỡng, chăm sóc khi đau bệnh hay tuổi già, vậy thì có gì thiêng liêng hơn thế nữa để tôi có thể đánh đổi hay từ bỏ con đường mà mình đang đi chứ. Nghĩ đến đó, tôi lại thấy vững tâm hơn và có lí do để bản thân phải nỗ lực hơn. Tôi không phải chỉ lo tu cho bản thân, mà phải tu cho ba mẹ, phải tu cho những người xung quanh, phải tu cho những ân tình, những thuận duyên mà tôi nhận được trong đời, như một sự tri ân và báo ân mà Sư phụ thường dạy:

Ta mang ơn nặng cuộc đời
Nguyện xin trọn kiếp vì người hiến dâng[1].

---

[1] *Bùn,* Thích Chân Tính, Nxb Văn Hóa - Văn Nghệ (2019), trang 94.

Tôi phải tu phải học làm sao để xứng đáng với những gì mẹ hi sinh và kì vọng, với những gì Sư phụ đã hướng dẫn, chỉ dạy, với những ân tình và thuận duyên mà mình có được để không uổng phí một đời sống xuất gia. Nếu nỗ lực tu tập, làm mới thân tâm, trở nên dễ thương, thánh thiện thì tự thân mình đã gián tiếp xiển dương lời Phật dạy, sống mạnh khỏe, sống an lạc, thảnh thơi thì cũng phần nào báo ơn cho ba mẹ và giúp cho ba mẹ có thêm niềm tin vào Tam bảo và lời Phật dạy.

VU LAN NHỚ BỐ

- Tâm Huỳnh -

Thưa bố! Chín năm rồi, con xa bố để đi theo con đường lí tưởng. Từ khi con sinh ra cho đến khi con thi đậu đại học, con luôn được bố che chở, yêu thương. Con nhớ khi bốn tuổi, con đang ngồi trên giường vui chơi một mình, cứ ngỡ cái ổ điện là đồ chơi nên con đã thò ngón tay vào ổ điện. Đùng… Một tiếng vang ầm trời, con rơi xuống đất. Con cứ tưởng con không còn trên cuộc đời này nữa. Nhưng thật may mắn, khi đó bố đang cuốc đất ngoài vườn đã chạy vào kịp thời cứu con thoát khỏi cái chết của tử thần.

Bố à! Con nhớ lúc học lớp hai, con bị cục hạch trên cổ. Khi đó, bố đưa con đi vào bệnh viện Vinh. Con nhớ hình như bố con mình ngồi trên xe bốn

mươi lăm chỗ, con ngồi ghế sát mép cửa sổ. Con lại ngu ngơ ló đầu ra ngoài cửa sổ, bố liền kêu con: "Hữu ơi! Con thụt đầu vào đi, rất nguy hiểm đó con". (Hữu là tên đời của con). Rồi bố và con cũng đến được bệnh viện. Con vào xét nghiệm máu, bố ở ngoài thì lo lắng, đứng ngồi không yên, vì nếu con bị hạch ác thì sẽ không sống được bao lâu nữa. Nhưng sau khi xét nghiệm, bác sĩ bảo là con bị hạch lành nên không sao cả, chỉ cần uống thuốc là khỏi. Thế là bố và con được một chú chở đi quanh thành phố Vinh. Đó là lần đầu tiên con đi vào thành phố. Con cứ mải mê nhìn hai bên đường, thấy nhiều nhà cao tầng rất đẹp.

Con nhớ lúc học lớp sáu, con vào quán game chơi không biết ngày giờ, đến nỗi bố bước vào đứng bên cạnh xem con chơi mà không hề hay biết. Đến khi ngoảnh mặt lại thì con mới giật mình. Lúc đó con sợ hãi lắm. Con sợ bố sẽ đánh con túi bụi. Nhưng không, bố nói rất nhẹ nhàng: "Con hãy về đi". Trên đường về nhà, lòng con cứ lo sợ. Trong trí tưởng tượng con hình dung bố đánh con đau lắm. Nhưng con không ngờ về nhà bố vẫn vui vẻ như không có chuyện gì cả. Đến trưa ăn cơm, bố mới gắp những miếng thịt mỡ cho con, còn thịt nạc thì gắp cho hai đứa em. Khi đó con khóc lên, còn nói sao bố lại đối xử với con như vậy. Bố mới nói do con đi chơi game nên phải

ăn thịt mỡ. Kể từ đó trở đi, con không bao giờ chơi game nữa.

Lại một lần nữa, khi đó trời đã sẩm tối, con với lũ bạn nghịch ngợm đứng gần đường quốc lộ 1A, trong tay mỗi đứa sẵn một nắm cát với ý định sẽ ném vào những anh chị cấp ba đi xe đạp học về trên đường. Con là kẻ chủ mưu, đã cùng với mấy đứa bạn ném cát tung tóe vào họ. Chúng con thật ngây dại và điên rồ với hành động bất thiện như thế. Vừa ném vừa cười hả hê. Khi đó, bố đứng trong nhà nhìn ra thấy con như vậy liền kêu con vào. Bố bắt con tự lấy cát ném vào mắt. Con nghe lời liền cầm nắm cát ném vào mắt. Lúc đó con mới cảm nhận được cái đau khi mình tự làm hại mình, và lòng con trở nên ân hận với việc làm của mình. Kể từ đó, con không bao giờ làm lại cái hành động đầy ngu xuẩn như thế nữa.

Bố à! Chính bố đã giúp con thoát khỏi nhiều sai quấy. Con nhớ khi con mười sáu tuổi, bố đã đưa cả gia đình chúng ta đi theo con đường Phật pháp. Con thích lắm bố à. Nhưng con lại tham lam mong cầu Phật ban cho con học giỏi. Kết quả con học kém, không được giấy khen, con bắt đầu trách Phật, hủy báng Phật. Một thời gian khá lâu, con không còn cầm quyển kinh đọc hay nghe những bài pháp của các sư thầy. Vào một ngày khá đẹp trời, bố với con cùng ngồi tâm sự bên bờ

mương nhỏ. Bố đã lấy ví dụ cái cây chàm trước mặt con. Bố nói một câu mà đến giờ con vẫn không quên được. Bố nói: "Cây chàm khi đốt đi, nó không hề mất đi mà nó chuyển sang dạng khác như tro, khói… Rồi những thứ đó khi đủ duyên lại tạo thành cây chàm. Cũng vậy, con người khi chết đi không hề mất hẳn mà là chuyển từ dạng này sang dạng khác". Câu nói của bố đã làm con lấy lại niềm tin đối với Phật pháp.

Và lần gần đây nhất, khi con gọi điện về nhà nói với bố con muốn hoàn tục. Nhưng bố đã dạy con: "Con ra đời con cũng khổ như bố. Con đã đi được con đường hạnh phúc đó thì ráng mà đi cho hết con đường". Nhờ đó mà con đã tinh tiến hơn nữa trên bước đường cầu đạo giải thoát.

Bố à! Còn nhiều chuyện nữa lắm. Con cảm ơn bố nhiều lắm! Bố đã cho con có mặt ở cuộc đời này. Bố đã luôn che chở, dạy dỗ cho con nhiều thứ. Dù con có phạm nhiều lầm lỗi nhưng bố luôn tha thứ, đứng từ xa để theo dõi về con và giúp con đi trên con đường tốt đẹp.

Bố của con!

CẢM ƠN MẸ

- Tâm Trường -

Thế là chỉ còn vài ngày nữa mùa hạ an cư năm nay kết thúc, cũng là lúc báo hiệu mùa Vu Lan lại về như nhắc nhở những người con trên khắp năm châu, không phân biệt màu da tôn giáo, những ai diễm phúc còn cha còn mẹ hiện đời, hay bất hạnh mất cha mất mẹ, chúng ta cũng đều có cơ hội ôn lại truyền thống hiếu đạo hết mực nhân văn, tình người. Giá trị triết lý về công ơn cha mẹ luôn là thước đo đạo đức, khuyên bảo con cái phải biết tri ân và báo ân đến hai vị Phật hiện thân trong gia đình đó là cha và mẹ.

Không gì có thể diễn tả bằng lời, không bút mực nào có thể lột tả được cảm xúc của tôi ngay lúc này. Ngẫm nghĩ lại tôi thấy mình có vô vàn

hạnh phúc hơn biết bao người đồng trang lứa, họ phải vất vả lăn lộn, kiếm tìm kế sinh nhai để lo cho gia đình, họ luôn bị điều khiển bởi những sợi dây ràng buộc không có tự do từ cha mẹ, vợ chồng, con cái mà thế gian gọi đó là lẽ thường. Ngược lại, cha mẹ của tôi thì không quyết định số phận con mình theo cách "cha mẹ đặt đâu thì con ngồi đó", mà thay vào đó cha mẹ tôi tôn trọng sự lựa chọn tương lai của con mình. Hơn nữa, cha mẹ còn tán thán, đồng cảm với quyết định lựa chọn táo bạo, mà có lẽ trong cuộc đời ít ai làm được – đó là "xuất gia tu học".

Kính thưa mẹ! Kính thưa cha! Mới đó vậy mà đã hơn mười năm con rời xa gia đình để bắt đầu một lối sống mới – lối sống thanh cao, đạo đức, để thỏa mình với các điều hay lẽ phải ở chốn thiền môn. Cha mẹ biết không? Giờ đây, con đã trở thành một con người khác, một con người hoàn toàn mới so với trước đây khi con còn ở trong gia đình. Lúc ở nhà, cha mẹ hay la mắng, chỉ dạy mỗi khi con làm sai, và thường lắc đầu ngao ngán thốt lên những lời tiên đoán tiêu cực, "mai này, lớn lên chắc mày không biết làm gì để sống", cha mẹ nói thế không phải là hồ đồ không có lí do, thật tình mà nói, tôi là một người vô cùng vụng về, mọi sinh hoạt phần lớn phụ thuộc vào cha mẹ và chị giúp đỡ, nên tâm lý ỷ lại chất chứa nhiều trong tôi đã cướp mất đi

tính tự lập nơi mình. Trong môi trường mới, con đã thay đổi rất nhiều về nhận thức, thói quen và dần biến mình thành người xứng đáng mô phạm, có giá trị trong cuộc đời.

Mẹ ơi, mẹ còn nhớ không? Những ngày đầu khi con xuất gia, mẹ đã dành thời gian đến chùa thăm viếng để động viên con cố gắng vượt qua khó khăn trong sinh hoạt tu học ở chùa, vì mẹ biết rằng đời sống tăng sĩ thì không dễ dàng chút nào, hơn nữa tôi là người mà dường như cha mẹ chưa yên tâm đối với việc sống tự lập. Và đúng như thế, tôi đã than thở với mẹ về mọi thứ trải nghiệm ở chốn thiền môn như thức khuya dậy sớm, chấp tác, đi đâu cũng phải xin phép... con cảm thấy môi trường này không thích hợp với con, đó cũng chính là lý do mà tôi muốn xin mẹ về nhà, tự nhiên tôi không còn niềm vui, an lạc nữa! Suy nghĩ một hồi mẹ tôi nói:

– Con đường xuất gia là do chú chọn, chứ không ai bắt ép chú, mà đã chọn thì phải cố gắng chú ạ, chú hãy quên đi những cảm giác vui sướng khi được sống kề cận cha mẹ, thay vào đó phải tự thân nỗ lực để vượt qua chướng ngại, khó khăn đến với mình.

Dần dần, vì tôi mà mẹ có dịp đến chùa nhiều hơn, trước hết là để gần gũi, sách tấn tôi mỗi khi buồn chán, và cũng từ đây mẹ tôi có duyên

được học thêm lời dạy của đức Phật thông qua các chương trình tu học và sự kiện Phật giáo như Khóa tu Phật thất, lễ Phật Đản, lễ Vu Lan... Ngoài ra, mẹ còn biết thêm về cách sinh hoạt của đời sống tăng sĩ. Do đó, mẹ tôi rất quý trọng đạo Phật, tự hào về gia đình khi có con đi xuất gia là một đại phúc mà không vật chất nào có thể hoán đổi được. Mẹ thường nói khi trò chuyện với tôi:

– Không phải ai cũng có đầy đủ căn lành, nhân duyên, phúc báo để được trở thành tu sĩ. Thoạt nhìn, tưởng chừng như đời sống tăng lữ có phần nhàn rỗi, không phải làm gì nhiều, bận tâm gì nhiều cho việc mưu sinh, nhưng những ai đã tiếp cận tìm hiểu thì mọi thứ không dễ như họ nghĩ, đơn cử như thức khuya, dậy sớm, ăn chay, tuân thủ các quy tắc tại chốn thiền môn...

Tôi thương mẹ nhiều lắm! Nhờ mẹ mà tôi vẫn còn giữ được thân hình đầu tròn áo vuông cho đến ngày hôm nay. Và cũng chính hình tướng này đã khiến mẹ tôi phải chịu nhiều tủi nhục bởi lời ra tiếng vào, bàn tán xôn xao, gièm pha, chỉ trích của những người thân trong gia đình và những người hàng xóm. Họ dùng lời nói khó nghe chì chiết mẹ:

– Tại sao cô lại đồng ý cho con mình đi xuất gia? Cô không biết mình đang theo tín đồ Hòa Hảo hay sao? Cô làm như vậy là đánh mất đi truyền thống kế thừa tâm linh của dòng họ. Hơn nữa, mấy ông

thầy chùa chỉ biết thọ nhận sự cúng dường của đàn na tín thí để nuôi xác thân của mình mà thôi, chứ mấy ổng có làm gì lợi ích cho ai đâu!

Mẹ thường bị tra vấn hạch sách đủ điều, nhưng mẹ tôi vẫn cam chịu, nhẫn nhịn mà không một lời bất nhã đối với mọi người, vì đơn giản mẹ tôi hiểu đạo Phật, hiểu những gì mà chư Tôn đức, hàng sứ giả Như Lai đã, đang và sẽ tiếp nối, kế thừa, phát huy những tinh hoa đạo đức của Thế Tôn mà truyền trao cho thế hệ hậu lai. Mẹ tôi nhiều lần muốn giải thích cho mọi người hiểu để đồng cảm thay vì trách móc, đổ lỗi. Nhưng ngẫm nghĩ lại, mẹ thôi, vì nhận thấy thành kiến sâu dày của họ đối với Phật giáo, nếu càng giải thích mẹ sẽ càng gặp thêm điều bất lợi. Mẹ thầm nhủ, dù họ có đối xử với mẹ như thế nào đi chăng nữa, mẹ cũng không bao giờ giận, mà chỉ thông cảm cho những suy nghĩ thiển cận, thiếu am hiểu, thiếu trải nghiệm thực tế về tôn giáo Phật giáo đã khiến cho họ có những hành động, lời nói và ý nghĩ hết sức tiêu cực.

Khoảng cách gia đình vì thế mà ngày càng lạnh nhạt. Các dì và cậu xem mẹ tôi như là cái gai trong mắt của họ, tình cảm thân thiện không còn như trước đây, vì lỗi duy nhất là cãi lời ngoại. Mẹ tôi là con cả trong gia đình, mẹ rất thương ngoại và có hiếu với ngoại, ngược lại ngoại tôi cũng rất

thương mẹ, vì mẹ biết tháo vát làm ăn, chăm lo cho gia đình. Mẹ tôi thường vâng lời ngoại, trước khi làm đại sự gì, mẹ tôi cũng đều thưa thỉnh ý ngoại, nhưng lần này, mẹ không thưa thỉnh mà tự ý quyết định cho con đi xuất gia, biết được ngoại tôi trách mẹ nhiều lắm và thế là ngoại từ mặt mẹ kể từ đó. Điều đáng buồn và đáng nhớ nhất trong cuộc đời của mẹ là ngày ông ngoại mất, các dì và cậu không đồng ý cho mẹ về dự lễ tang của cha ruột mình, nỗi đau mất cha là một điều tổn thất lớn lao nhất mà con người phải đối diện một lần trong đời, ấy thế mà mẹ còn không có cơ hội về viếng và thắp nhang cho cha lần cuối trước khi đưa tiễn ngoại về nơi chín suối. Mẹ phải đứng đằng xa nhìn vào, từng người ra vào đốt hương đứng lên, quỳ xuống khói nghi ngút, như xát muối vào lòng mẹ. Nghe mẹ kể mà nước mắt tôi cứ chực trào, tôi tự thầm trách:

– Tại mình mà mẹ phải hi sinh chịu đựng nhiều đau khổ, con xin lỗi mẹ!

Mẹ liền từ chối không dám nhận lời xin lỗi của tôi, và cho rằng con đường tôi đang đi là con đường đúng đắn, chính con đường này đã chuyển hóa thân tâm tôi và nhờ đó tôi đã làm rất nhiều điều lợi lạc cho chúng sinh. Và không hiểu cơ duyên nào đã chạm đến trái tim của những người thân, những người hàng xóm, họ đã thay đổi cái

nhìn về đạo Phật và dần trở nên thiện cảm. Có lẽ, trong các lần về thăm nhà hiếm hoi, tôi đã gieo duyên bằng các việc làm thiện nguyện, buổi chia sẻ pháp thoại ngắn và tặng cho họ các phần quà Pháp bảo. Từ đó, giáo pháp của Như Lai đã cảm hóa họ yêu mến đạo Phật. Điều đó đồng nghĩa, họ không còn kỳ thị, bất đồng tôn giáo, xa lánh mẹ và tôi nữa, mà thay vào đó, họ hiểu và thương mẹ tôi nhiều hơn, họ còn ủng hộ tôi trong các chuyến Phật sự phục vụ nhân sinh. Họ còn muốn thỉnh cầu tôi về quê chia sẻ nhiều bài pháp hơn nữa cho bà con hàng xóm hiểu được Phật pháp nhân ngày giỗ ngoại tôi.

Thật hạnh phúc biết bao, giờ đây bản thân tôi không còn ray rứt vì mình mà mẹ phải chịu nhiều đau khổ, và mẹ cũng tự hào về tôi, vì tôi đã chứng minh được rằng hàng tăng bảo không phải chỉ là những người ăn không ngồi rồi, lười biếng, nhàn rỗi mà họ luôn phấn đấu tự thân tu tập và tìm nhiều phương tiện để đem Phật pháp vào đời giúp tha nhân chuyển khổ thành vui, sống tích cực, hướng thiện hướng thượng.

Nhân mùa Vu Lan, con xin chúc cha mẹ có nhiều sức khỏe để có được thời gian trau dồi Phật pháp, kiện toàn thân tâm, luôn là tấm gương quý báu cho con cháu noi theo.

THƯ GỬI BA MẸ NHÂN NGÀY VU LAN

- Tâm Mỹ -

Một đứa khô khan, ít nói trong gia đình như con, khi nhắc đến việc viết thư cho ba mẹ thì có cảm giác "sởn da gà" vì thấy sao mà sến quá, thế nhưng khi hồi tưởng về lại nơi gia đình thì tâm trạng lại khác hẳn, sự yêu thương, gần gũi… Trùng hợp với dịp Vu Lan, mùa báo hiếu của tất cả người con trên vạn nẻo đường đời này thì con quyết định sẽ kính tặng ba mẹ một bức thư.

Con rời nhà đi tu cũng chừng bốn năm rồi, thời gian đó thì có thấm tháp gì nếu đặt vào thước đo ở đường đạo mà mỗi hành giả phải kinh qua, nhưng ngần ấy năm là quãng thời gian dài đủ để luyến tiếc bởi đứa con này phải rời xa vòng tay che

chở của ba mẹ. Đáng ra, sau gần mười mấy năm được nuôi dưỡng cho ăn học nên người, thì con phải đi làm, cưới vợ, sinh con,… như bao người khác, rồi cảnh cháu chắt về thăm ông bà nội ngoại sẽ được diễn ra. Ở đời, những việc như vậy được cho là quy chuẩn của một người con có hiếu, rồi sau này sẽ chăm sóc ba mẹ khi về già. Thế mà con đây lại vào chùa rồi!

Mẹ! Lúc con điện thoại báo cho mẹ biết ngày con xuống tóc, mẹ có buồn, nước mắt có rơi không? Con tin là có. Không chỉ riêng mẹ đâu, mà người phụ nữ nào có con cũng như thế. Tình cảm dành cho con cái thì không bậc phụ huynh nào so sánh được cả. Khi ở nhà, đọc những bài báo kể về người giàu có nổi tiếng mua sắm siêu xe, biệt thự tặng mẹ của mình thì con cũng ao ước một ngày nào đó báo chí cũng đăng một bài tương tự như vậy đối với con. Ở chùa bốn năm, dù chưa thấm được tương chao thì cũng hít được vào người chút ít hương vị chứ nhỉ? Có thầy Tổ chỉ dạy, mới biết những thứ thế gian mua bán đổi chác như vậy chỉ làm tăng thêm cái tham, ái nhiễm, để góp nhân cho việc trôi lăn trong sáu nẻo mà thôi. Chí nguyện một người xuất gia nhập đạo là trên cầu thành Phật, dưới hóa độ chúng sinh, mà con nghĩ kĩ lại để làm được điều đó cần phải có đại hùng, đại lực, đại từ bi mới kham nổi. Mình thì sao đây?

Thôi, gia đình có bốn người, con thì ở chùa, ráng độ được ba người còn lại thì coi như không tốn cơm Tam bảo.

Ngày xưa, có bao giờ mẹ bước một bước chân vào bất kể chùa nào đâu. Họa hoằn lắm thì nhờ người gọi con về mỗi dịp con lên chùa chơi với tụi bạn. Thế mà giờ đây, động lực nào khiến mẹ đảm nhận một công việc phụ giúp trong ban hộ tự – nơi mà cả con với mẹ đều đồng ý là thị phi nhất chùa? Đó là ở chùa. Còn về tới nhà thì sao? Tủ lạnh gia đình mình ngày đó thì chỉ thịt với cá, giờ con thấy thi thoảng mẹ còn mua nấm, đậu hũ,… để đa dạng thêm bữa ăn. Mẹ biết ăn chay từ khi nào vậy?

Ba! Là người đồng hành cùng với mẹ kể từ khi hai thằng con trai không còn ở trong nhà, một thì ở chùa, một thì đi học. Ba có thấy sự thay đổi gì lớn lao ở nơi ba không? Riêng con thì thấy rõ lắm. Cũng bởi thương cục máu của mình đẻ ra, mà không ngại cầm dao giết, rạch da, xẻ thịt,… bất kì con vật nào có thể để bồi bổ cho con của mình, thậm chí con còn nhớ cảnh ngày nhỏ, đám con nít đi bắt rắn nước về rồi ba bằm nhỏ, làm ra món ăn ngon. Nhỏ thì không biết, sau này lớn lên, mỗi khi nghĩ lại thì con đều dựng tóc gáy, ớn lạnh bởi hình ảnh con chó được ba treo ngược lên rồi chính con cầm cái nồi hứng máu của con chó chảy ra, sau đó con đi lấy rơm cho ba thui lông con

chó… Hãi hùng làm sao!

Đó là ngày xưa, còn giờ thì hoàn toàn khác rồi. Chính ba đã giải thể công ti một thành viên, do ba làm giám đốc cũng là nhân viên với trăm con gà thả vườn, kể từ ngày con vào chùa. Rồi con cũng tư vấn cho ba biết thỉnh tượng Bồ tát Quán Thế Âm về an vị, để hằng ngày thắp hương cúng dường. Ba kể cứ mỗi lần đứng trước Bồ tát thì miệng cứ "cứu khổ, cứu nạn". Đó là điều chưa từng diễn ra lúc con còn ở nhà, ba nhỉ?

Chỉ những việc nghe tuy đơn giản vậy, nhưng với con là niềm động lực lớn lao, khi mỗi lần gặp khó khăn trong việc tu tập, hay mắt thấy, tai nghe những điều không như ý trong đường tu thì con đều có suy nghĩ trở về nhà rồi sinh sống, làm việc như bao người. Những lúc như vậy, mọi câu hỏi xoay quanh gia đình cứ liên tục nhảy lên trong đầu con. "Rồi ba mẹ có đi chùa nữa không, khi mình về? Xóm làng có nói qua nói lại gì về nhà mình khi mình đi tu rồi hoàn tục? Mình về thì mẹ có tiếp tục đi phóng sinh, làm từ thiện ở bệnh viện nữa không? Ba có lại đi uống rượu nữa không?". Đó là những gì con đã nghĩ, và điều đó giúp con trụ lại ở đây tới thời điểm này. Còn tương lai thì sao? Dạ, con không biết!

Nghĩ rằng, việc đi tu của con như vậy là gián tiếp giúp ba mẹ biết sống hướng thượng, hướng

thiện. Điều gì sung sướng hơn khi những việc làm tuy nhỏ nhặt mà làm hành trang cho chặng đường tương lai của đấng sinh thành. Theo cách nhìn nhận của con, việc lấy vợ sinh con, chăm sóc khi ba mẹ về già, chỉ mang lại những vui buồn tạm thời mà thôi, cười đó rồi khóc thương cũng đó, bởi ai sinh ra mà không bệnh – già – chết, không lẽ những lúc như thế thì chúng ta lại cười vui hay sao?

Trong kinh *Nhân Quả Ba Đời*, đức Phật có dạy: "Muốn biết nhân đời trước, xem sự hưởng đời nay. Muốn biết quả đời sau, xem việc làm kiếp này". Nghiệm lại gia đình mình, mặc dù không biệt thự dát vàng, xe sang nhiều chiếc như người ta, nhưng đủ ăn đủ mặc, không ai tật nguyền là điều vô cùng phước báu. Con hạnh phúc vì điều đó, và mong rằng cả gia đình mình ngày càng vững niềm tin vào Tam bảo, tích cực suy nghĩ, hành động một cách hướng thiện, hướng thượng để tương lai vơi bớt đi những trầm luân mà đúng ra chúng ta có thể thay đổi được.

Cuối thư, con mong ở quê nhà, ba và mẹ đều an vui và đừng quên gửi gắm một ý niệm tri ân đến Tam bảo, đến thầy Tổ chùa Hoằng Pháp, vì đã cho con biết đến đạo Phật, quay về nương tựa chúng Tăng để tu học thanh tịnh và hòa hợp.

GỬI VỀ PHƯƠNG TRỜI XA

- Tâm Hạnh -

Mẹ của con!

Mẹ ơi! Hôm nay trời thật nóng và oi bức. Ông trời cứ tỏa ra nhiều nắng vậy để làm chi không biết nữa. Con nhớ…! Mẹ hay tránh ánh nắng và lấy nón lá che đầu cho con mỗi khi đi cùng mẹ sang nhà các cô dì trong xóm. Lúc nhỏ, con hay bị cảm nắng và sốt lắm! Vậy mà, con hay trốn mẹ và ba đi tắm sông. Sau đó, con bị bệnh và nằm trên võng rên hừ hừ. Con lại phiền ba ngưng công việc mà đi vô ông Bảy thuốc Tây mua thuốc cho con uống.

Mẹ cứ nói: "Cái thằng Sang nó hợp với thuốc của ông Bảy". Mà mẹ có biết, con uống thuốc nhiều quá con sợ, con chỉ uống nửa phần và còn

nửa phần con quăng xuống ao cho cá nó uống, vì thuốc đắng quá mẹ à! Khi vừa giảm bệnh, con lại rong chơi cùng chúng bạn, lại chứng nào tật nấy, làm mẹ lo lắng.

Mẹ ơi! Hôm nay cũng là ngày gần đến giỗ mẹ. Con đã điện thoại cho ba, quét sơn lại nhà cửa và căn dặn em gái, em trai lo chuẩn bị mua trái cây, hoa và làm mâm cơm chay cúng mẹ.

Con viết lá thư này xong, con không biết gửi đâu để mẹ nhận được. Sau khi mẹ mất, mấy người bạn hàng xóm hay sang nhà mình chơi và nói: "Tôi nằm mơ thấy chị Út, chị mặc bộ đồ lam đi chùa, mang cái túi xách nhìn lạ mà đẹp lắm, nhìn chị rất vui, cười cười nói nói rồi lại xin phép bay đi tu cùng mẹ Quan Âm".

Mẹ ơi! Nghe vậy con vui nhưng chưa tin hẳn. Sau này, con nghe vài người nữa nói cũng thấy giấc mộng như vậy. Lúc đó, con mới thật sự vui và tin mẹ được ngài Quan Âm độ.

Nhưng mẹ à! Con thấy mẹ xấu lắm! Sao mẹ không một lần về thăm con dù là trong cõi mộng! Đã chín năm trôi qua rồi, dù con cố nhớ mẹ nhưng hình bóng mẹ cứ phai dần trong tâm trí con. Có lẽ cuộc sống bận rộn đã phần nào chiếm chỗ trong lòng con, những kí ức đẹp thời quá khứ cũng dần phai mờ theo năm tháng. Mẹ ơi! Ở cõi bên kia, con không biết mẹ có bận tu lắm không? Nhưng cõi

bên này thì thời khóa tu của chùa cứ đầy kín à. Khi nào rảnh, mẹ nhớ vào giấc mơ con mẹ nhé!

Mẹ của con! Gia đình mình sống rất hạnh phúc, ai cũng vui, việc làm ăn cũng thuận lợi. Vừa rồi, ba còn mua thêm đất đai nữa đó. Em trai giờ giỏi lắm, cái gì cũng biết làm, đúng là trụ cột trong gia đình. Em trai giỏi hơn con nhiều trong việc lo lắng, gánh vác gia đình, không như con chỉ biết tu hành kinh kệ mẹ nhỉ? Em gái thì trở thành một bà chủ quán thực thụ, lại biết thuê người làm phụ công việc nữa đấy. Mẹ hãy vui và an tâm mẹ nhé!

Lần này, con dự định về thăm nhà, con sẽ chụp lại những tấm hình của mẹ, những đồ vật kỉ niệm con sẽ lau chùi rồi lại để vào trong tủ. Sư phụ cũng "kỳ cục ghê", cho con đi về giỗ mẹ một ngày hà. Chắc do chùa nhiều việc hay sao ấy? À, con sẽ làm lại tấm hình thờ mẹ cho đẹp, vì lúc còn sống mẹ thích được lúc nào cũng đẹp mà. Ba thương mẹ lắm đó, khi xưa có bao giờ ba cho mẹ ra ruộng làm đâu? Cả đời con chỉ biết mẹ đem cơm ra ruộng cho thợ gặt lúa chỉ một lần. Ba không có lấy thêm vợ đâu mẹ, chỉ có mình mẹ thôi đó.

Con viết thư này và cố tình nói chuyện dí dỏm để mẹ vui, chứ con thì sắp khóc rồi. Con biết mẹ thương con lắm mới cắn răng cho con đi tu:

Con dù lớn vẫn là con của mẹ
Đi hết đời, lòng mẹ vẫn theo con.

Dù ở đâu hãy an vui mẹ nhé! Những lời mẹ dặn dò con lúc lâm chung, con đã làm được hết rồi đó. Mẹ thấy con giỏi không? Mẹ cũng lo việc tu tập của mẹ đi nhé! Sau này mẹ phải thành Phật trước con đó, nếu không con sẽ chọc quê mẹ cho xem. Con là vậy mà! Nhưng con sắp khóc rồi đó!

Bài thơ khi xưa con nhét vào hòm khi chôn mẹ, mẹ vẫn còn giữ chứ?

Mẹ đã đi rồi, mẹ đã đi
Còn nhớ mắt mẹ lúc phân ly
Mẹ đi xa mãi đi xa mãi
Cầm chắc đôi tay nghĩ ngợi gì?
Mẹ đã đi rồi, mẹ đã đi
Còn nhớ câu nói lúc chia ly
Mẹ đi xa mãi, đi xa mãi
Con ở lại đây: "Gắng tu trì".

MẸ ƠI, CON ĐÃ HIỂU!

- Tâm Triệu -

Thời gian trôi nhanh quá. Mới đây thôi, mà con đã ở chùa được gần tám năm rồi mẹ ạ.

Ngày con đi, mẹ đã khóc rất nhiều. Bởi mẹ thương con, bởi mẹ chưa hiểu đạo. Mẹ có biết Phật là ai đâu? Làm sao mẹ có thể dễ dàng chấp nhận sự thật khi mẹ sắp mất đi một đứa con. Mẹ cũng chẳng hiểu được vì sao con trai của mẹ lại chọn con đường xuất gia học Phật. Con cảm ơn mẹ nhiều lắm. Tuy không bằng lòng với lựa chọn của con, nhưng mẹ đã im lặng như một sự đồng ý.

Phần lớn, những người chưa biết về đạo Phật thường có cái thấy, cái hiểu sai lầm. Con nghe họ nói đi tu là bất hiếu, nuôi cho lớn, cho ăn học,

không báo đáp cha mẹ mà bỏ đi tu như thế coi có được không?

Mẹ có nghĩ như vậy không mẹ?

Chắc không đâu mẹ nhỉ! Con biết mẹ thương con lắm. Mẹ lo cho con thôi phải không mẹ? Khi đó, con chưa hiểu sâu về đạo Phật, nên con chẳng thể nói cho mẹ hiểu nhiều về đạo hiếu, và cách báo hiếu đúng theo lời Phật dạy. Sau này, khi đọc vào kinh điển, con thấy đức Phật dạy như vậy mẹ à:

"*Có hai hạng người, này các tỳ kheo, Ta nói không thể trả ơn được. Thế nào là hai? Mẹ và cha. Nếu một bên vai cõng mẹ, này các tỳ kheo, nếu một bên vai cõng cha, làm vậy suốt trăm năm, cho đến trăm tuổi; nếu đấm bóp, thoa xức, tắm rửa, xoa gội, và dầu tại đấy, mẹ cha có vãi tiểu tiện đại tiện, như vậy, này các tỳ kheo, cũng chưa làm đủ hay trả ơn đủ mẹ và cha. Hơn nữa, này các tỳ kheo, nếu có an trú cha mẹ vào quốc độ với tối thượng uy lực trên quả đất lớn với bảy báu này, như vậy, này các tỳ kheo, cũng chưa làm đủ hay trả ơn đủ mẹ và cha. Vì cớ sao? Vì rằng, này các tỳ kheo, cha mẹ đã làm nhiều cho con cái, nuôi nấng, nuôi dưỡng chúng lớn, giới thiệu chúng vào đời này.*

Nhưng này các tỳ kheo, ai đối với cha mẹ không có lòng tin, khuyến khích, hướng dẫn, an trú các vị ấy vào lòng tin; đối với cha mẹ theo ác giới, khuyến khích, hướng dẫn, an trú các vị ấy vào thiện giới; đối

với cha mẹ xan tham, khuyến khích, hướng dẫn, an trú các vị ấy vào bố thí; đối với cha mẹ theo ác trí tuệ, khuyến khích, hướng dẫn, an trú các vị ấy vào trí tuệ. Cho đến như vậy, này các tỳ kheo, là làm đủ và trả ơn đủ mẹ và cha"[1].

Mẹ thấy chưa mẹ. Đi tu đâu phải là bất hiếu phải không mẹ? Một người khi phát tâm đi xuất gia được tu học đến nơi đến chốn, sau này làm lợi ích cho biết bao nhiêu người.

Đức Phật Thích Ca sau khi Thành đạo, Ngài đã hóa độ cho rất nhiều người tu tập chứng Thánh quả. Trong một lần về thăm hoàng cung, đức Phật đã độ được rất nhiều bà con quyến thuộc, an trú các vị vào các Thánh quả. Sau buổi pháp thoại, một số vị vương tử, các quan đại thần đã phát tâm xuất gia, tu tập theo đạo giải thoát.

Nhìn lại con, con chẳng thể độ cho cha mẹ xuất gia được. Gần tám năm ở chùa, con luôn cố gắng tu tập cho tốt. Nhờ ơn Phật gia hộ cho gia đình được bình an. Những buổi công phu tu tập, con luôn cầu nguyện ơn đức của Tam bảo gia hộ cho ông bà, cha mẹ và bà con họ hàng sớm biết Phật pháp, biết quy y Tam bảo, ăn chay, làm lành…

Đức Phật ơi! Con có tham quá không! Thưa Phật?

---

[1] ĐTKVN, *kinh Tăng Chi Bộ,* chương II, phẩm Tâm Thăng Bằng, VNCPHVN ấn hành (2021), trang 60.

Con không cầu xin cho ba mẹ con có nhiều tài sản, danh vọng cao sang, con chỉ mong sao cha mẹ và gia đình con sớm biết đến Phật pháp, biết tu tập chuyển hóa thân tâm. Chỉ có như thế, con mới phần nào báo đáp được công ơn sinh thành dưỡng dục của cha mẹ. Phật giúp con nha Phật. Bản thân con cũng sẽ cố gắng học và tu cho tốt.

Thật hạnh phúc khi con biết mẹ và em đã phát tâm quy y Tam bảo. Mẹ còn tập ăn chay, một tháng hai ngày, sau tăng lên bốn ngày. Mẹ biết đi chùa đọc kinh Phật. Mẹ còn khoe với con mẹ thuộc lòng chú Đại Bi rồi. Con mừng lắm. Mỗi lẫn con gọi điện về nhà, trước hỏi thăm sức khỏe gia đình, sau là hỏi han dạo này mẹ có đi chùa tụng kinh đều không. Mẹ nói chỉ có khoảng gần hai chục "cụ" ra chùa tụng kinh thôi, mà toàn các "cụ bà" không à. Những người trẻ tuổi họ không biết đi chùa tụng kinh, không như trong chùa Hoằng Pháp đâu. Mẹ nói mẹ là người trẻ tuổi nhất đấy.

Phật ơi! Con có nghe nhầm không vậy? Mẹ con đã năm mươi tuổi rồi mà vẫn còn trẻ tuổi nhất cơ à! Thế mới biết được, phải có nhân duyên phước báo lắm mới biết đến Phật pháp.

Hiếm thay sinh được làm người
Hiếm thay sống được một đời lành trong
Hiếm thay nghe pháp chính tông

Hiếm thay vị Phật trần hồng giáng sinh[2].

Giữa năm 2017, con đã gợi ý cho mẹ vào chùa tu Khóa tu Phật thất. Mẹ nói hai khóa đầu không đi được vì còn bận việc đồng áng. Mẹ chỉ đi được khóa cuối năm. Lần đầu tiên, mẹ được đi máy bay. Khóa tu năm đó, mẹ bảo về chùa vui lắm, thấy an lạc và hạnh phúc. Mẹ nói, bây giờ mẹ mới hiểu được vì sao ngày xưa con trai của mẹ cứ muốn xuất gia cho bằng được. Mẹ sẽ thu xếp công việc ở quê, cố gắng mỗi năm vào dự tu một lần.

Mẹ à! Như vậy con cũng an tâm phần nào, chỉ còn bố nữa thôi. Bố cũng có đến chùa nhưng chưa biết tu tập. Bố vẫn uống rượu, ăn thịt, vẫn nóng tính. Mỗi lần con gọi điện, bố chỉ nói vài câu xong đưa máy cho mẹ. Con chỉ khuyên bố uống ít lại, bớt nóng giận lại. Bố nói bố sẽ cố gắng. Giá như bố cũng có cơ hội vào chùa tu tập thì hay quá. Nhưng tự trong thân tâm con, con biết được nhân duyên chưa đầy đủ nên chẳng thể miễn cưỡng.

Đức Phật ơi! Con sẽ cố gắng làm theo lời Phật dạy. Con hiểu rằng nếu chỉ báo ân cho cha mẹ bằng cách nuôi dưỡng, chăm sóc cha mẹ thôi thì chưa đủ. Đó mới chỉ là phần bên ngoài. Mà quan trọng là cần phải làm sao, làm cách nào cho

---

[2] *Kinh Lời Vàng,* phẩm Đức Phật, bài kệ 182, Minh Đức Triều Tâm Ảnh dịch, Tủ sách Huyền Không Sơn Thượng (2014), trang 195.

cha mẹ phát sinh tín tâm, tránh ác làm lành, bố thí, biết tu tập để có an lạc, hạnh phúc trong giáo pháp, có trí tuệ đúng như lời Phật dạy:

"Nhưng này các tỳ kheo, ai đối với cha mẹ không có lòng tin, khuyến khích, hướng dẫn an trú các vị ấy vào lòng tin; đối với cha mẹ theo ác giới, khuyến khích, hướng dẫn, an trú các vị ấy vào thiện giới; đối với cha mẹ xan tham, khuyến khích, hướng dẫn, an trú các vị ấy vào bố thí; đối với cha mẹ theo ác trí tuệ, khuyến khích, hướng dẫn, an trú các vị ấy vào trí tuệ. Cho đến như vậy, này các tỳ kheo, là làm đủ và trả ơn đủ mẹ và cha".

TÂM SỰ VỚI CHA

- Trí Thông -

Tôi sinh ra và lớn lên trong một gia đình đầy sự yêu thương của cha và mẹ, dù hoàn cảnh không khá giả nhưng đầy ắp tình thương của cha mẹ và các anh. Tôi biết có nhiều người bất hạnh hơn bản thân mình, khi sinh ra họ đã thiếu tình yêu thương của cha và mẹ, cha mẹ li hôn, không hợp quan điểm, ngoại tình và rất nhiều lí do đáng thương khác trong cuộc sống. Để rồi những người con phải chịu đựng mọi sự tổn thương, khổ đau, đối diện với bao khó khăn của cuộc đời khi còn quá nhỏ.

Có một nhà văn đã viết: "Tuổi thanh xuân của một con người có thể bình thản như nước, cũng có thể rực lửa huy hoàng, cũng có thể trôi qua vô

vị đầy hối tiếc, hoặc cũng có thể là những bước đệm vững vàng cho một ngày mai đầy tươi sáng và ngập tràn hạnh phúc". Không mấy ai có thể biết và trân quý những gì mà mình đang có. Thường chúng ta luôn nghĩ về quá khứ và mơ đến tương lai, ít ai có thể an trú và chấp nhận được những gì đang có trong hiện tại, thế nên mình không thật sự sống trọn vẹn trong hiện tại.

Thời gian được gần gũi bên người thân gia đình, tôi cảm thấy rất hạnh phúc và cảm nhận mình luôn được nâng đỡ, chở che rất nhiều, với ân đức to lớn của hai đấng sinh thành này tôi không thể nào quên được.

Nhưng cuộc đời chẳng như ta mong muốn và sự thật đó đã ập đến gia đình tôi khi tôi còn quá nhỏ.

Một phần ba cuộc đời con mới hiểu,
Thân phận của trẻ mồ côi.
Tình đạo bạn dành cho con không thiếu,
Nhưng cha ơi! Con vừa mất bầu trời.

Căn bệnh phổi hành hạ cha tôi suốt một năm ròng rã, chứng kiến cảnh mẹ tôi chăm sóc cha mà lòng đau quặn thắt.

Mỗi đêm đấm lưng cho cha, nhìn ánh mắt của cha, dường như cha rất muốn nói chuyện với con mà không thể nói được, vì cha không còn đủ sức nữa. Có đôi lúc đấm lưng cho cha mà tôi mệt

quá nên nằm lên người cha và thiếp đi lúc nào không hay.

Trước đó nửa tháng, cha từng nói đợi tới ngày giỗ bà nội và em thì cha đi luôn cho khỏe, sau này khỏi tốn tiền làm giỗ nhiều lần. Trong lòng tôi cứ nghĩ cha bệnh mà đi đâu. Một câu hỏi ngớ ngẩn và suy nghĩ cạn cợt của đứa trẻ ngây dại. Nghe xong, cả nhà cũng không ai quan tâm mấy vì nghĩ cha bệnh nói vậy thôi.

Nửa tháng sau (ngày 22 tháng 10 âm lịch), là ngày giỗ của bà nội và em trai tôi, hôm ấy không ai nhớ câu nói của cha, nên cũng giống như lần giỗ trước. Mọi người chuẩn bị lễ cúng còn tôi thì chuẩn bị đến trường bình thường. Bỗng có tiếng thất thanh của cha vang lên. "Tân ơi, ở nhà với cha!", nghe xong tôi cảm thấy thương cha lạ lùng. Hình như tôi cảm nhận được tình cảm của cha đối với con khi sức cha còn quá yếu, được thể hiện rất rõ qua tiếng kêu của cha. Cha lấy hết sức bình sinh và gọi như vậy. Mẹ tôi nghe được và nói "có tôi ở nhà rồi để nó đi học, nó gần thi rồi". Thế là cha nhắm mắt lại như có điều gì đó không vừa lòng. Tôi lặng lẽ đến bên giường chào cha đi học.

Đến lớp học mà tâm tôi cứ suy nghĩ đến cha, không hiểu tại sao hôm nay cha gọi như vậy, và lại có thái độ khác mọi ngày. Trong lòng tôi như có một câu hỏi lớn mà không thể nào trả lời được!

Tan học tôi trở về nhà, bước vào cửa chào cha nhưng cha đã ngủ, trong khi anh trai đang đấm lưng cho cha. Tôi xuống nhà sau chào mẹ rồi ăn để lên đấm lưng cho cha thay cho anh xuống ăn cơm. Được một lúc thì cha mở mắt nhìn tôi. Kéo tôi xuống nói gì đó bên tai mà tôi không nghe được, rồi cha hôn vào má tôi một cái. Tôi lấy làm lạ, nhưng cứ nghĩ là bình thường như những lúc cha còn khỏe mạnh. Thật không ngờ phút vô thường sao nhanh quá, đã cướp đi người cha thân yêu của tôi, và càng không ngờ kể từ giây phút ấy tôi trở thành đứa mồ côi!

Tôi cũng không biết được đó là điều mất mát lớn nhất trong cuộc đời mình. Bao gian khổ cũng từ đó phủ lấy cuộc sống của tôi khi mới mười ba tuổi. Cái tuổi vẫn chưa nhận thức được, chưa hiểu biết được gì. Khi thấy người ta khiêng cha về nơi an nghỉ cuối cùng, tôi đứng ngây người chẳng nói được gì, bởi tôi chưa ý thức được giây phút vĩnh biệt nghìn thu ấy, thế nào là sự thiếu vắng tình thương của người cha. Con còn chưa cảm nhận được trọn vẹn hơi ấm của cha thì cha đã mãi mãi rời xa.

Người ta đã bỏ cái chết của cha tôi vào quên lãng. Một thời gian sau sự hỏi thăm và bị các bạn chọc tôi mới hiểu được rằng chết là như thế nào, mới hiểu được sự sinh ly tử biệt và cảm nhận

được sự bất hạnh gọi là mồ côi. Bây giờ tôi chỉ được nhìn thấy hình bóng cha qua những tấm ảnh, qua trí tưởng tượng. Hơi ấm của đôi bàn tay của cha giờ chỉ là kí ức, giọng nói khàn khàn của người đàn ông lam lũ vì những bộn bề lo toan của cuộc đời giờ chỉ còn vang vọng trong tâm khảm của tôi.

"Cha ơi! Con thương cha nhiều lắm". Câu nói ấy cha không thể nào nghe được nữa rồi, con chỉ biết thốt lên lời yêu thương đó vào hư không vô vọng.

Kể từ đó khi thấy các bạn được cha chở đi học, dẫn đi chơi, được cha mua cho những món đồ chơi, đi sắm áo quần mới… cái gì cũng cha. Nhìn những hành động đó khiến tôi khao khát được gọi tiếng cha, được có cha ở bên cạnh.

Đã gần mười năm rồi con chưa được gọi. Thèm lắm cha à.

Nhưng cha ơi! Cha hãy yên tâm và tự hào về con trai cha nhé. Con trai của cha không còn là một cậu bé ngây thơ như ngày nào nữa. Giờ đây con đã là một thanh niên trưởng thành, và hơn thế nữa con có duyên lành được gặp Phật pháp thế phát xuất gia. Chính Phật pháp đã cứu vớt cuộc đời của con. Con xin lỗi cha, con đã trải qua khoảng thời gian tăm tối nhất của đời mình! Hôm nay, con đã thật sự nên người rồi cha ạ!

Hồi tưởng lại khoảng thời gian sau khi cha mất, con đã không ngoan ngoãn, theo lời bạn bè đi rong ruổi khắp nơi, phá làng phá xóm, mẹ đã bao lần khóc vì con. Con chọn cho mình một cuộc sống bất cần đời, và con ghét nhất ai gọi con là đứa không cha. Khoảng thời gian ấy con đã ăn chơi, không học hành, con đã quên đi sự khó nhọc nuôi dưỡng và chăm sóc tận tình của mẹ. Con cũng không còn nhớ gì đến lời dạy ấu thơ của cha, quên hẳn những câu chuyện mà cha đã thường kể.

Cái ngày định mệnh ấy, ngày mà con bước ra khỏi bụi nhơ, xa đi sự tăm tối trong cuộc đời của một đứa trẻ không cha. Con đã gặp được Phật pháp.

Một hôm, con tình cờ đi ngang một ngôi chùa đang tụng kinh *Vu Lan Báo Hiếu*, con đứng lại lắng nghe về công ơn của cha mẹ, hai vị Phật tại gia. Con nghe mà lòng nặng trĩu, cổ họng nghẹn ngào, nước mắt con rơi xuống, mặc kệ bao nhiêu ánh mắt nhìn vào con. Lúc đó, những hình ảnh thân thương của ngày ấu thơ lại tràn về trong tâm trí con. Một gia đình nhỏ, giản dị nhưng tràn đầy hạnh phúc! Sau đó là những ngày cha trở về cát bụi và những lần mẹ đau khổ buồn rầu vì con. Bỗng từ đâu, sư thầy đi đến bên cạnh xoa đầu và dẫn con vào chùa. Lúc ấy con cảm nhận được,

thầy có thể soi thấu tâm can con. Qua đôi lời tâm sự, con đã hiểu. Từ đó, con đến chùa nhiều hơn, con đã biết làm công quả, biết tụng kinh, hiểu thế nào là ơn nghĩa sinh thành, thâm ân dưỡng dục của cha và mẹ.

Và đó cũng chính là nhân duyên dẫn lối cho con một quyết định sáng suốt trong cuộc đời của con.

Giờ đây con đã là một tu sĩ trẻ, và hạnh phúc hơn khi con được dự vào hàng ngũ của Tăng đoàn, điều quý giá nhất cuộc đời của con.

Bởi đức Phật có dạy:

Nhân thân nan đắc,

Phật Pháp nan văn.

Hôm nay, trong tiết trời Vu Lan tràn ngập khắp không gian và thời gian, một bông hồng trắng cài lên ngực con. Tim con lại bồi hồi xao xuyến nhớ về cha. Cha hãy yên tâm về con và mẹ, cha nhé. Bây giờ mẹ đã là một Phật tử thuần thành! Rồi mẹ làm công quả. Phước đức hơn là con lại được ở gần mẹ. Đôi lúc từ xa quan sát gương mặt của mẹ. Mẹ đã không còn những giọt nước mắt lăn dài trên má nữa mà thay vào đó là những nụ cười rạng ngời của sự hạnh phúc. Đôi lúc con thấy mẹ khóc nhưng không vì khổ đau, tủi phận mà mẹ khóc vì niềm hạnh phúc chớm nở từ nơi con. Con đã không còn mang danh là đứa nghịch tử nữa cha à!

Ai đã sống vô nghì bất hiếu,
Để mẹ cha đau khổ suốt đêm ngày.
Hãy quay về nương ánh sáng từ bi,
Noi gương Mục Kiền Liên Bồ tát.

Nhân dịp mùa Vu Lan thắng hội năm nay, con có đôi lời tâm sự cùng cha và xin gửi đến những ai đã có những lầm lỗi như tôi thì hãy quay về nương tựa Tam bảo. Và hãy trân quý những gì mà chúng ta đang có, thường thì mình không bao giờ biết trân quý. Đến khi mất rồi thì có hối hận cũng không còn ý nghĩa nữa, nhất là hai đấng sinh thành.

Hãy nói đi em lời yêu ấy,
Nói đi khi cha mẹ vẫn còn.
Đừng để vầng thái dương tắt lặn.
Lời yêu ấy khắc lên bia đá.
Bia đá vô tri có nghĩa gì?

Khi mùa Vu Lan về, trên ngực áo của chúng ta được cài hoa hồng đỏ thắm, nhưng một khi hồng đỏ đã hóa trắng thì dù thế nào đi nữa nó cũng không bao giờ thay đổi được vì thời gian qua đi không thể trở lại. Cho nên chúng ta hãy tỉnh thức từng giây từng phút, để tránh đi niềm hối tiếc ấy.

Cha ơi!

Tâm sự đến đây thôi cha nhé, sau khoảng lặng trong tâm hồn thì giờ đây con phải trở về với thực tại, tiếp tục nỗ lực tinh tấn tu học để không phụ lòng mong mỏi của Sư phụ và mọi người.

Tạm biệt cha thân yêu của con!

Cha là gì?
Người ta ví mẹ là thân cò lặn lội,
Cha là gì? Nghĩ mãi chưa thông.
Cha ơi cha! Tận sâu thẳm đáy lòng,
Con kiêu hãnh cha là người vĩ đại.
Cha không phải nhà thiên tài thông thái,
Nông dân thôi, nhưng sỏi đá cũng thành cơm.
Gắn bó quê hương vui với ruộng vườn,
Thầm ước mong con công thành danh đạt.
Mùa Vu Lan về chợt nghe lòng se thắt,
Phận làm con chữ hiếu trả chưa xong.
Ngày tháng trôi qua cha tóc bạc lưng còng.

CÔNG ƠN SINH THÀNH

- Tâm Trịnh -

Thời gian cứ âm thầm lặng lẽ trôi, xuân đến hè sang, thu lại về. Trời đất cũng theo quy luật của tự nhiên, thời tiết cũng theo từng mùa mà thay đổi. Xuân qua hạ về, lặng lẽ nhường mình cho một mùa thu lại đến. Mùa thu, mùa của những cơn gió heo may nhè nhẹ, mùa của những cơn mưa bất chợt đổ rào, mùa của ánh trăng vàng vành vạnh. Mùa thu cũng là mùa của những người con cất lên tiếng lòng mình để hướng về công ơn của hai đấng sinh thành – mùa Vu Lan báo hiếu.

Gia đình là nơi con người được sinh ra và lớn lên trong tình thương và sự hi sinh của cha mẹ. "Đi khắp thế gian không ai tốt bằng mẹ. Gánh

nặng cuộc đời không ai khổ bằng cha". Từ thuở ấu thơ đến ngày khôn lớn, gia đình đối với tôi luôn là hình ảnh đẹp, không thể nào phai mờ trong tâm thức, vì nơi đó chứa đựng biết bao niềm vui pha lẫn nỗi buồn. Tôi vẫn nhớ khi còn bé, những lúc ba uống rượu say, mẹ luôn là nơi để cho ba trút giận. Vì thương con, không muốn cho gia đình đổ vỡ, phần lại sợ miệng đời cười chê nên lúc nào mẹ cũng nhận thiệt thòi về mình, không một lời than trách. Rất nhiều lần chứng kiến hình ảnh ấy, tôi chỉ biết nhìn mẹ và rưng rưng nước mắt. Thương mẹ nhưng chẳng biết làm cách nào, những trận đòn cứ lặp đi lặp lại không biết bao nhiêu lần. Tâm hồn thơ ngây của một đứa trẻ vốn như tờ giấy trắng đã bị loang lổ những vết mực đen.

Thời gian trôi qua, tôi lớn dần. Ngày ngày thấy mẹ thức khuya dậy sớm, buôn gánh bán bưng để kiếm tiền mua đồ ăn, sắm những vật dụng trong gia đình, khi về tới nhà lại phải cơm nước, giặt giũ cho chồng con… Có những ngày, mẹ phải dang mình ngoài đồng để làm cỏ. Trông mẹ chịu nhiều vất vả khiến lòng tôi thêm xót. Hình ảnh mẹ chịu thương chịu khó, bán mặt cho đất bán lưng cho trời, chỉ mong sao cho gia đình được hạnh phúc, đó là hình ảnh một người phụ nữ sống trong xã hội không có tiếng nói, luôn lệ thuộc vào người đàn ông. Qua lăng kính những người cầm bút,

hình ảnh ấy đã được khắc họa vào trong thi ca, từ *Truyện Kiều* của đại thi hào Nguyễn Du, tác phẩm *Tắt Đèn* của Ngô Tất Tố với hình ảnh chị Dậu, đã cho thấy thân phận của người phụ nữ thời xưa. Chính vì lẽ đó, tôi càng thấy thương mẹ mình nhiều hơn. Mẹ lo từng miếng ăn, giấc ngủ. Những lúc tôi ốm đau bệnh tật, mẹ luôn gần gũi chăm sóc, có nhiều đêm phải thức trắng. Có những lúc tôi ham chơi về muộn, làm cho mẹ phải lo lắng, trông chờ, có khi làm mẹ giận vì tôi không nghe lời. Thế nhưng, mẹ không bao giờ la mắng hay đánh dù chỉ một lần.

Cuộc đời mẹ đã hi sinh cho các con quá nhiều. Mái tóc mẹ cũng dần phai màu theo năm tháng. Đôi bàn tay mẹ chai sần để đổi lấy cuộc sống ấm no cho gia đình. Ấy vậy mà chúng tôi chưa bao giờ nắm đôi bàn tay ấy để cảm nhận, đôi mắt sáng long lanh ngày nào giờ đây đã mờ dần. Thanh xuân của mẹ đã dành trọn cho chồng, cho các con, cho cả gia đình này. Thương mẹ gian truân, chịu nhiều khổ cực mà còn phải gồng mình chịu những trận đòn từ ba. Lúc ấy, trong tôi bắt đầu có những suy nghĩ hận ba mình. Mỗi lần gặp ba, tôi thấy khó chịu, ăn nói cộc cằn, không nghe lời. Ba chỉ dạy cũng mặc kệ. Ba quan tâm thì làm lơ xem như không. Thế rồi, thời gian như một phương thuốc hữu hiệu chữa lành mọi vết thương. Lúc

hay tin ba nhập viện vì uống rượu quá nhiều, loét dạ dày kèm theo nhiều căn bệnh khác. Nhìn ba nằm trên giường bệnh, tôi mới cảm nhận được tình thương ba dành cho mình, và ân hận vì cách ứng xử trong bao năm qua. Có lẽ trái tim tôi quá nhỏ bé, không biết tha thứ lỗi lầm của ba đã gây ra với mẹ. Nhưng chính lúc này đây, tôi nhìn ba đang đứng giữa ranh giới mong manh của sự sống và cái chết, tôi mới cảm nhận được rằng tình thương của ba quan trọng đến dường nào, chỉ cầu mong sao cho ba khỏi bệnh.

Nhớ lại những ngày thơ dại, đi đâu ba cũng chở tôi theo và mua quà cho tôi. Những lúc tôi bị anh chị bắt nạt, ba luôn là người bảo vệ. Có khi tôi ham chơi không chịu tắm, ba phải tắm cho rồi nói: "Ông là cục nợ". Có lẽ, tôi là người hạnh phúc nhất vì được ngủ chung với ba mẹ từ nhỏ đến lớn. Nhờ vậy, tôi cảm nhận được sự chăm sóc từ vòng tay của ba mẹ, sự yêu thương của ba mẹ dành cho tôi: bật quạt khi nóng, giăng mùng khi tôi ngủ, đắp chăn khi trời lạnh… Đối với ba mẹ, con cái là cả một bầu trời hi vọng, là động lực cho cuộc sống. Vì con mà chẳng ngại hi sinh, chẳng mưu cầu cho riêng bản thân, tất cả đều dành cho con.

Thời gian trôi qua, năm mười tám tuổi, tôi trúng tuyển nghĩa vụ quân sự, lên đường nhập ngũ để làm tròn nhiệm vụ của một người công

dân đối với Tổ quốc. Mặc dù, doanh trại ở xa nhà nhưng ba mẹ vẫn cố gắng đi thăm dù sức khỏe đã già yếu, mang đến cho con những món quà, tuy không lớn nhưng khiến tôi cảm thấy ấm lòng và phần nào xoa dịu nỗi nhớ nhà. Hoàn thành nhiệm vụ, tôi trở về quê nhưng chưa báo hiếu, phụng dưỡng cho ba mẹ ngày nào, lại phải vào thành phố Vũng Tàu học tập và làm việc. Bao nhiêu nghịch cảnh của xã hội đầy bon chen phức tạp, đua tranh tưởng chừng như xô tôi gục ngã. Nhưng may mắn thay, tôi tìm được cho mình một lối đi mới, chính là ánh sáng của Phật pháp.

Ngày bước vào chùa, tôi cảm nhận được sự hạnh phúc và bình yên nơi tâm hồn, vì thế, tôi quyết định xin tập sự xuất gia. Sau sáu tháng kiên trì tu tập, tôi vượt qua cuộc khảo hạch kinh kệ, pháp khí và đạo đức. Trước ngày làm lễ thế phát, tôi gọi điện về báo cho ba mẹ biết: "Ngày mai con sẽ xuất gia". Mẹ khóc và nói: "Con đã lớn rồi, con hãy quyết định tương lai của chính mình, và mẹ tôn trọng sự lựa chọn của con". Ba tôi thì một mực không đồng ý: "Con về đi! Có gì ba lo. Đừng đi tu!". Nhưng vì lòng đã quyết, tôi chọn con đường xuất gia tu hành, một lòng hướng về đạo pháp, đem niềm vui đến với chúng sinh.

Mới đó đã sáu năm trôi qua, thỉnh thoảng mẹ, chị và cháu vào thăm. Khi mẹ thấy con đã trưởng

thành và chín chắn, bà cũng đỡ lo phần nào. Còn ba, bao nhiêu lần muốn vào thăm con nhưng sức khỏe không cho phép, có khi mua cả vé máy bay nhưng cũng đành hủy bỏ. Những lần tôi điện thoại về nhà, hỏi thăm sức khỏe nhưng toàn nghe mọi người nói ba đang nằm bệnh viện. Tôi chỉ biết động viên ba cố gắng ăn uống điều độ, uống thuốc để mau khỏi bệnh, khuyên gia đình nên làm thiện, tránh ác, tu nhân tích đức, phải biết tạo phước và khuyên ba mẹ thường xuyên niệm Phật, ngày giỗ tổ tiên nên cúng chay để tránh sát sinh hại vật, tránh những xung đột anh em khi sa đà quá chén. Ban đầu, vì hủ tục của xã hội nên trong dòng họ có nhiều mâu thuẫn, nhưng rồi mọi việc cũng được chuyển hóa, thuận hòa. Từ đó, gia đình có nhiều sự thay đổi, hạnh phúc hơn trước.

Nhân dịp mùa Vu Lan về, tôi vô cùng hoan hỷ vì mình vẫn còn đủ hai đấng sinh thành. Nhớ những mùa Vu Lan trước, vào ngày rằm tháng Bảy tại ngôi chùa thân thương mang tên Hoằng Pháp, đến phần cài hoa hồng, nghe bài hát *Lòng mẹ*, nước mắt tôi rơi bao lần khi bắt gặp những hình ảnh xung quanh. Nhìn ánh mắt của mọi người, ai cũng ngấn tròng, đâu đó lại có những giọt nước mắt lăn dài trên má. Có người khóc vì hạnh phúc khi được cài trên áo hoa hồng màu đỏ, ý nghĩa vẫn còn cha và mẹ. Nhưng cũng có

người khóc cho nỗi đau khi không còn cha mẹ cạnh bên. Một nhạc sĩ đã viết rằng: "Mỗi đêm con thắp đèn trời, cầu cho cha mẹ sống đời với con. Còn cha còn mẹ thì hơn, không cha không mẹ như đờn đứt dây. Đờn đứt dây còn thay còn nối, cha mẹ mất rồi con phải mồ côi. Mồ côi tội lắm ai ơi, đói cơm khát nước biết người nào lo". Qua những ca từ mộc mạc nhưng sâu lắng, nó đã tác động đến tâm thức những người nghe. Hãy biết trân quý khi cha mẹ vẫn còn hiện hữu trên đời. Còn cha mẹ thì ta còn mọi thứ trong cuộc sống này. Có những lúc ta chỉ đi tìm hạnh phúc ở bên ngoài như chạy theo tiền tài danh vọng, chạy theo những đam mê dục vọng của bản thân mà quên rằng, cha mẹ ở quê nhà luôn dõi theo từng bước chân của con. Chúng ta cứ nghĩ rằng, mỗi tháng đưa tiền cho cha mẹ là đủ, nhưng cha mẹ đâu cần những đồng tiền ấy. Điều cha mẹ cần chính là sự quan tâm, thăm hỏi sức khỏe và những lời tâm sự của con. Đó là những món quà quý giá nhất mà cha mẹ cần. Đôi khi ta lại xem cha mẹ như một gánh nặng, nên có người gởi cha mẹ vào viện dưỡng lão, người để cha mẹ phải lang thang không ai nuôi dưỡng, chăm sóc. Đến lúc cha mẹ mất lại làm mồ cao mả lớn, cúng mâm cao cỗ đầy, ghi trên bia mộ những lời thương tiếc… Những thứ đó, nào có ích gì?

Bao năm qua, tôi luôn cố gắng tu tập và sống tốt để cho ba mẹ khỏi phải phiền lòng. Hôm nay, nhân mùa Vu Lan báo hiếu, xin mượn những dòng chữ trong *Văn Khuyên Phát Bồ Đề Tâm* của Đại sư Thật Hiền để gửi lời tri ân đến ân đức của hai đấng sinh thành: "Thế nào là nhớ ơn cha mẹ? Thương thay cha mẹ, sinh ta khó nhọc, mười tháng mang thai, ba năm bú mớm, nhường khô nằm ướt, nuốt đắng nhả ngọt, mới được nên người. Mong ta tiếp nối gia phong, lo phần tế tự. Mà nay đã xuất gia, lạm xưng Thích tử, nhục hiệu Sa môn, đồ ngon vật ngọt đã không phụng dưỡng, cúng tế chạp tảo càng không chu tất. Cha mẹ còn sống, ta đã không thể nuôi dưỡng, khi cha mẹ qua đời, ta lại không thể hướng dẫn thần thức. Đối với phương diện thế gian là sự tổn lớn, đối với phương diện xuất thế lại không có ích chi. Hai đường tổn thất thì tội nặng khó thoát. Suy nghĩ như thế, chỉ có cách trong trăm đời nghìn kiếp thường hành Phật đạo, mười phương ba đời khắp độ chúng sinh. Được như thế thì không phải chỉ cha mẹ một đời, mà song thân nhiều đời nhiều kiếp đều được độ thoát; không phải chỉ cha mẹ một người, mà song thân tất cả mọi người cùng được siêu thăng. Đó là nhân duyên thứ hai của sự phát tâm Bồ đề". Và mong những ai còn cha còn mẹ, hãy chân thành yêu thương, tận tâm chăm

sóc khi song thân hãy còn hiện hữu trên cuộc đời này. Noi theo gương hiếu của ngài Mục Kiền Liên Bồ tát, một người xuất gia phải nhớ bốn ơn trọng: thứ nhất, nhớ ơn cha mẹ; thứ hai, ân Tam bảo, sư trưởng; thứ ba, ân Tổ quốc; thứ tư, ân đồng bào, chúng sinh vạn loài. Bản thân là một tu sĩ, tôi luôn cố gắng tinh tấn, làm tấm gương sáng cho mọi người noi theo, để không phụ công ơn sinh thành của cha mẹ đã dày công dưỡng dục lúc còn tại gia. Tôi xin dâng tặng một bài thơ, như thể hiện tiếng lòng của mình lên hai đấng sinh thành:

Đi khắp thế gian không ai tốt bằng mẹ
Gánh nặng cuộc đời không ai khổ bằng cha.
Nước biển mênh mông không đong đầy tình mẹ
Mây trời lồng lộng không phủ kín công cha.
Tần tảo sớm hôm mẹ nuôi con khôn lớn
Mang cả tấm thân gầy cha che chở đời con.
Ai còn mẹ xin đừng làm mẹ khóc
Đừng để buồn lên mắt mẹ nghe không.

CHA

- Tâm Thủ -

Trong cuộc đời, ai cũng đã một lần suy nghĩ về hai đấng sinh thành. Đối với mẹ yêu thương con vô bờ bến, thì tình thương của cha lại âm thầm. Tuy cha không hoàn hảo, nhưng cha luôn yêu thương chúng ta một cách hoàn hảo nhất. Và chính cha là người cho ta một tuổi thơ thật êm đềm.

Dù cha là một doanh nhân hay người nông dân nghèo, thì cha vẫn luôn mong chúng ta có một cuộc sống ấm no và hạnh phúc. Cha là thế đó, luôn tỏ vẻ nghiêm nghị, lạnh lùng nhưng trong lòng lúc nào cũng suy nghĩ về con, lo lắng tương lai cho con. Cha ít khi biểu lộ tình cảm ra ngoài nhưng có mấy ai biết cha đã cơ cực, vất vả ra sao

để cho chúng ta được cơm no áo ấm, để chúng ta có được cuộc sống đầy đủ như bạn bè?

Tình thương của cha luôn âm thầm và lặng lẽ. Ngày bé, cha đã dõi theo từng bước chân đầu tiên. Khi lớn lên, cha luôn dõi theo chúng ta trên mọi nẻo đường. Cha sẵn sàng nâng đỡ khi chúng ta vấp ngã. Cha luôn tha thứ khi chúng ta phạm điều sai trái. Cha sẵn sàng trò chuyện như một người bạn khi con gặp phải chuyện không vui. Cha luôn đồng hành cùng chúng ta như đôi bạn cùng tuổi.

Chúng ta sẵn sàng xin lỗi người xa lạ khi lầm lỗi, nhưng chưa bao giờ chúng ta biết xin lỗi cha khi phạm phải sai lầm. Chúng ta luôn thầm cảm ơn những người đã giúp đỡ, nhưng có bao giờ cảm ơn người cha một đời lam lũ, lo cho mình từ khi thơ bé đến lúc trưởng thành? Khi đi ra đường, nhìn thấy những người tầm tuổi cha mẹ mình lam lũ nắng sương, chúng ta thấy thương họ. Nhưng đâu ai biết rằng, chính nắng sương đó đã làm đôi tay cha đen sạm, khuôn mặt cha đã điểm màu nắng.

Chúng ta đã quá vô tâm khi mà mái tóc cha đã phai màu, bàn tay cha đã chai sạn và nhăn nheo. Mắt cha đã mờ hơn trước, sức khỏe cha ngày một yếu dần. Đó là biểu hiện sự vô thường của cuộc đời, báo hiệu rằng thời gian chúng ta

bên cạnh cha không còn nhiều nữa. Đừng để một ngày chúng ta phải hối hận khi chưa tròn chữ hiếu, chưa nấu một bữa cơm cho cha hay pha cốc trà gừng khi cha ốm lạnh. Đừng để một ngày khi chúng ta trở về mái nhà, thay vì sẽ thấy hình ảnh cha đợi con về thì thay vào đó là bức ảnh trên bàn thờ. Hãy yêu thương cha nhiều hơn khi còn có thể. Đừng để khi cha mất rồi chúng ta có muốn dành nhiều thời gian bên cha hơn thì cũng không còn kịp nữa. Đừng để ngày còn thơ ta bập bẹ nói tiếng đầu đời "cha cha", cha nở nụ cười hạnh phúc; ngày nay gọi tiếng "cha ơi" mà cha mãi không trả lời. Đừng để giọt nước mắt muộn màng lăn dài trên má mà hãy mang lại niềm vui, tiếng cười hạnh phúc khi cha vẫn còn hiện hữu trên cuộc đời này.

Cha yêu thương ta nhưng không mong cầu chúng ta đền đáp lại. Chỉ mong nhìn thấy ta trưởng thành, hạnh phúc là cha vui. Cho nên, khi có thời gian hãy ở bên cạnh cha, trò chuyện cùng cha, nấu cho cha bữa cơm thật ngon, pha cho cha một cốc trà, nói những lời yêu thương khi cha vẫn còn nghe thấy được. Tuy hành động thật nhỏ nhưng với cha, đó là món quà quý báu không thể nào mua được bằng tiền.

Qua bài viết này, tôi cũng có đôi lời muốn gởi đến cha. "Cảm ơn cha đã cho con thân hình này,

nuôi dạy con khôn lớn, cho con cuộc sống đầy đủ như bạn bè đồng trang lứa. Con thích món đồ gì cha cũng mua, con chọn con đường nào cha cũng ủng hộ. Con chưa bao giờ nói với cha rằng con thương cha nhiều như thế nào? Con muốn cha bên cạnh lâu hơn chút nữa bởi con chỉ gặp cha ở kiếp này. Và nếu như có kiếp sau, con vẫn muốn cha là cha của con. Con thương cha rất nhiều, cha ơi!".

VỌNG MÃI LỜI RU

- Tâm Vượng -

Ngày còn bé, đã bao lần con từng nghe mẹ hát, những lời ru ngọt ngào bên cánh võng đong đưa... Ầu ơ...

Chim đa đa đậu nhánh đa đa
Chồng gần không lấy, đi lấy chồng xa
Mai sau cha yếu mẹ già
Bát cơm đôi đũa, bộ kỉ trà ai dâng
... Ơ... Ầu ơ!

Để rồi khi lớn lên, bước chân vào cuộc đời, những lời hát ru ấy theo con trên những chặng đường xuôi ngược, như một món quà kí ức mà tuổi thơ đã dành tặng cho người lữ khách. Dẫu tha phương, dẫu mang trên mình tấm áo nâu sòng của đời khất sĩ, nhưng làm sao con có thể quên

được những năm tháng êm đềm sống với gia đình, làm sao quên được cảm giác say nồng ngon giấc trong vòng tay ấm áp của hai đấng sinh thành. Từng ngày lớn lên, là từng ngày con hưởng được tình cảm đong đầy mà ba mẹ đã trao cho không toan tính. Nhưng có một thực tế phũ phàng là có thương nhớ ba mẹ bao nhiêu, con cũng không thể chu toàn bổn phận làm con mà cận kề, chăm sóc, dưỡng nuôi, báo hiếu cho ba mẹ. Phải chăng, những câu hát ngày xưa mẹ thường ru con ngủ đã như một dự báo về cuộc đời, ngôn ngữ tuy có khác nhưng ý nghĩa vô cùng sát thực. Con là nam, không "xuất giá" về nhà chồng như cô gái trong câu hát, nhưng con lại theo chân Phật để trở thành bậc xuất gia, thành ẩn sĩ không nhà, rời bỏ mái ấm tình thâm, xa ba, xa mẹ. Một sự thật làm cho hai người rất đau lòng, xót xa, nhưng vẫn phải mỉm cười chấp nhận.

Ba mẹ thương nhớ của con! Dạo này, người có khỏe không? Thưa ba mẹ, đây là lần thứ hai con viết lên dòng cảm xúc gửi về người. Ba mẹ có nhớ lá thư lần thứ nhất không? Đó là lần đầu tiên con xa nhà, rời quê hương lên Sài thành mưu sinh, năm đó con vừa tròn mười tám tuổi ba mẹ nhỉ! Ở lứa tuổi vừa chớm trưởng thành, con còn lắm vụng về, khờ khệch, non nớt của một chàng thanh niên "hai lúa quê mùa". Lúc đó, con bơ vơ

và lạc lõng giữa phố thị phồn hoa, kèm theo đó là nỗi sợ khi phải xa ba mẹ, xa gia đình. Trong tận đáy lòng con, tình thương nồng nàn và nỗi nhớ da diết về quê nhà chưa bao giờ thay đổi. Nghĩ về nơi miền quê, ở đấy có cánh đồng xanh lúa, có chiếc cầu cây bắt ngang con mương nhỏ, có những buổi chiều nhá nhem tối con đợi ba mẹ đi làm đồng về, là những kí ức thân thương của gia đình mình ngày xưa ấy, bao cảm xúc dâng trào, làm cho con đôi khi không giữ mình mà tuôn rơi những dòng nước mắt.

Ba mẹ kính yêu! Chắc ba mẹ là người nhớ rõ nhất con đã xa ba mẹ bao nhiêu mùa Vu Lan rồi. Bao nhiêu mùa Vu Lan là bấy nhiêu năm con không được gần gũi cận kề chăm lo cho ba mẹ. Con của ba mẹ giờ đây đã là người xuất gia, thời gian bên ba mẹ ít dần, có chăng là những dịp xin về trong thời gian ngắn ngủi để thăm nhà, hay hiếm hoi là những lần đi Phật sự ngang qua rồi ghé lại. Con chỉ có thể gọi điện hỏi thăm đôi ba lời, điều đó nằm trong khả năng cho phép. Mỗi lần hỏi thăm, lúc nào ba mẹ cũng bảo là ổn và khỏe cả, nhưng con cảm nhận được rằng, ba mẹ nói thế chỉ vì sợ con lo lắng. Có lần con nghe trong điện thoại là mẹ bảo ba bệnh, rồi con lại nghe tiếng ba rầy: "Bà nói làm chi cho thầy lo". Mẹ lại bảo: "Ông bệnh thì tui nói ông bệnh, sai

chỗ nào?". Con nghĩ thầm: "Chắc mẹ cũng mong con về thăm ba một lần cho đỡ nhớ, nên mới nói cho con biết chuyện". Khi nghe điện thoại, có một câu lần nào mẹ cũng hỏi: "Con khỏe không? Khi nào về nhà chơi được?". Con hứa với mẹ là khi nào rảnh rỗi con sẽ về thăm, nhưng lời hứa đó con cứ quên hoài ba mẹ ạ! Có lần, con nói với ba mẹ: "Con định sẽ ra miền Bắc nhận chùa và ở luôn ngoài đó, ba mẹ thấy thế nào?". Giọng mẹ hơi chùng xuống: "Tùy thầy thôi, ba mẹ sao cũng được". Nhưng con cảm nhận được trong lời nói có sự kìm nén, dường như vì quá thương và tôn trọng con mà mẹ đã giấu dòng nước mắt vào tận đáy lòng mình. Rồi mẹ nói: "Thầy ở đây mà một năm còn chưa về thăm nhà được một lần, nay thầy đi ra Bắc, ở luôn ngoài đó, chắc sau này tui với ba thầy chết thầy mới về gặp được, cũng chưa chắc là có được thấy mặt thầy lần cuối hay không!". Câu nói của mẹ nhẹ tựa hồ như gió thoảng, nhưng cứ như nhát dao đâm vào trái tim con, đau lắm ba mẹ à! Con tự hỏi mình sao cứ làm cho ba mẹ buồn lòng? Thế rồi, con lại động viên: "Con chỉ hỏi ý ba mẹ thôi, chứ con đang sống với Sư phụ mà, xin ba mẹ đừng lo buồn như thế!".

Người ta nói rằng, mỗi lần chúng ta gặp nhau là một phép trừ. Bởi lẽ, quỹ thời gian mỗi người có mặt trên cuộc đời này là hữu hạn, và sau mỗi

lần gặp gỡ ấy, không biết bao giờ ta mới có cơ hội nhìn thấy mặt nhau. Có những cuộc chia tay bất ngờ, chóng vánh, chưa kịp trao cho nhau nụ cười, chưa kịp nói lên lời xin lỗi, chưa kịp gởi nhau những ân tình, chưa kịp thốt lên những lời yêu thương tận đáy lòng, thế rồi "bình rơi trâm gẫy", người bỏ ta đi. Đâu ai biết đó là lần cuối cùng hội ngộ, phải nói lời vĩnh biệt thay vì tạm biệt. Bởi thế, con sợ lắm cái cảnh vô thường. Không biết rằng sau mỗi cuộc điện thoại, sau mỗi lần thăm nhà, điều gì sẽ xảy ra? Thời gian sẽ cho con bao nhiêu lần nữa để được gặp ba mẹ trong cuộc đời.

Lần gần nhất con về thăm ba mẹ sau một khoảng thời gian dài. Cả ba và mẹ giờ đều đã già hơn lúc trước: chân người đã yếu, gối người đã mỏi, lưng lại đau nhức theo tháng năm trôi. Ôi lưỡi hái thời gian, sao nỡ cướp đi tuổi thanh xuân của ba và mẹ. Hay chính hai người đã hi sinh trọn cuộc đời vì đàn con nhỏ thơ ngây. Cuộc sống này còn nhiều lắm khó khăn và vất vả phải không thưa ba mẹ? Mỗi lần nhắc đến nỗi khó khăn của những ngày xưa cũ, ba mẹ thường bảo đó là quá khứ hãy để nó ngủ yên. Nhưng ba mẹ ơi, làm sao con quên được tháng ngày cơ cực ấy, khi tấm lưng ba phải bị phơi cả ngày dưới cái nắng gay gắt trên cánh đồng sâu, mẹ phải đội từng cơn mưa, hứng từng cơn gió để lo cho đàn con nhỏ. Mỗi lần nghĩ

về hình ảnh ấy, khóe mắt con bỗng thấy cay cay, trong dạ xót xa thương cho phận đời chật vật cơ hàn mà ba mẹ từng nếm trải.

Trong những năm gần đây, vào mỗi độ xuân về Tết đến, chùa Hoằng Pháp có làm mấy cái nhà tranh trang trí rất đẹp. Con gởi hình về khoe, mẹ nói vui rằng: "Tui thấy mấy cái cảnh nhà tranh này sợ lắm thầy à!". Con cười trừ vì hiểu ý của mẹ. Cuộc đời ba mẹ đã bao lần trải qua cảnh nhà dột cột xiêu, đã bao lần ôm con vào lòng rồi lo lắng nhìn lên trần nhà trong những cơn mưa bão, nên ba mẹ rất sợ phải không? Ấy vậy mà ba mẹ biết không, đó lại là những kỉ niệm đẹp trong kí ức tuổi thơ con. Nơi mái nhà tranh vách lá ấy, con đã được chào đời và sống cùng ba mẹ, được cười đùa với mấy anh em, được giành nhau ăn cái bánh củ khoai, được cuộn tròn trong chiếc chăn cũ nồng mùi ẩm mốc. Đến bây giờ, thỉnh thoảng con lại nhớ tiếng mưa đêm trên mái lá, nhớ mùi khói của bấc đèn đốt lúc canh khuya. Rồi những đêm trời hè gió mát, ba nằm trên chiếc võng kẽo kẹt, ru anh em chúng con vào giấc ngủ bằng mấy bài vọng cổ ngọt lùi. Dưới ánh đèn dầu leo lét, nhịp võng đều đặn đưa, lời ca bài vọng cổ *"Xuân này con không về"* nghe sao buồn não ruột. Thiết tha và da diết lắm ba ơi, đó phải chăng là lời tâm tình của ba khi ngày trước ba đi lính không được về thăm nội,

hay đó là lời tiên tri dành cho đàn con lúc mai sau. Con không biết mình đã thuộc lời bài hát đó tự khi nào, đến nay thì bao xuân rồi con cũng ít lần về thăm ba mẹ nhỉ! Bỗng con giật mình chợt nghĩ: sợ rằng rồi đây "Xuân này con về (ba) mẹ ở đâu?". Nếu điều đó xảy ra, thì mùa xuân có đẹp bao nhiêu, có vui đến thế nào, đối với con lúc đó mọi thứ cũng thành vô nghĩa, bởi vì mùa xuân đẹp nhất đời con đã không còn.

Chắc mẹ không biết có một lần con vô tình nghe được điều mẹ tâm sự cùng các cô trong xóm, câu chuyện cứ ám ảnh con hoài, đó cũng là nỗi lo sợ lớn nhất trong con. Mẹ nói rằng số mẹ rất buồn, mẹ đi coi bói trong cuốn sách *Cao ly hình* nào đó, có ghi rằng tuổi của mẹ là quạnh hiu khi già và chết. Mẹ sẽ chết vào mùa mưa, bên quan tài, chồng và mấy đứa con đội khăn tang buồn ảm đạm, hiu hắt, quạnh quẽ. Con nghe đến đó thì nổi da gà. Mỗi lần mẹ bệnh vào mùa khác thì không sao, nhưng cứ rơi vào mùa mưa thì con nhớ đến câu chuyện này, lại sợ mẹ bỏ con đi mãi. Thế rồi, mùa mưa năm ấy mẹ cứ nằm đau mãi không khỏi bệnh, con lo lắng và hoảng sợ biết bao nhiêu, nhưng may mắn là sau đó mẹ đã vượt qua, tiếp tục ở lại bên ba cùng anh em chúng con. Mẹ khỏi bệnh con mừng lắm mẹ à! Từ đó, con tự an ủi một cách ngây thơ là mẹ sẽ không bệnh

nữa, mẹ sẽ khỏe mạnh lâu dài bên gia đình. Và câu chuyện ám ảnh của ngày xưa cũng dần dần trôi vào quên lãng.

Ngày xưa, nhà mình làm nông ba mẹ hay trồng rau củ để bán trang trải cuộc sống. Đến ngày thu hoạch, mẹ phải mang ra chợ bán vào sáng sớm cho bạn hàng. Mẹ ơi, làm sao con quên được những phiên chợ khuya được đi cùng mẹ. Vào những phiên chợ khuya đó, mẹ gọi con dậy đi cùng. Mắt còn lim dim, miệng còn ngáp ngủ, tay con cầm đuốc soi đường cho mẹ gánh hàng nặng trĩu trên vai. Trong đêm tĩnh mịch.

Dáng mẹ gầy, nhọc nhằn kham khổ
Bước liêu xiêu trên khắp nẻo đường quê.
Đường trợt trơn lầy lội bởi đêm mưa.
Chân cố vững vì vai đời nặng gánh
Tuổi thơ con đổi bằng giọt mồ hôi mẹ
Gánh hàng kia là cả một trời thương.

Ở cái tuổi vui tươi như nắng, hồn nhiên như mây, con đâu cảm nhận được hết nỗi cơ cực mà mẹ từng chịu đựng. Sau phiên chợ sớm, mẹ lại mua về cho anh em chúng con trái bắp, củ khoai, đổi từ lọn hành bó cải. Bao nỗi khó nhọc của mẹ chỉ để đổi lấy sự no đủ và nụ cười của đàn con. Anh em chúng con đều nhận thấy mình có lỗi với ba mẹ thật nhiều. Một đời tần tảo sớm hôm, ba mẹ đã lo cho chúng con từ cái ăn, cái mặc, dựng vợ gả

chồng, tạo cho các con mình một mái ấm riêng. Ba mẹ đã lo chu toàn cho từng người một. Ngược lại, chúng con chưa có ai làm được chút gì gọi là báo hiếu cho ba mẹ. Người nào cũng có lý do riêng, bởi cuộc sống mưu sinh vốn chẳng dễ dàng. Có đến mấy người con, nhưng đến lúc tuổi già sức yếu, ba mẹ phải sống lủi thủi quạnh hiu nơi góc quê xưa mắt luôn mong mỏi đợi chờ các con quay về thăm chốn cũ. Con bỗng nhớ đến lời kinh Vu Lan mà mỗi tháng Bảy con tụng mỗi đêm:

Vì ràng buộc đồng công mối nợ
Hoặc trở ngăn vì vợ vì con
Quên cha quên mẹ tình thâm
Quên xứ quên sở lâu năm không về.
…
Phận con gái còn nương cha mẹ
Thì có lòng hiếu đễ thuận hòa
Cần lao phục dịch trong nhà
Dễ sai dễ khiến hơn là nam nhi
Song đến lúc tòng phu xuất giá
Lo bên chồng chẳng xá bên mình
Trước còn lai vãng viếng thăm
Lần lần nguội lạnh biệt tăm biệt nhà.

Người ta nói nước thường chảy xuôi chứ bao giờ chảy ngược. Ba mẹ dành cả đời lo cho con cái nhưng đến lúc tuổi già được mấy ai hưởng phúc với cháu con. Nếu được quay ngược thời gian, xin

một lần về lại với ngày xưa, nơi mái tranh nghèo nhưng gia đình sum vầy, hạnh phúc, có tình làng nghĩa xóm, hòa thuận, ấm êm.

Bìm bịp kêu nước lớn nước ròng, hết đông tàn rồi lại xuân sang. Thời gian trôi nhanh quá ba mẹ à! Con nhớ như in ngày con thưa ba mẹ đi tu, cảnh giờ phút chia ly người đi kẻ ở, ai cũng bịn rịn, đượm buồn. Ba mẹ đã khóc rất nhiều, trách cuộc đời sao cho gia đình mình cảnh ly tan. Mẹ than thở: "Ngày xưa, tại nhà nghèo nên ba mẹ đành đứt ruột đứt gan mà cho con đi làm ăn xa trên thành phố. Giờ đây, ba mẹ lại một lần nữa phải đánh mất đứa con của mình. Mẹ không cần gì hết. Mẹ chỉ mong con ở bên ba mẹ!". Con thương ba mẹ nhiều, con cũng đã buồn thật nhiều, nhưng lúc đó con không thể nghe theo lời ba mẹ, vì con có chí nguyện của đời mình. Con phải đi tu ba mẹ à! Xin ba mẹ hãy hiểu và thương con…

Mẹ ơi! Trong tâm con còn một điều hối tiếc chưa làm được đối với mẹ, đó là được một lần dâng vòng hoa cho mẹ trong ngày lễ Vu Lan. Nhìn bố mẹ của quý thầy lên được nhận vòng hoa, lòng con buồn buồn tủi tủi, thương cho mình và thương cho cả mẹ. Lúc đó, con chợt nghĩ không biết bao giờ đến lượt mình có cơ hội quý giá ấy? Chắc ngày đó cũng không xa, nhưng năm nay con vẫn chưa thực hiện được rồi. Con sẽ về để sưởi ấm

cõi tâm mình, để bù đắp lại sự lạc lõng và trống vắng nơi ba mẹ, cội nguồn tình thương bao la vô bờ bến. Xin hãy hứa với con rằng, sẽ chờ con ba mẹ nhé!

Ba mẹ kính yêu! Dòng cảm xúc sẽ trôi theo thời gian, nhưng ý thức hiếu hạnh sẽ mãi mãi ở với lòng người. Mai này con có lớn khôn thế nào, có là bậc thầy mô phạm ra sao, có trở thành vị trụ trì một ngôi chùa lớn hay một du Tăng lang bạc kỳ hồ, trở thành vị thầy mọi người mến mộ hay chỉ là ông thầy tu bình dị ở một góc chùa quê, con có là ai đi nữa, thì ba mẹ vẫn mãi là bóng cả che mát của đời con. Tháng Bảy về bên hiên chùa lắng tiếng mưa rơi, theo nhịp mõ thời kinh *Vu Lan* chầm chậm, con bồi hồi nhớ về ba mẹ phương xa, chạnh buồn vì không thể kề bên người khi tiết trời thay đổi. Con xin cảm ơn ba mẹ đã cho con hình hài trọn vẹn, cảm ơn ba mẹ đã dưỡng nuôi và dạy dỗ con nên người. Nơi xa, con xin chắp tay hướng về người, nguyện Tam bảo thường gia hộ cho ba mẹ luôn khỏe mạnh bình an. Dù đi xa muôn vạn nẻo đường, trải qua bao mùa thu vàng thay lá, con vẫn tâm niệm rằng còn ba mẹ thì đời mãi còn xanh, là mùa xuân bất diệt.

Nguyện một mùa Vu Lan nữa lại về luôn được an lành, với những bông hồng đỏ trắng nở đẹp màu trên ngực áo ai, chiếu sáng trong tâm hồn

những người con hiếu hạnh. Vu Lan năm nay, đóa hoa vàng sẽ được cài lên áo con, nhưng trong con xin giữ mãi một đóa hồng ban sơ đong đầy tình yêu thương của ba mẹ, để hạnh phúc tự hào với mọi người xung quanh rằng: Con thật may mắn khi còn ba và có mẹ, còn được kính yêu và trân quý hai vị Phật sống trên đời. Vu Lan vọng mãi lời ru, đôi dòng gửi về quê nhà, con thương nhớ ba mẹ nhiều lắm!

CON XIN LỖI MẸ CHA

- Thích Chân Tính -

Con xin lỗi cha, con xin lỗi mẹ
Ngàn vạn lần con xin lỗi mẹ cha
Người đã cho con hình hài sự sống
Chín tháng mười ngày mẹ ấp ủ hạt giống tình yêu
Cắt da xẻ thịt cho hoa khai kết trái
Phơi nắng dầm mưa cha ngày đêm vất vả ngược xuôi
Vật lộn với đời cho quả tươi ngon ngọt
Mồ hôi nước mắt của cha nhỏ xuống cho đời con vững chắc
Tình thương của mẹ mênh mông biển cả cao ngất tận trời xanh
Công sinh thành dưỡng dục tan dần khi con khôn lớn

Phóng túng buông lung đua đòi theo thói đời hư đốn

Lời mẹ cha dạy bảo như gió thoảng bên tai

Tung cánh chim biền biệt theo tình ái lợi danh

Phụ mẫu tình thâm tựa cửa mòn mỏi nhớ mong

Thân tàn sức kiệt ôm mối sầu thương về nơi chín suối

Trải bao giông tố băng giá cuộc đời

Khi giọt máu nhỏ ra tiếp nối giống dòng

Con mới bừng tỉnh nhận ra hơi ấm tình người

Đốt nén hương muộn màng nói lời sám hối

Ngàn vạn lần con xin lỗi mẹ cha

Hãy tha thứ cho đứa con ngang bướng dại khờ.

CHA MẸ TÌNH THÂM

- Thích Chân Tính -

Có con trên cuộc đời này
Công ơn cha mẹ từng ngày núi cao
Vì con mang nặng đẻ đau
Dưỡng nuôi, cho bú, mẹ nào quản công
Con càng vui khỏe, lớn khôn
Miếng cơm, manh áo héo mòn thân cha
Cả đời chỉ biết cho ta
Dẫu gian khổ mấy miễn là con vui
Nắng mưa sương gió cuộc đời
Thân tâm mòn mỏi, cho chồi xanh tươi
Con càng xinh đẹp nên người
Cha già, mẹ yếu, tuổi đời thêm cao
Da nhăn, tóc bạc, sức hao
Mà tình thương vẫn dạt dào chứa chan

Mẹ là bến đỗ bình an
Cha là điểm tựa vững vàng đời con
Dù cho nước cạn đá mòn
Tình cha mẹ mãi thương con suốt đời
Công cha nghĩa mẹ biển khơi
Làm con khắc cốt cả đời chớ quên.

MẸ

- Tâm Biện -

Mỗi độ Vu Lan về, là mỗi lần tôi muốn viết về mẹ, những kỉ niệm cùng mẹ, những ân tình của mẹ. Mà thật lạ làm sao, mỗi khi ý tưởng ấy khởi lên thì những con chữ lại chạy đi đâu mất, thay vào đó là một cảm xúc lâng lâng với nỗi niềm khó tả. Đúng như câu thơ mà chúng ta thường nghe đọc trong ngày lễ Vu Lan:

Ngôn ngữ trần gian như túi rách
Đong sao đầy hai tiếng mẹ ơi.

Ai trong chúng ta mà chẳng thương mẹ? Ngay cả đứa bé mồ côi nằm ở lề đường, chưa bao giờ hình dung được hình dáng của người sinh ra mình như thế nào, nhưng cũng có đôi lần trong cuộc đời, đứa trẻ bất hạnh ấy mơ ước được nằm

cuộn tròn trong lòng mẹ, ngửi mùi mồ hôi của mẹ; để được mẹ vỗ về nâng niu, để được mẹ xoa lên những vết thương sau những lần va chạm giữa chợ đời nhiều nghiệt ngã. Tâm tình ấy phải chăng cũng chính là nỗi niềm nhớ về mẹ, dù đó chỉ là một người mẹ xuất hiện trong trí tưởng tượng.

Thế nhưng, trớ trêu thay! Bất kỳ đứa trẻ nào cũng có đôi lần giận mẹ, hờn mát vu vơ vì mẹ làm điều gì đó khiến mình không hài lòng. Có người trải qua một vài lần bất đồng, từ đó không thèm trở về nhìn mặt mẹ mình nữa. Những tủi hờn ấy thực ra là một mặt khác của tình thương. Người đó đã dựng xây cho mình một mẫu hình lý tưởng về mẹ, nhưng người mẹ trên thực tế đã không làm họ vừa lòng. Ấy thế là họ giận. Giận vì mẹ chính là người thương của mình, mà sao mẹ lại nỡ la rầy, roi vọt mình như thế. Đôi khi, người mà ta càng thương lại càng có nhiều lí do để giận. Vì không ai lại đi giận người không quen biết, cũng không ai rảnh để hờn kẻ không có một ràng buộc hay dính líu gì đến ta.

Sâu thẳm trong mỗi người, dù đó là kẻ hung hăng đại ác hay là người hiền lành dễ mến, một người tài năng hay một người tầm thường, một người thành công hay một người thất bại, nhưng chung quy lại, ai cũng có một tâm tình riêng, một tấm lòng riêng dành cho mẹ, phải không?

Ngày còn bé, chúng ta chưa hiểu được cảm giác phải xa mẹ là thế nào, bởi là trẻ con, ai chẳng cứ bám theo chân mẹ. Mẹ đi đâu, con đi đó, mẹ dạy gì, con làm đó. Lần đầu tiên xa mẹ có lẽ là lúc các cô, các cậu bắt đầu đến trường, xa mẹ tận nửa ngày chứ đâu có ít! Nhưng trong độ tuổi ham chơi ấy, những thiên thần nhỏ chẳng nghĩ gì nhiều, vì lúc này đã có thầy cô, bè bạn bên cạnh làm ta quên đi cảm giác xa mẹ. Những cô cậu không ham chơi cũng là ham học. Lúc ấy, vì phải bận suy nghĩ về trò bắn bi, banh đũa, hay những bài học vỡ lòng, nên đâu còn tâm tư nào để nhớ mẹ. Ấy thế mà, thỉnh thoảng trong lớp cũng có một vài cô cậu khóc nhè, chúng cứ khóc òa lên khi không thấy mẹ, đó là những ngày đầu tiên vào mẫu giáo hay lớp một.

Đứa trẻ nào rồi cũng phải quen dần với việc ra khỏi vòng tay của mẹ, bắt đầu một hành trình xa mẹ: chơi nhiều hơn, cười nhiều hơn, dành nhiều thời gian ở bên ngoài hơn, cuối cùng chẳng còn bận tâm "không biết giờ này mẹ làm gì hay ở đâu", chỉ đến khi bị thằng bạn lớp bên bắt nạt, lúc đó mới khóc òa lên: "Tao sẽ về mách mẹ". À! Thì ra, bất cứ đứa nhóc con nào khi gặp chuyện đều liền nhớ đến mẹ. Dường như thói quen ấy theo chúng ta mãi đến lúc lớn lên như một bản năng sinh tồn: Hết tiền về tìm mẹ, thất nghiệp về thăm mẹ, chia

tay người yêu về khóc bên chân mẹ,... Dù có lớn cách mấy, khi bị cuộc đời vùi dập, khi vấp ngã trước những chông chênh của đường trần, chúng ta cũng muốn tìm về nơi mình được sinh ra, được nâng niu, vỗ về và chiều chuộng.

Những ai còn sống chung với gia đình, còn có mẹ cha ở cạnh bên, khó mà cảm nhận được tâm tình của bản thân dành cho cha hay mẹ. Nhưng đến một ngày, khi hoàn cảnh khiến xui, chúng ta phải xa nhà, xa quê. Một sớm mai hồng, trên đường đời tấp nập nơi đất khách, ta vô tình bắt gặp một hình ảnh nào đó thoáng qua, bao nhiêu kí ức tuổi thơ bên gia đình lại tràn về. Đó có thể là hình ảnh mái tóc pha sương của bà cụ bán rau ngoài phố; đó là hình ảnh bác lao công chờ con nhỏ trước cổng trường, hay dáng người mẹ trẻ đang vỗ về con trên xe buýt. Ta bỗng thèm nghe mùi mồ hôi trên tấm áo sờn vai của cha, chợt nhớ da diết dáng mẹ gầy trong vườn cây, sân vắng hay lom khom nơi chái bếp sau nhà. Ta thấy bàn tay mẹ trong tô canh chua thơm nứt mùi ngò gai, ta nghe giọng nói ngọt ngào của mẹ qua bài hát ru mà một thiếu phụ đang đưa võng cho con ngủ, ta ngửi được mùi mồ hôi mẹ từng đổ vì ta qua hình ảnh chiếc áo ướt đẫm giữa trưa hè của người mẹ gánh hàng rong đang địu con trên lưng.

Có một đoạn kinh xưa ghi rằng: "Cha mẹ chính là vị thầy đầu tiên, là người chỉ dạy những điều đầu tiên, và chính là người đưa ta vào cuộc đời này". Có ai từng khen bạn hay, tài giỏi, khéo ăn nói, siêng năng, chăm chỉ, biết ứng xử, ngoan ngoãn, lễ phép, hiền lành, tốt bụng,... chưa? Những điều đó phải chăng là di sản tinh thần mà chúng ta được thừa kế từ cha mẹ. Từ lời ăn tiếng nói đến cách đối đãi với người, thậm chí cách ta đứng ta đi, phải chăng đều được mẹ cha dạy từng chút một từ khi lọt lòng cho đến ngày khôn lớn. Tôi mãi nhớ những bài học vỡ lòng khi còn bé mà mẹ thường hay dạy:

"Sống trên đời, đôi khi con phải biết nhìn xuống, thấy người khổ hơn mình để thấy mình hạnh phúc, biết ngước nhìn lên, thấy người giỏi và hay hơn mình để cố gắng noi theo".

"Chịu thiệt một chút không có chi là lỗ lã, còn hơn vì chút nóng giận mà gây ra bao cái họa cho mình và người, con tập nhịn từ cái nhỏ thì những điều lớn hơn con mới có thể vượt qua".

"Làm người phải có tâm, con thương người người sẽ thương lại, mình cho người người sẽ cho lại, chẳng mất mát đi đâu cả con à, sống có nghèo mà lương tâm mình được an là được, đừng vì chút tài lợi mà bán rẻ đi đạo đức của mình".

....

Cứ thế, những lời dạy ban sơ ấy, những bài học đạo đức vỡ lòng theo chân ta đi suốt cuộc đời. Đôi khi, dành cả đời mà vẫn học chưa xong những điều ngày xưa mẹ dạy.

MẸ

- Tâm Nghiên -

Cuộc sống như một bát cơm trắng, có nước mắt làm canh, có những niềm vui và nỗi buồn làm gia vị. Những gia vị ấy pha trộn làm nên màu sắc nhân cách của con người, đôi khi mặn chát nhưng lắm lúc cũng ngọt ngào. Và mẹ là sắc màu để ta vẽ nên cuộc sống, nhưng không phải mọi màu sắc đều đẹp và tươi. Và không phải điều gì cũng hoàn hảo vì thế ta nên tập quen dần với điều đó để không bị hụt chân khi bước lên những bậc thang của cuộc đời và không trách đời sao quá bất công. Bởi ta không được chọn nơi mình sinh ra, nhưng ta được chọn cách mình sẽ sống.

Nơi tôi sinh ra là một vùng quê heo hút, tuổi thơ tôi là chuỗi ngày hiu quạnh, không bạn bè,

không tiền dính tay. Tôi rất hoang mang khi người đời dự báo một tương lai thất học cho mình. Điều này cũng khó tránh khỏi khi ngày ấy gia đình tôi chung thủy với cái nghèo.

Mẹ tôi, người phụ nữ nhà quê chân chất, học vấn nghèo nhưng giàu lòng nhân ái. Bà ngoại mất khi mẹ còn nhỏ, ở với ông ngoại đến khi nên hình rồi được gả chồng khi tuổi vừa tròn đôi mươi. Ít lâu sau, ông ngoại cũng mất, mẹ một mình giữa chốn lạ người xa khi chưa biết thế nào là một người nội trợ quán xuyến chuyện gia đình. Mẹ chỉ biết làm và làm như một con ong chăm chỉ. Vì học vấn ít, mẹ bị người ta lừa mất số tiền rất lớn, mẹ không cam chịu khuất phục trước số phận, với mong muốn lấy lại những gì mình đã mất một cách nhanh nhất nhưng vì thiếu hiểu biết mẹ lại bị dụ bằng những trò đỏ đen, hụi hàng, số đề để rồi nợ lại càng thêm nợ. Ba bỏ mặc, mẹ một mình gồng gánh gia đình khi tuổi đời còn quá trẻ. Đến khi mẹ không còn sức chống chịu thì ba tôi mới vất vả dọn tàn dư mà lòng đầy oán trách, vừa giận lại vừa thương. Mẹ mặc cảm, trốn tránh mọi người và trở nên bi quan với đời. Gia đình tôi khi ấy tiếng cười thay bằng những cuộc cãi vã, bữa cơm là những giọt nước mắt thay canh. Rồi một ngày kia bất chợt tôi nhìn mẹ, mẹ thật gầy và héo đi trông thấy. Thật xót xa, lòng tôi như thắt lại.

Mong rằng ba tôi sẽ thông cảm và tạo nên một kỳ tích nào đó. Nhờ sự nhẫn nhịn của mẹ và sự cố gắng không ngừng của ba, kỳ tích đã xuất hiện. Gia đình tôi từng bước đi lên, anh em chúng tôi cũng được học hành đến nơi đến chốn. Nhưng, không hiểu sao mẹ vẫn buồn...

Suốt năm năm, mẹ nhốt mình trong im lặng, tránh né tất cả thậm chí nhiều bữa cơm bà nhịn ăn để nhường phần cho anh em tôi được no đủ. Trong hoàn cảnh ấy, ai thấu được cho nỗi lòng người phụ nữ kia. Chúng tôi cũng chỉ biết cố gắng hết sức mình để đỡ đần ba mẹ vượt qua mọi khó khăn, chỉ mong mẹ được khỏe mạnh, sống một cuộc sống đúng nghĩa, không lo âu, phiền muộn. Riêng tôi muốn mẹ làm lại từ đầu nơi miền đất mới nhưng cũng chỉ là mong ước vì với tuổi mẹ bây giờ nên nghỉ ngơi vui vầy cùng con cháu. Anh em chúng tôi ai nấy cũng đều có công ăn việc làm ổn định trên thành phố nên có khả năng phụ giúp ba mẹ vấn đề tài chính. Chúng tôi quyết định để mẹ về quê, mẹ có thể tịnh dưỡng khi tuổi già mà không bị gò bó chuyện đi hay ở. Chúng tôi học cách yêu thương, cảm thông và lắng nghe để rút ngắn con đường tìm đến hạnh phúc. Dù những lúc buồn giận, đôi khi cũng mang chút cay đắng trong tâm nhưng tất cả cũng chỉ là thử thách để chúng tôi hiểu và thương nhau nhiều hơn, vì lẽ

chúng tôi là một gia đình và mẹ chính là nỗi quan tâm lớn nhất đối với chúng tôi, và cũng là món quà mà cuộc đời ban tặng cho tôi. May mắn nhất của tôi chính là còn mẹ trong cuộc đời.

Mỗi người một hoàn cảnh, không ai giống ai. Đức Phật nói: "Sướng khổ tại tâm". Không quan trọng rằng bộ quần áo bạn đang mặc xấu hay đẹp, không quan trọng rằng bạn giàu hay nghèo, điều quan trọng là tâm bạn đang nghĩ gì, và bạn chọn cách sống như thế nào. Hạnh phúc hay đau khổ đều do quan niệm và cách sống của mỗi người mang lại. Đừng thở dài trước những khó khăn, bùn dưới chân nhưng nắng ở trên đầu. Bạn sinh ra là một nguyên bản, đừng chết đi như một bản sao. Cuộc sống là điều kỳ diệu ẩn chứa những tham số mà ta là người phải tìm ra những ẩn số ấy. Hãy hạnh phúc với thực tại và hài lòng với những gì mình đang có.

THẾ NÀO MỚI LÀ ĐẠI HIẾU?

- Tâm Thoại -

Tôi sinh ra tại một vùng quê nghèo ven biển thuộc tỉnh Nghệ An. Cuộc sống của gia đình chủ yếu phụ thuộc vào việc đánh bắt cá, nên từ nhỏ tôi đã quen thuộc với công việc này.

Nhưng có lẽ do phước đức của ông bà để lại và sự vun bồi của cha mẹ, đã giúp tôi không bị đắm chìm trong môi trường công việc ấy. Có lẽ, một phần cũng do thiện căn mà tôi đã gieo trồng từ nhiều đời, nhiều kiếp nên giờ đây mới đủ nhân duyên phước báu được xuất gia học Phật.

Tôi được ăn học đủ đầy, được trải nghiệm cuộc sống khắp nơi, được giao thiệp với mọi tầng lớp trong xã hội vì thế tôi đã có một cái nhìn khá sâu sắc về kiếp người. Do đó tôi luôn trân quý

những gì mình đang có, luôn nhắc nhở mình phải sống biết ơn, tri ân và báo ân tới những đấng đã sinh thành ra mình, giáo dưỡng mình.

Nói về hai từ "tri ân" và "báo ân", đức Phật dạy cho chúng ta về tứ trọng ân – bốn ân quan trọng và cao quý thức tỉnh người con Phật phải đền đáp cho vuông tròn.

Cha mẹ cho con mảnh hình hài,
Giới thân, huệ mạng, nhờ thầy khai.
Cơm ăn, áo mặc... công đàn việt
Yên ổn học tu… đất nước dày.

Trong đó ân cha mẹ được đặt lên hàng đầu, vậy làm thế nào để ta có thể báo đáp công ơn đó cho được vuông tròn đây?

Trong kinh Phật dạy: "Điều thiện tối cao không gì hơn hiếu, điều ác cùng tột không gì hơn bất hiếu".

Theo quan niệm của người thế gian, bổn phận làm con là phải: "Kế tự gia phong, nối dõi tông đường; là phải cung phụng cho cha mẹ được đủ đầy về mặt vật chất; là phải dành toàn bộ thời gian của mình cho cha mẹ, khi họ cần tới ta…". Nhưng người xuất gia theo Phật không làm như vậy.

Hiếu theo quan niệm của đạo Phật mang tính thánh thiện, giải thoát, chứ không hạn cuộc và ràng buộc như thế nhân. Những ai có đủ phước duyên, chắc chắn người đó sẽ được bắt gặp những

hình ảnh rất đẹp, trong đó ẩn chứa một tình thương bao la rộng lớn, tình mẫu tử thiêng liêng cao quý mà chỉ có ở những người con Phật.

Vào mỗi buổi sớm mai, Sư phụ thường đưa cụ bà đi dạo quanh khuôn viên chùa trên chiếc xe lăn, để cụ bà có thể tắm ánh bình minh, hít thở bầu không khí trong lành, đón chào một ngày mới. Có thể để cụ bà được lắng nghe tiếng chim hót, tiếng gió reo; cũng có thể chỉ bầu bạn, tâm sự cùng cụ bà cho khuây khỏa đỡ trống trải, cô đơn khi tuổi già…

Tối đến, Sư phụ lại ghé phòng để thăm hỏi, theo dõi diễn tiến bệnh tình của cụ bà; xoa tay bóp chân cho cụ bà; đút cho cụ bà những đồ ăn, thức uống có lợi cho sức khỏe… tới tối mịt Sư phụ mới về nghỉ.

Lúc cụ bà mất, Sư phụ cũng đã lo được một tang sự thật chu đáo, tròn đầy và viên mãn mà những người học Phật như chúng con, hàng hậu học tiếp bước theo sau cần lấy đó làm một tấm gương sáng, rọi soi chính mình về lòng tri ân và báo ân cho cha mẹ một cách trọn vẹn nhất, sâu sắc nhất.

Với tư cách là một người con, Sư phụ đã làm tròn bổn phận của mình đúng như trong kinh *Hiếu Tử* đã dạy: "Hiếu thuận với cha mẹ, không gì hay hơn khuyên cha mẹ bỏ điều ác làm điều thiện". Mà theo quan niệm của Sư phụ, điều thiện

đối với cha mẹ, không điều nào giá trị cho bằng khuyên cha mẹ phát khởi Chính tín, sùng kính Tam bảo, thọ trì cấm giới.

Do đó, khi cụ bà đã quy y thọ giới rồi, Sư phụ rất tế nhị khuyến khích cụ bà phát tâm cúng dường, bố thí để gieo nhân lành. Khi thấy cụ bà đã biết cúng dường, bố thí, Sư phụ lại tiếp tục hướng dẫn cha mẹ thanh tịnh nội tâm bằng phương pháp chấp trì danh hiệu Phật.

Vì hơn ai hết, Sư phụ biết rất rõ nếu nuôi cha mẹ bằng no ấm và vui thích, đó là cách báo hiếu đúng với đời, gọi là "hiếu sự thế gian". Còn khuyến tấn cha mẹ tôn sùng Tam bảo, giữ gìn giới cấm, ăn chay niệm Phật, mới là nhân tố đưa cha mẹ đến bờ giải thoát, vãng sinh Tịnh độ… và đó cũng là thể hiện hiếu sự một cách trọn vẹn nhất theo xu hướng siêu xuất thế gian.

Bản thân con cảm thấy mình thật may mắn khi được thân cận và được sự giáo dưỡng chỉ dạy trực tiếp từ Sư phụ. Những bài học từ thân giáo, khẩu giáo và ý giáo của Sư phụ hết sức sống động và thiết thực, với con nó giống như những hạt mưa pháp vậy. Tuy chưa đủ sức để hứng trọn từng hạt như những cây lớn nhỏ, song là một hạt mầm mới ươm con thấy mình cũng được thấm mát.

Do đó, sau bao năm tu học noi theo hạnh hiếu của Sư phụ, con đã đền đáp được công ơn nuôi

dưỡng, dạy dỗ cho cha mẹ phần nào. Con còn nhớ, trước khi đến với đạo Phật, bản thân con và gia đình hoàn toàn không biết gì về Phật pháp cả, thậm chí còn biết sai rất trầm trọng. Ngày đó, con còn tập sự chuẩn bị xuất gia thì mẹ hớt hãi gọi điện vào.

– Con ơi! Mẹ nghe nói xuất gia là họ cạo tóc phải không con?

– Dạ!…

– Nghe mẹ nói nà, việc gì con không nghe lời mẹ cũng được, nhưng việc này con nhất định phải nghe nhớ chưa: "đồ ngu", "cái răng cái tóc là vóc con người", con muốn xuất gia thì cứ xuất nhưng người ta dụ cạo tóc thì không được cho, nghe chưa?

– Dạ!…

– Mà con định xuất gia một năm hay hai năm thì về?

Con nghe tới đây mà hai hàng nước mắt rưng rưng, vì biết rằng Phật pháp đối với cha mẹ quả là xa diệu vợi. Rồi mẹ nói tiếp:

– Con dặn bố mẹ là đã chia tay người yêu rồi, nên bố mẹ cũng không đi lại với gia đình người ta nữa. Con xuất gia trong đó, nếu có ai thương ai yêu thì cứ lấy, không cưới trong chùa thì về nhà cưới, bố mẹ đã chuẩn bị hết rồi con cứ yên tâm, nhớ chưa?

– Dạ!…

Và còn rất nhiều những lời tâm sự, dặn dò

"quý báu" khác nữa giống như ở trên dành cho con trước ngày xuất gia. Thế nhưng sau gần sáu năm con tu học tại chùa Hoằng Pháp, cha mẹ ở nhà cũng đã đổi khác rất nhiều.

Từ một người chẳng biết xá chào lễ lạy ai bao giờ, cũng chẳng biết xưng hô thế nào cho phải phép với những người xuất gia, mà nay đã nắm vững những oai nghi phép tắc của một người Phật tử; từ một người sát sinh hại vật, lấy mạng chúng sinh để nuôi mạng mình mà nay đã biết ăn chay, phóng sinh để bảo vệ mạng sống của muôn loài; từ một người keo kiệt, chỉ biết giữ bo bo cho riêng mình mà nay đã biết bố thí công sức để xây dựng chùa chiền, phát tâm cúng dường tịnh tài tịnh vật cho quý thầy, Tam bảo…

Không những vậy, cha mẹ bây giờ còn biết quy y và tôn sùng Tam bảo, giữ gìn cấm giới, thanh tịnh nội tâm bằng cách chấp trì danh hiệu của đức Phật A Di Đà.

Âu đó cũng là nhân tố để hướng dẫn cho cha mẹ có một nếp sống Chính tín, đến bên bờ giải thoát, vãng sinh Tịnh độ… và cũng là thể hiện hiếu sự một cách trọn vẹn nhất theo xu hướng siêu xuất thế gian vậy.

"Phần lớn người ta khóc thương khi cha mẹ mất, vì những điều họ chưa làm được cho cha mẹ lúc còn sống, nhiều hơn là bởi sự mất mát…".

Đạo làm con, xin người chớ nên hững hờ.

Giờ mẹ vẫn còn đây, hãy thương mẹ lỡ mai muộn màng.

Đừng chờ khi ngày sau mẹ mất, ghi lời tiếc thương.

Bia đá vô tri, giờ đây có nghĩa gì đâu.

Những ai còn mẹ, xin đừng đừng làm mẹ khóc.

Khắp thế gian này, không gì sánh bằng mẹ đâu…

MỘT BÔNG HỒNG CHO MẸ

- Khuyết danh -

Một bông hồng cho mẹ, một bông hồng cho ba và cho tất cả mọi người trên thế gian đang còn mẹ nhân mùa Vu Lan.

Ba mẹ và các em thương mến! Một mình thiền hành trong rừng sáng nay, thời tiết rất ấm và đẹp, tự nhiên những kí ức xa xưa bỗng trở về và con muốn viết đôi dòng cho ba mẹ, cho các em như là những lời chia sẻ tâm tình nhân mùa Vu Lan với lòng biết ơn sâu xa…

Con thấy hình ảnh từ khi cả nhà mình ra ở riêng, một mái nhà tranh nhỏ trong đồng ruộng mênh mông, một cái lu nước, có một cây táo rừng trước sân,... Dưới ánh trăng sáng cả nhà trải chiếu bên ngoài, ngồi tuốt lá dừa làm chổi, nói chuyện

bông đùa, nhìn trời và ngắm trăng sao. Đời sống lúc đó đối với con thật êm đềm, cảm giác thật yên bình, hạnh phúc. Thế giới của tuổi thơ thật là hồn nhiên và đơn giản quá. Rồi vì hoàn cảnh ba phải đi làm xa, một hai tuần mới về, để lại mẹ và các anh em con trong ngôi nhà nhỏ với nhiều lo lắng, lắm lúc mưa bão lớn sợ sập nhà, con nhớ đã cùng với em lấy cây đũa bếp chống cây cột nhà và thầm cầu nguyện…

Mẹ con làm mẹ khi còn trẻ quá. Con gái thành thị về làm dâu vùng nông thôn có nhiều vụng về yếu kém, làm sao tránh khỏi lời ra tiếng vào. Phải chăm sóc con nhỏ mà không người nương tựa, tâm sự vào những đêm hôm khó khăn, mưa gió trở trời. Xóm làng thì thưa thớt mà mẹ lại không ưa thị phi, lắm lúc tủi hờn mẹ đã trút nỗi niềm cho con rồi khóc. Hiểu gì nhiều đâu lúc đó, con chỉ thấy thương mẹ và ngồi lắng nghe, mong sao mình mau lớn để giúp mẹ bớt khổ. "Các con còn quá nhỏ, mẹ vì thương mà không nỡ bỏ đi...", rồi mẹ nghẹn ngào. Đời sống lúc đó thiếu thốn, cơ cực quá phải không mẹ! Chỗ dựa tinh thần là ba cũng thiếu luôn, thời đó thì làm gì có điện, điện thoại và xóm giềng đông đúc như bây giờ. Nếu lúc đó mẹ yếu mềm, tình thương đối với ba không đủ lớn thì không biết cả nhà và tụi con sau này ra sao mẹ nhỉ!

Có một đêm khuya trăng sáng, mẹ thức con

dậy sớm rồi cài then chốt cửa cẩn thận, hai mẹ con về ngoại trên chiếc xe mini vàng. Trời buổi sớm thật tĩnh lặng. Dưới ánh trăng vàng tỏa sáng đủ thấy lối đi, có tiếng bánh xe nhẹ nhàng trên mặt đất, tiếng côn trùng ra rả bên đồng ruộng mênh mông. Không nhớ hôm đó có phải là ngày giỗ ông ngoại không hay là vì mẹ thấy buồn lòng và muốn về ngoại như là sự trở về nương tựa, để được khuây khỏa, để được tiếp nhận sự cảm thông và yêu thương của ngoại.

Ba à, khi đọc những dòng con viết về mẹ, ba sẽ hiểu và cảm thông với những thiếu thốn và khó khăn mà mẹ đã trải qua lúc trẻ nhiều hơn để ba nhìn lại mà trân quý. Tháng ngày cứ thoang thoảng trôi đi không chờ đợi, làm sao để mỗi ngày nhìn lại khoảng thời gian trôi qua, nghĩa tình gia đình ta thêm keo sơn hạnh phúc. Mẹ con đã làm rất tốt vai trò làm dâu, làm vợ và làm mẹ trong khả năng của mình phải không? Còn nhớ đã có lần mẹ kể, lúc mới về làm dâu nấu cơm vừa sống mà lại vừa khê nhưng bà nội hiểu và thương nên không rầy chi cả. Như vậy mà chỉ một thời gian sau đã biết ra ruộng cấy cày, chăn nuôi trồng trọt, sau này lại biết nấu gói bánh ít, bánh tét trong những dịp giỗ chạp, tết để làm quà cho người thân. Hàng xóm láng giềng cũng quý mến, mẹ hơn hẳn các dì con sống ở thành thị về mặt đảm đang gia đình phải không!

Thưa ba, lúc nhỏ anh em con ít có cơ hội sống gần nên chưa thật hiểu ba nhiều. Phần vì ba cũng ít nói nên tụi con cũng ít gần để tâm sự buồn vui. Nhưng hình ảnh mà đến giờ vẫn còn đọng lại trong kí ức của con là ba đã chở bốn mẹ con trên chiếc xe mini vàng về thăm ngoại, vừa đầm ấm vừa ngồ ngộ. Cái xe nhỏ vậy mà chở được cả ân tình đi xa.

Hình như ba chưa từng đánh anh em con bằng roi vọt, chỉ nạt nộ cho sợ hoặc lấy tay phét vào mông vài cái khi bực quá mà thôi. Lớn hơn một chút thì con mới hiểu ba nhiều hơn. Một đời chắt chiu để mái nhà ngày thêm vững chãi. Con cũng chưa từng thấy ba mẹ lớn tiếng gây gổ hay đánh nhau như những gia đình khác, mặc dầu ba là người rất nóng tính. Chỉ có điều ba giận hơi dai, khi ba giận mẹ thì giận luôn chúng con và mọi thứ xung quanh rất nhiều ngày mà không thèm quan tâm đến. Chắc vì vậy mà lúc nhỏ con không thích ai nói mình giống ba, lúc nhỏ con cũng hay giận lẫy mà cũng giận dai lắm, có khi không thèm ăn cơm và rất dễ tổn thương khi có ai làm hay nói gì chạm tự ái. Còn em gái con thì nói thừa hưởng tánh nóng và cộc cằn của ba. Tuy nói vậy nhưng ba cũng đâu muốn phải không? Ông bà nội trao lại thì phải nhận chứ biết làm sao. Bây giờ nhờ có phương pháp tu tập nên con

nghĩ là anh em con sẽ chuyển hóa được nó và chỉ trao lại cho thế hệ sau những gì tốt đẹp thôi. Cũng không dễ dàng nhưng con nghĩ cái gì làm khổ chính mình và mọi người thì con nguyện sẽ không tiếp tục nuôi dưỡng nó nữa.

Nói theo nhà Phật, ba mẹ và tụi con đã có nhân duyên với nhau trong cõi nhân gian này, kết một chiếc bè ân tình cùng sống chung. Bây giờ nhìn lại mọi thứ đã qua, tất cả đều tốt đẹp, ba mẹ đã trải qua nhiều thử thách, chúng con cũng có những thử thách của riêng mình. Hơn ba mươi năm chiếc bè kia vẫn còn tốt dù đã có lúc gặp sóng gió, song ân tình vẫn keo sơn. Con cảm thấy biết ơn nhiều lắm, mỗi thành viên đều làm tốt vai trò của mình, là thiện tri thức của nhau, cùng giúp đỡ để tâm thức của nhau mỗi ngày thêm sáng. Không có lỗi lầm gì đáng tiếc xảy ra trong nhà và cho những người xung quanh, như vậy đã là hạnh phúc, là quý rồi phải không ba mẹ?

Ba anh em con giờ đã trưởng thành, lớn lên rồi mới biết nhìn lại, thấy mình mang nặng ơn sâu. Ngày xưa ba mẹ đâu được chăm lo như chúng con bây giờ vì thời buổi nghèo khó thiếu thốn, họ hàng nội ngoại đều đông đúc, lắm lúc thiếu ăn thiếu mặc mà xót xa. Dù vậy ba mẹ đã cho chúng con những gì tốt đẹp nhất trong khả năng của mình để bây giờ mỗi đứa nên vóc nên hình như

hôm nay. Hai em con ngày nào nay đã yên bề gia thất và đều có vị trí, vai trò và trách nhiệm với gia đình, cộng đồng xã hội. Còn con thì bước theo con đường lý tưởng của chính mình, con nghĩ con cũng đã yên bề gia thất với đức Phật bằng sự thệ nguyện sống đời phạm hạnh, với đoàn thể tu học để tiếp nối sự nghiệp giúp đời của Ngài. Ba mẹ đã cho chúng con nhiều hơn những gì ba mẹ nghĩ, đó là sự thủy chung, hiền lương, thuận hòa với anh em trong nhà và bà con xóm chòm xung quanh.

Vu Lan viết thư về cho ba mẹ, cho cả nhà thật vui, thật hạnh phúc. Vì con biết rằng ba mẹ vẫn còn đó, khỏe mạnh để đọc thư. Vẫn còn đó cho con viết thư tâm tình tri ơn, nói nhăng nói cuội…

HÃY ĐỂ CHO HỌ MỘT CON ĐƯỜNG

- Tâm Sỹ -

Cuộc đời

Nhờ có compa và thước nên ta dễ dàng vẽ được hình tròn hình vuông. Cũng y hệt như thế, nhờ sự yêu thương và dạy dỗ của cha mẹ nên ta dễ dàng trưởng thành, sống lương thiện và đạo đức.

Cha mẹ có sự liên hệ cốt tủy đối với con cái, gần gũi như máu chảy khắp châu thân. Cha mẹ luôn che chở, bao bọc, nâng đỡ những bước chân con. Ta không thể nghi ngờ tình yêu vô bờ bến mà cha mẹ dành cho con cái. Cha mẹ đều không tiếc thân mình, sẵn sàng nhảy vào dầu sôi lửa bỏng vì con! Đó chính là tình yêu thương, là thứ tình cảm thiêng liêng cảm động nhất của con người! Sự hi sinh của cha mẹ trong sạch, rõ ràng

như bầu trời trong xanh mùa hạ trắng không một áng mây, nhưng người Việt ta vẫn hay nói: "Con hư tại mẹ, cháu hư tại bà". Nếu chỉ có yêu thương không có sự dạy dỗ đôi khi sẽ tạo lên những đứa con tai hại cho gia đình và xã hội. Nhiều khi dạy dỗ cẩn thận, nhưng môi trường xung quanh mà đứa trẻ tiếp xúc cũng có thể quyết định sự trưởng thành của nó. Cho nên, cha mẹ chính là môi trường để con có thể trưởng thành. Bạn đã bao giờ đến một khóa tu mười ngày hay một tháng chưa? Ở đó, môi trường rất tốt, rất dễ tĩnh lặng, chỉ có tu tập, tu tập và tu tập. Hành giả tự thấu hiểu bản thân mình, rồi học hỏi được rất nhiều từ nơi tâm mình. Nhờ vậy, họ luôn có những hành động và lời nói tốt đẹp, hay nói một cách khác là họ luôn chính niệm và tỉnh thức. Có một đứa con, chính là có một khóa tu dài, ít nhất là mười tám năm hay hai mươi năm gì đó. Một người cha người mẹ có sự tu tập theo lời Phật dạy, cộng với tình yêu mà họ dành cho con mình, họ sẽ không từ bỏ khóa tu đó.

Sự thấu hiểu, yêu thương trong chính niệm và tỉnh giác là vũ khí tuyệt vời cho những người làm cha làm mẹ, và đời sống gia đình cũng không phải để dành cho lười biếng, mơ mộng, yếu đuối và ích kỉ. Làm cha làm mẹ là một tấm gương để tự soi lấy chính mình, để soi cho con cái, để nhìn thấy

và tạo ra môi trường tốt nhất cho tương lai. Hãy chính niệm, tỉnh giác bạn sẽ học được rất nhiều từ chính mình và bạn sẽ có một cơ hội tốt để tiến triển trong giáo pháp của Thế Tôn dù bạn có gia đình hay không gia đình.

Tình mẹ!

Miền Bắc những thập niên 80 của thế kỉ trước, đất nước vừa mới hòa bình được mấy năm, lại trải qua cuộc chiến tranh biên giới nên cuộc sống của người dân ngày đó rất khó khăn. Càng cùng cực hơn nữa khi mùa đông tràn về, gió bấc thổi từng cơn lạnh như mũi dao khía vào da thịt.

Người mẹ dắt con gái mù đi vào quán phở ở trong phố chợ. Bà chủ quán đang dọn dẹp vì khách khá đông. Quay người trở ra thấy hai mẹ con ăn xin định xua đuổi nhưng người mẹ vội nói: Chúng tôi muốn ăn phở ở quán của bà. Người chủ quán chỉ còn cách hất hàm về phía trước nói một câu cộc lốc: Ngồi vào chỗ kia. Đưa con ngồi vào ghế, người mẹ đi nhanh đến quầy rồi trả tiền và bê một tô phở đặt trước mặt, đưa đũa, đưa thìa cho con rồi hỏi: Con tự ăn hay để mẹ gắp cho? Cô bé trả lời: Con tự ăn được mà. Cô bé tay cứ mân mê xung quanh tô phở, không biết có phải vì lạnh hay chờ mẹ ăn trước. Bà mẹ lại nhẹ nhàng nhắc, con ăn đi cho nóng. Cô bé lại hỏi phở của mẹ đâu? Bà mẹ trả lời, mẹ có đây rồi

con cứ ăn đi. Cô đang ăn như biết được điều gì và hỏi mẹ: Phở của mẹ đâu? Bà mẹ bê tô húp sột soạt, con gái nhỏ đáng thương không thể nhìn thấy, nhưng nó tin mẹ, vì mẹ chưa nói dối bao giờ. Nó đâu biết rằng, mẹ nó đang húp nước phở thừa được dồn lại ở bàn kế bên. Nhiều năm sau hai mẹ con đã được một nhà hảo tâm cưu mang. Và cô bé ngày ấy giờ đã trở thành nhà văn. Cứ mỗi lần thương cha nhớ mẹ không thể trở về quê, tôi hay đứng ngoài ngôi nhà đó, nhìn người mẹ đang chải tóc cho con, nhìn họ yêu thương nhau qua từng cử chỉ, người mẹ vừa hát, vừa cười. Như đang giúp con mình thu hết cảnh đẹp thiên nhiên, tình yêu cuộc sống vào từng trang giấy nhỏ, dưới bàn tay thoăn thoắt, tuôn trào cảm xúc qua bút pháp nhà văn. Gió lạnh lại về, giật mình tỉnh thức… tôi cũng có một bà mẹ đáng yêu như thế! Mai con sẽ về…

Ngồi viết mà nước mắt tôi cũng đang rơi. Chính tôi đã đưa tiền người mẹ và đứa con gái mù để hai mẹ con ăn phở mà! Đúng là tình mẹ như suối đầu nguồn trong lành, ngọt mát, rất đỗi bình dị nhưng cao cả và vĩ đại. Vậy ai còn cha, còn mẹ hãy trân trọng tình cảm thiêng liêng đó bằng cả tấm lòng và cùng ước nguyện trong tim. Cánh cửa trái tim con vẫn luôn rộng mở đối với cha và mẹ. Vì sao vậy? Vì cha mẹ đã có công sinh

ra con, nuôi con khôn lớn và hướng dẫn con vào cuộc đời này.

Không thỏa hiệp nhưng vô cùng yêu thương!

– Con ơi ăn nhanh đi, rồi mẹ đèo đi học kẻo muộn.

Người mẹ đưa cho đứa con nắm xôi bọc lá trên tay, đứa con mở ra, nhìn thấy xôi, nó gào lên:

– Không ăn xôi... không ăn xôi... không ăn xôi! – Nó quăng nắm xôi xuống đất.

Nắm xôi nằm lăn lóc trên đất, người mẹ trẻ đi đến quỳ xuống, nước mắt rơi lã chã. Chị lấy nắm xôi, gói lại cẩn thận, rồi đi đến bảo với con rằng:

– Con không muốn ăn sáng thì mẹ sẽ đưa con đi học ngay bây giờ!

Tôi biết chị, chị là người đàn bà cứng rắn, từ nhỏ chị đã không có cha, không có mẹ. Chị sống ở trại trẻ mồ côi, không biết cha mình là ai? Mẹ mình còn hay đã mất? Lúc còn nhỏ lang thang xin ăn ở ngoài đường, chị đã từng moi thùng rác để tìm thức ăn, nhiều khi tìm được một vốc cơm nằm cạnh cái quần dính đầy phân người, vẫn gạt phân đi để lấy cơm mà ăn. Đến bây giờ khi có con thì chồng phụ tình. Chị vẫn đứng vững trên đôi chân của mình để nuôi con khôn lớn. Chị nguyện chỉ còn một hơi thở cũng không để con khổ như mình. Chị luôn mong muốn con sung sướng, nhưng cũng mong con luôn tôn trọng, kính quý

những cái mà con đang có. Dù có chiều con nhưng chị vẫn mong đợi nó lớn lên đàng hoàng trong sự giáo dục của mình. Tôi rất cảm động về cách giáo dục của một người mẹ như chị.

Hi vọng những bậc cha mẹ nuông chiều con nhưng phải biết cách, đừng làm cho con mình hư hỏng.

Lỗi lầm

Vạn sự trên đời không có gì là ngẫu nhiên, mỗi sự việc xuất hiện bởi thời khắc nó cần phải xuất hiện. Cuộc đời như mộng, kiếp người đúng kiếp phù vân.

Khi hắn biết đến cuộc đời này, người đàn ông xuất hiện trong mắt hắn như là chỗ dựa duy nhất, đáng tin cậy duy nhất.

Bàn tay sần sùi, rắn chắc đó thường ôm chặt lấy hắn, làm hắn đau... nhưng hắn muốn như thế. Từ nhỏ đến giờ, hắn chưa bao giờ nói với cha mình rằng: "Con cần cha, cha là chỗ dựa cho con... con yêu thương cha thật lòng". Cha hắn cũng chưa bao giờ nói yêu thương đứa con trai của mình. Hai mươi năm xa nhà, nay trở về, đâu là thực? Đâu là mơ? Có phải sứ mệnh của con người là đến tay không trở về tay trắng! Cha hắn đã đi về nơi xa, thật xa... Hắn cũng không được đưa tiễn, không một lần vẫy tay, không một lời từ biệt, không một tiếng thở dài, không một dòng nước mắt... vì hắn

ở một nơi rất xa với những gì được gọi là tự do. Chắc người đi nhưng vẫn mong gặp lại, vẫn mong nhìn thấy đứa con trai yêu quý. Nếu người biết có kiếp sau chắc người vẫn mong ôm đứa con trai trong đôi bàn tay sần sùi, rắn chắc. Và đêm nay tự tay hắn cầm những phần xương của cha hắn đặt vào cái tiểu sành, như đặt những lỗi lầm của mình vào những gì vô tri giác.

Đã nhiều năm từ ngày cha hắn mất, có phải vì thế nên mới thấu nỗi buồn nhân thế, mới thương cho nỗi lòng mẹ cha, mới trở thành tu sĩ. Cuộc đời như khói như sương, như hoa rồi nở hoa tàn, đong đầy nước mắt là nỗi buồn nhân thế. Ai còn mẹ còn cha hãy là một người con không có lỗi lầm với cha và mẹ.

Hãy để cho họ một con đường

Hổ dữ không ăn thịt con nhưng mẹ giết con thì tôi không dám nói gì hơn, thay vào đó là dùng nước mắt để cảm thương cho tình đời, cho nỗi sầu khổ của một kiếp người mà trầm luân sinh tử là khổ đau vô cùng, vô tận.

Người mẹ có con nghiện ma túy, vì thương con bà bảo nó đừng đi ăn cắp ở đâu cả, ở nhà mẹ sẽ cho tiền, vì bà sợ người ta đánh chết khi đi nó trộm cắp. Cũng bởi gia đình bà giàu có, bà nghĩ nuôi một đứa nghiện đã làm sao chứ! Nó là con mình mà. Nhưng bà đâu có ngờ, cái cụm từ dân

nghiện thường nói: Thuốc phiện ăn lên, tên ăn xuống, nàng Phù Dung sẽ đọa đày kẻ theo mình cho đến chết. Năm tháng như thoi đưa, tài sản cạn kiệt, nhà thì đã bán và phải đi ở trọ, chính bà cũng phải đi làm thuê để lấy tiền cho con nghiện hút. Người chồng mà bà nghĩ có thể nương tựa lúc này cũng đi, một mình bà cưu mang đứa con nghiện. Một ngày bà thấy sức mình gần như không còn, bà lo cho đứa con của mình sẽ ra sao khi không có bà. Vậy là bà đã mua nải chuối với hai ống thuốc diệt chuột, bà đưa cho con rồi nói trong nước mắt: "Ăn đi con, con chết rồi lo đám xong mẹ sẽ đi theo con". Người con trai không chịu, nó vẫn muốn sống với ma túy, nhưng chắc là duyên nợ đã hết. Ngay trong ngày hôm ấy nó xốc thuốc chết mà không cần đến thuốc diệt chuột. Đến bây giờ đã mười năm, bà vẫn còn sống, chồng bà cũng đã trở về đoàn tụ, cuộc sống của bà dần khá hơn, vết thương đã lành, nhưng nỗi đau của người mẹ chắc chắn còn đó. Chỉ có tôi là người ngoài cuộc, tôi trách người mẹ, tại sao lại có thể dung túng cho con mình như vậy? Tôi trách người con trai, tại sao không để cho gia đình, cha mẹ một con đường chứ? Chẳng có gì mà không bỏ được, thân người này đến lúc còn phải bỏ lại chứ thuốc phiện là gì mà không để cho cha mẹ mình một con đường sống.

Tôi dám nói như vậy là biết có người đã bỏ được ma túy, họ còn tu học Phật pháp rất tốt, họ đang là người lương thiện, là người bạn lành cho những người khác, chắc sau này họ sẽ là hướng đạo sinh cho rất nhiều người. Hãy để cho người khác một con đường chính là đang để lại cho mình một con đường đó.

VU LAN XA NHÀ NHỚ BA MÁ

- Tâm Quả -

Thưa ba má! Giờ này con đang ở chùa. Lúc nãy, con có xem lại những tấm ảnh đã chụp ngày xưa và con thấy ba má trong đấy. Trong con lại dâng trào một cảm xúc khó tả – thương và nhớ ba má rất nhiều.

Con ước một ngày nào đó gia đình ta được đoàn tụ dưới một mái chùa. Con luôn mong ba má sống vui, sống khỏe cho đến ngày con thật sự trưởng thành, để con có thể giúp đỡ ba má. Con cảm nhận được cái tình mẫu tử thiêng liêng khi chứng kiến cảnh hai chị em con đều xuất gia tu học. Con biết ba má đã rất buồn và cô đơn khi tuổi già không con cái ở bên. Nhưng rất mong ba má hiểu cho chị em chúng con…

Con luôn xem ba má là hình tượng là nguồn sống cho chúng con có động lực vững tiến trên đường đạo. Con đã học được từ ba má rất nhiều điều. Ba má có tình thương yêu bao la, không chỉ dành cho con cái, người thân trong gia đình, hàng xóm, bè bạn cho đến cây trồng vật nuôi.

Kỳ thật, chúng con chưa làm được như ba má, nhưng chúng con muốn làm việc khác, đó là con đường xuất gia tu học như chư Tổ chư Phật.

Nay ở nhà chắc ba má lao lực lắm, chăn nuôi bò và làm rẫy, con không thể ở bên ba má để phụ giúp. Con thấy cái khổ cảnh núi rừng cộng với tuổi tác lớn ngày một già thêm. Hai đứa con lại xuất gia cả, xuất gia thì phải xa gia đình không thể ở bên cạnh phụng dưỡng, không có thu nhập để gửi ba má.

Thưa ba má! Lời yêu thương con khó nói ra vì con là một đứa con trai. Bây giờ, con chỉ biết phải tu thật tốt để đáp đền công ơn. Mỗi một hơi thở của con có ba má, con tu cho cả ba má nữa.

KÍ ỨC VỀ CHA

- Tâm Nhuận -

Có lẽ, điều khiến ba anh em chúng tôi lưu giữ trong tâm thức của mình về gia đình, chính là những kí ức về cha được tiếp nối từ chuyện đời của mẹ. Bởi lẽ trong suy nghĩ của chúng con, dù tốt, dù xấu như thế nào thì cha vẫn là người mà chúng con hằng tôn trọng và yêu quý. Vì rằng người đã gây dựng cho chúng con một niềm tin chân thật, một bài học về sự thay đổi, cải hóa của con người trước phong ba, bão tố của cuộc đời.

Người miền Tây chúng tôi hay dùng tiếng "má" để gọi mẹ, dùng tiếng "cha" để gọi ba. Nhưng từ nhỏ, chúng tôi đã gọi bằng "ba", chắc có lẽ do thói quen và đặc thù của từng vùng miền.

Dù sinh ra và lớn lên trong một gia đình nghèo, nhưng chưa bao giờ chúng tôi cảm thấy xấu hổ vì điều đó. Bởi lẽ chính ba là người cho chúng tôi niềm tin và nghị lực để sống chân thật với cuộc đời. Với sự cứng rắn và đôi lúc rất nghiêm khắc của ba, đã tôi luyện cho chúng tôi có được ý chí và nghị lực khi đối diện với gian nan, thử thách của đời người. Hoàn cảnh dù có cơ cực thế nào, nhưng ba chưa bao giờ than trách hay đổ lỗi cho số phận ngặt nghèo. Thay vào đó, ba tự cố gắng nuôi sống gia đình bằng chính đôi bàn tay rắn rỏi với nghề nông chân chất, thật thà. Ba "mần ruộng" giỏi lắm! Dù tướng người không cao to, nhưng thoăn thoắt trên đám ruộng nhà một tay ba lo liệu. Có đôi lúc qua mùa làm lúa, ba lại tất bật với những mẻ lưới cá, cua đồng làm lương thực cho cả nhà, lúc dư thì phơi khô để dành ăn. Không những vậy, ba còn nấu ăn ngon hơn cả má, từ món canh, mặn hay món xào… món nào ba cũng biết. Ấy thế đấy, chúng tôi được nuôi sống và trưởng thành từ những bữa cơm bình dị của ba và bàn tay chăm lo cuộc đời của má. Dù chỉ vài ba con tép rang muối, mỗi chén cá kho tiêu, một ít rau lang luộc hay canh rau cà, nhưng có lẽ với chúng tôi, đó là thứ quý giá nhất bởi được làm nên bằng chính đôi tay của ba, được góp nhặt từ chính những giọt mồ hôi

nơi cánh đồng xa, và hơn hết là từ sức lao động chân chính của người.

Tôi vẫn còn nhớ như in lời má kể, về những chuỗi ngày sống cơ cực với cái nghèo như chất chứa đầy mùi của khói bếp, và màu vàng ố của nước phèn, vẫn còn ẩn sâu trong kí ức yêu thương mỗi khi chúng tôi được gợi nhắc. Thời trước, ba rất hay nhậu say sau những lúc làm việc nơi cánh đồng. Nhưng khi say thì ba lại la rầy anh em chúng tôi về những điều sai trái, và khi đó má lại đứng ra làm tấm bia đỡ cho những trận đòn roi của ba. Với tâm lý và cách suy nghĩ trẻ thơ, bồng bột, có đôi lúc chúng tôi đã từng gieo rắc những hạt giống sân hận, thù ghét trong tâm tư suy nghĩ mình mỗi khi nhắc về ba. Nhưng có lẽ chính thời gian và sự trưởng thành của đời người, đặc biệt là khi chúng tôi được sống trong giáo pháp diệu kỳ của đức Từ phụ, sự cảm thông và hiểu hơn về ba đã lấy đi của chúng tôi những giọt nước mắt trong thầm lặng. Bởi lẽ, với hoàn cảnh cơ cực như thế, nhưng chưa bao giờ chúng con nghe những lời than trách từ ba, người lo cho gia đình từ miếng ăn cho đến khi đi học. Con đâu biết những trận đòn roi ấy đều xuất phát từ tình cảm mà ba đã dành cho chúng con hơn nghìn lần như thế. Rồi có những lúc má bận làm nên không đi họp phụ huynh cho chúng tôi được, thì y như

rằng sau khi họp về phải nghe những lời la rầy của ba, nhưng không phải vì ghét mà vì chúng con chưa thật sự học tốt như ba từng mong đợi. Ấy chỉ vì ba nghĩ đến tương lai của chúng con, nếu không lo học thì sau này sẽ giống như ba, lao đao, lận đận giữa cuộc đời với cái nghèo chật vật. Rồi những khi nghe mấy đứa nhỏ hàng xóm quậy phá, hư hỏng thì ba lại về nhà rầy la anh em chúng tôi. Với bản năng suy nghĩ của trẻ nhỏ, chúng con đã tự hỏi rằng bản thân mình đã làm gì sai mà lại bị ba trách mắng như thế, có đôi lúc phải bỏ bữa ăn vì giận ba. Nhưng bây giờ, khi suy nghĩ lại, chúng con mới chợt nhận ra lí do vì sao mà ba lại làm như thế. Ấy chẳng phải xuất phát từ tấm lòng của ba không muốn chúng con rơi vào những việc làm sai trái mà những đứa trẻ kia đã làm…

Giờ đây, mỗi khi ngồi bên cạnh, má hay kể cho tôi nghe về khoảng thời gian sinh ra anh em chúng tôi. Má nói do hai anh em tôi được sinh đôi nên má không có đủ sữa cho bú. Vậy là ba phải đạp xe đạp đi nghiền bột để pha sữa cho anh em tôi. Khi đánh bắt hay nuôi được con gì, là ba đều để bán lấy tiền mua gạo lứt hoặc đậu về nghiền bột cho chúng tôi uống. Cuộc sống bình dị đã nuôi dưỡng chúng tôi từ lúc lọt lòng cho đến tận bây giờ mà mỗi khi nhắc đến, chúng

tôi lại không kìm được cảm xúc dạt dào. Vì rằng chúng tôi không chỉ lớn lên bởi bầu sữa mát ngọt lành của má, mà còn từ những dòng sữa của ba được đánh đổi bằng những giọt mồ hôi tất bật. Chắc có lẽ anh em chúng tôi đều cảm thấy nhớ những kỉ niệm về ba khi mỗi đợt Tết đến xuân về. Thời gian đó có lẽ là khoảng thời gian đẹp nhất của tuổi thơ tôi. Do hoàn cảnh nghèo nên chỉ khi Tết đến thì nhà mới có đồ ăn ngon, nhất là trái cây được chưng dọn trên bàn thờ. Anh em chúng tôi luôn "rình rập", chờ đợi xem ba có đi đâu hay không để trèo lên lấy ăn. Thế nhưng, cả ba bữa Tết, ba đều không đi đâu cả, có lẽ vì ba đã biết ý định của mấy đứa con nhỏ ngây thơ này. Nhưng cuối cùng, bằng sự lém lỉnh và bồng bột của mình, với suy nghĩ những điều càng cấm đoán thì càng phải làm cho bằng được, nên dùng mọi cách, cuối cùng chúng tôi đã lén lấy được và có bữa ăn hả hê của trẻ nhỏ. Dù ba biết nhưng vẫn không rầy la mà chỉ cười vì những đứa con nhỏ dại của mình.

Qua lời kể của chị, lúc biết chúng tôi trốn đi xuất gia, má buồn lắm, còn ba thì đứng im bên cánh cửa sổ, mắt đăm chiêu nhìn về phía xa xa bên đám ruộng hiên nhà. Nhưng rồi ba cũng dần hiểu được niềm tâm tư, suy nghĩ của chúng tôi và dần cải hóa. Ba bớt đi tính sân giận và thói quen hay

nhậu rượu bia. Nhà cũng bớt đi những tiếng quát mắng hay những trận đòn roi của ba với má sau những cơn say, mà thay vào đó là sự hối cải tự tâm thức của người. Và rồi với sự gia hộ của chư Phật, ba đã đồng ý quy y Tam bảo, trở thành một người đệ tử tại gia hành trì năm giới tại chùa Hoằng Pháp. Có lẽ đây chính là thành quả mà chúng tôi thầm ước nguyện, để từ nay ánh sáng giác ngộ của đức Phật sẽ soi rọi đến ba, để giúp người cải hóa những lỗi lầm, nghiệp duyên đã gây tạo. Hơn thế, mỗi dịp Tết đến, ba tôi lại trông đợi tin con từ phương xa, không biết Tết này ba anh em chúng tôi có được về thăm gia đình. Lòng chúng tôi lại quặn thắt khi nghe các chị tâm sự về ba khi mỗi dịp Tết anh em chúng tôi không về được. Khi ấy, chỉ mới có bốn giờ chiều thôi là ba đã giăng mùng đi ngủ. Phần vì nhớ anh em tôi, phần vì niềm vui xuân không trọn vẹn nơi gia đình ấm áp nhưng thiếu vắng những đứa con thương yêu mà ba hằng mong đợi.

Ba ơi, không biết có đủ nhân duyên để ba nghe được những lời này tự sâu thẳm trong thâm tâm chúng con, nhưng với niềm tin chân thật vào giá trị của cuộc đời, chúng con tin rằng ba sẽ sống mãi trong lòng chúng con như một tấm gương sáng về đức hi sinh dành cho con và sự cải hóa xuất phát từ tấm lòng chân thật. Hãy sống tốt và

hành theo tấm gương sáng ngời của đức Phật vì rằng chính ý nghĩ, lời nói, hành động chân chính sẽ giúp ba được gia hộ từ ánh từ quang của chư Phật, ba nhé!

KHOẢNG TRỜI NHỚ THƯƠNG

- Tâm Hiệp -

Nếu thời gian như dòng sông trôi chảy vô tình, chẳng chờ, chẳng đợi, nghiêm khắc với chúng ta đến nghiệt ngã, thì tình thương của mẹ luôn dịu dàng chờ đợi trong khoảng lặng bao la. Nếu thời gian kia được xem là vô tận, thì lòng mẹ là tuyệt đối vô cùng. Thời gian ta có thể đếm được, nhưng lòng mẹ ai đếm được mênh mông.

Mười năm, con của mẹ ra đi theo tiếng gọi của Như Lai, là mười năm trong nỗi nhớ thương con, đã lấy đi bao giọt sương muối trên khóe mắt mẹ.

Mỗi tháng con gọi về hỏi thăm mẹ, dường như thời gian ấy không bao giờ để lấp vào khoảng nhớ thương! Vẫn luôn là những câu quen thuộc

được mẹ lặp đi lặp lại cả trăm lần: "Thầy có khỏe không? Sao nay thầy gầy thế, giờ còn bao nhiêu kí? Làm gì thì làm phải chú ý đến sức khỏe, còn tiền tiêu không? Bao giờ thầy về?". Nhưng với con, không một lời nào nơi mẹ, khiến con nhàm chán. Con biết mẹ thương con nhiều!

Nhìn lại những năm tháng đã qua có những lúc mẹ con ta đã hiểu lầm nhau. Chắc mẹ nhiều lần cảm thấy thật hụt hẫng mỗi khi con về thăm mẹ phải không? Chắc mẹ nghĩ rằng, giờ đây, con không còn là con của mẹ như ngày xưa nữa. Sự giữ gìn giới luật quá nghiêm khắc của con khi về nhà khiến mẹ cảm thấy con và mẹ từ khi nào đã có khoảng cách thật xa xăm. Nhưng tình thương của con dành cho cha mẹ vẫn như ngày nào, có khác chỉ là nó chảy vào bên trong. Con nghiêm khắc với bản thân mình vì con muốn cha mẹ nhìn vào con để khởi tín tâm hơn đối với Tam bảo.

Giờ đây, con thấy mình không còn nhiều ái luyến với cha mẹ, sự trở về hay ra đi không còn gợn chút nhớ thương quyến luyến như những ngày con còn bên cha mẹ. Nhưng không có nghĩa giờ đây tình cảm của con đối với cha mẹ trở thành khô khan như cát trên sa mạc. Con thương cha mẹ theo cách mà đức Phật nói là thứ tình cảm của sự viễn ly hay nói rõ hơn là "trong ánh đạo". Tình thương của người tu sĩ chỉ những ai đã và đang đi

trên con đường đó mới có thể cảm nhận được nó như thế nào, nhưng con tin là mẹ con ta một ngày không xa sẽ hiểu và thương nhau nhiều hơn.

Con nhớ mùa Vu Lan năm ấy, khi con về thăm cha mẹ, cảm giác bên mẹ thật ấm áp, mẹ có hỏi con hai câu, đến giờ con vẫn nhớ từng câu từng chữ mẹ con ta từng nói với nhau. Mẹ hỏi con rằng:

– Thầy đi xuất gia rồi có còn nhớ cha mẹ hay không?

– Thầy có hối hận khi lựa chọn đi xuất gia hay không?

Con trả lời mẹ rằng:

– Con có nhớ cha mẹ. Con nhớ đến sau mỗi thời công phu tu tập của con, hằng ngày con luôn cầu nguyện Tam bảo gia hộ cho cha mẹ luôn được nhiều sức khỏe tinh tấn tu tập.

– Con có hối hận. Con hối hận vì mình đi xuất gia quá muộn. Ngày con về lại chùa con biết mẹ cảm thấy chênh vênh mẹ vẫn không đủ can đảm để tiễn con của mẹ ra xe, mẹ ở trong nhà để bố đưa con ra phi trường, còn mẹ lẳng lặng đi vào trong với hai hàng nước mắt. Con biết mẹ vẫn thường hay như vậy mỗi khi con trở về và ra đi. Con muốn mẹ biết điều này, con của mẹ không phải là khô khan, khô khan đến mức chia tay mẹ mà không có cảm giác gì, con của mẹ hiện tại dù có đi đâu, đến nơi nào, cũng luôn mang theo cha

mẹ trong trái tim mình, sẽ chẳng bao giờ là có sự chia xa đối với con.

Con đường con đi, đang đi ngược lại với cuộc đời này, con nhận ra rằng, cuộc sống luôn là những sự lựa chọn, đôi khi sự lựa chọn của con quá tàn nhẫn đối với mẹ. Bao năm, mẹ vẫn luôn quan tâm dõi theo con từng ngày, mẹ luôn muốn con sống thật vô tư không phải lo nghĩ gì cho cha mẹ. Lần nào con gọi điện về hỏi thăm mẹ cũng nói cha mẹ rất ổn nhưng không phải lần nào cũng ổn như mẹ nói. Có khi mẹ bệnh, đi viện cả tháng nhưng vẫn dặn mọi người không cho con biết. Mẹ sợ con lo cho mẹ không tu được. Con nhớ chỉ duy nhất một lần mẹ nói với con mẹ thấy mệt trong người, khi đó mẹ ở nhà có một mình, bố vào thăm anh chị ở Tây Nguyên. Con biết khi đó mẹ cần con của mẹ bên cạnh chăm sóc, nhưng con lại không thể về bên mẹ. Con không về được vì sáng ngày hôm sau con phải đi giảng tại một ngôi chùa ở Nghệ An. Đêm đó con thực sự rất lo cho mẹ, lo thật nhiều, cả đêm con không ngủ, chỉ ngồi nhắm mắt niệm tâm từ, hướng về mẹ, mong mẹ được bình yên. Sáng hôm sau nghe mẹ nói mẹ bớt chút, con mới thấy an tâm được phần nào. Con mong mẹ hiểu cho con, tuy con không về nhưng không phải vì con không thương mẹ. Con vẫn thường quán niệm rằng một hay hai năm có khi ba năm con mới về

thăm cha mẹ được một lần, vậy con còn gặp cha mẹ được mấy lần? Không biết khi cha mẹ ra đi con có cơ hội được về bên cha mẹ trong giờ khắc ấy không, con chỉ biết ráng tu tập để làm gương nhắc nhở cha mẹ tu hành.

Con thương và lo cho cha mẹ từng ngày, cha mẹ luôn là điểm tựa vững chắc cho con vượt qua những khó khăn cám dỗ của cuộc đời.

Con muốn tu trọn cả cuộc đời này để tín tâm của cha mẹ với Tam bảo sẽ là mãi mãi.

Mùa Vu Lan năm nay, con không về thăm cha mẹ được, nhưng ở nơi xa con luôn hướng về cha mẹ, mong cha mẹ luôn bình an, tinh tấn tu học.

NỢ MỘT LỜI XIN LỖI CHÂNTHÀNH

- Thường Tín -

Lại một mùa Vu Lan nữa về làm lòng con vừa nôn nao vừa lo lắng. Con nôn nao bởi vì đây là dịp để những người con tri ân báo ân đến đấng sinh thành. Còn con lo lắng bởi con biết rằng cha mẹ sẽ già thêm một chút, sức khỏe yếu đi một chút và lưng khòm thêm chút nữa. Dẫu biết rằng đây là quy luật tất yếu của cuộc sống, nhưng con cũng biết rằng một phần do một đời cha mẹ hi sinh vì đàn con thân yêu. Con đã từng nghe một bài hát về mẹ có đoạn như sau: "Nợ mẹ cả tuổi xuân vì con, nợ mẹ những chăm lo tháng ngày, nợ mẹ bao hi sinh để con chạm lấy ước mơ."

Vâng! Không những thế con còn nợ mẹ một lời "xin lỗi chân thành". Bởi những năm tháng khi

con sống cùng cha mẹ, con đã không thật sự yêu thương cha mẹ. Con chỉ yêu thương cha mẹ theo bản năng nhưng thiếu sự thấu hiểu và đôi lúc con rất vô tâm với cảm xúc của cha mẹ, đặc biệt là cảm xúc của mẹ. Có lần con đã từng nói với mẹ, con và mẹ không hợp nhau nên con không thể chia sẻ hay đồng tình với những ý kiến và suy nghĩ mẹ đưa ra. Con biết lời nói này của con đã làm mẹ thật sự buồn vào thời điểm đó, nhưng con cũng chẳng quan tâm đến cảm xúc của mẹ. Và cứ thế, con và mẹ ngày càng xa cách, ít chia sẻ với nhau những điều trong cuộc sống. Cũng có lúc mẹ buồn con nhưng con vẫn cứ vô tư và vô tâm như thế. Bởi trong suy nghĩ của con lúc đó, con nghĩ rằng cha mẹ lo lắng, chăm sóc, yêu thương con cái là điều tất nhiên. Và con đã quên đi rằng cha mẹ cũng cần được yêu thương và chia sẻ.

Thời gian cứ thế trôi đi, cũng đến lúc con chạm mốc ba mươi nhưng vẫn chưa chịu kết hôn, nên một vài lần mẹ nhắc nhở khéo rằng "nhà có con gái lớn như bom nổ chậm", nhưng con chẳng để ý và lưu tâm gì đến cảm xúc của mẹ, mà ngược lại con còn tỏ ra khó chịu và trả lời một cách đại khái rằng: "Mẹ đừng lo khi nào nổ con báo cho cha mẹ biết", nghe xong điều này mẹ chỉ thở dài và buồn, bởi mẹ biết con gái mẹ là đứa bướng bỉnh và chỉ thích làm theo ý mình.

Nhưng những điều đó cũng chưa làm mẹ buồn và khóc nhiều như khi mẹ biết con trở thành tu sĩ. Bởi mẹ đặt kì vọng và niềm tin nơi con rất nhiều, mẹ mong con có một gia đình hạnh phúc và trở thành một người thành đạt trong xã hội, nhưng con đã không chọn theo những kì vọng và mong mỏi của mẹ. Và hơn nữa chính cha mẹ cũng chưa thật sự hiểu rõ về đạo Phật, cha mẹ chỉ hiểu một cách nôm na rằng chùa là nơi để những người thất tình hoặc chán đời vào ở, hay chùa là nơi cúng bái hay cầu xin thần linh phù hộ, hay là nơi mê tín dị đoan và vân vân. Bởi vậy mẹ đã rất giận con và khóc rất nhiều. Thậm chí mẹ đã cảm thấy xấu hổ với dòng họ xóm làng nữa. Thời điểm đó con không giải thích hay nói với cha mẹ gì nhiều cả, con chỉ hỏi nếu cha mẹ hứa chết sau con, con sẽ trở về đời sống bình thường và sống theo ý muốn của cha mẹ, nhưng đương nhiên là cha mẹ không thể hứa được điều này. Cho nên cha mẹ đành chấp nhận trong sự gượng ép.

Rồi cứ thế trôi đi, bây giờ con vẫn là một tu sĩ và cha mẹ cũng đã chấp nhận được điều này tuy thẳm sâu trong tâm cha mẹ vẫn chất chứa một nỗi buồn, bởi con biết đến thời điểm này cha mẹ cũng chưa thật sự hiểu rõ về đạo Phật.

Những ngày tháng ở chốn thiền môn thực hành lời Phật dạy đã giúp con thay đổi rất nhiều,

đặc biệt là tình yêu thương con dành cho cha mẹ. Một trong những bài kinh giúp con thay đổi, đó là kinh *Vu Lan*. Trong kinh này, đức Phật đã kể rất chi tiết nỗi khổ nhọc, sự hi sinh và tình yêu thương của cha mẹ dành cho con cái, đặc biệt là của người mẹ, với những câu như sau: "Mẹ sinh con cưu mang mười tháng, cực khổ dường gánh nặng trên vai, uống ăn chẳng đặng vì thai, cho nên thân thể hình hài kém suy. Khi sinh sản hiểm nguy chi xiết, sinh đặng rồi tinh huyết dầm dề, ví như thọc huyết trâu dê, nhứt sinh thập tử nhiều bề gian nan. Con còn nhỏ phải lo săn sóc, ăn đắng cay, bùi ngọt phần con, phải tắm, phải giặt, rửa trôn, biết rằng dơ dáy mẹ không ngại gì. Ướt mẹ nằm, khô ráo phần con…". Con nhớ mùa Vu Lan đầu tiên ở chùa khi tụng kinh *Vu Lan*, chỉ đọc được vài dòng là nước mắt con đã rơi lã chã xuống cuốn kinh và con đã không thể cất tiếng lên để tụng được. Và con nhớ lúc con còn nhỏ, nhà rất nghèo cơm không đủ ăn, cha mẹ phải trộn gạo nấu với khoai mì mà khoai mì nhiều hơn gạo. Đến lúc ăn cơm vì thương các con cha mẹ dành phần cơm cho con ăn và ăn phần khoai mì, nhưng cũng phải đợi các con ăn no xong rồi còn lại bao nhiêu cha mẹ mới ăn. Ôi! Chỉ có cha mẹ mới làm được những điều này.

Và thêm nữa chùa nơi con ở đã nuôi một số trẻ em bị bỏ rơi khi mới sinh ra được khoảng hai

hoặc ba ngày. Khi chứng kiến và chăm sóc những đứa trẻ bé nhỏ này con mới cảm nhận được sự vất vả và hi sinh của người mẹ như thế nào. Từ đó con đã thay đổi, thậm chí cũng có lúc con nghĩ về cha mẹ, con đã cảm thấy có lỗi thật nhiều. Con đã khóc và thầm nói lời xin lỗi vì những năm tháng qua con đã vô tâm với cha mẹ, đã không có sự thấu hiểu và yêu thương cha mẹ thật nhiều, và con nguyện ước một lần đứng trước cha mẹ để trực tiếp nói lời xin lỗi chân thành.

Với con bây giờ ước nguyện lớn nhất là có thể giúp cha mẹ trở thành những Phật tử thuần thành vào một ngày nào đó. Trước đây, con luôn nghĩ đi tu chủ yếu để con tìm hạnh phúc và sự bình an thật sự, nhưng bây giờ không chỉ những điều đó mà con tu vì cha mẹ nữa, bởi con mong với sự nghiệp tu tập của con, con sẽ giúp cha mẹ hiểu và thực hành lời Phật dạy.

Chúng ta những người con hãy thật sự hiểu, yêu thương và kính trọng cha mẹ mỗi ngày. Hãy xem mỗi ngày đều là ngày Vu Lan. Hãy luôn luôn quan tâm và yêu thương cha mẹ khi còn có thể để một mai ta không phải sống trong nuối tiếc.

LỜI CỦA GIÓ

- Tâm Học -

Tiếng sóng vỗ miên man vào bờ đá, lúc rì rào, khi lại nhẹ nhàng da diết. Chiều nay, nó ngồi đón từng cơn gió biển mát lạnh, lặng nhìn ra phía đường chân trời xa xôi đỏ rực. Lòng nó chợt êm đềm như mộng, cách đây ba năm nó đã tận tay đưa ba về với biển cả.

Nó lớn lên ở một làng chài, từ nhỏ đã quen mùi của biển. Cái hương vị mặn mòi, pha chút tanh tươm của những ngư phủ. Ba nó cũng là một ngư dân, từ nhỏ đã gắn liền với miền quê đầy nắng gió. Ba nó giỏi lắm, ông là một ngư phủ lành nghề, đánh bắt thiện xảo. Nơi nào ông có mặt, cá tôm đầy ghe, tính tình hiền lành, ngay thẳng. Ông lại còn có ngón nghề thợ mộc, nhà gỗ

nhà tre, nhìn qua một lần, ông đều có thể xây cất y như nguyên bản. Ngư dân trong vùng ai cũng thương quý.

Từ nhỏ, ba cái gì cũng chiều nó, ông ít khi giận dỗi hay cau có. Mỗi dịp trung thu, ba hay làm cho nó cái lồng đèn ông sao to nhất. Đi đâu xa về, không đồ chơi cũng bánh kẹo. Mỗi bữa cơm, ba đều nhường cho nó phần ngon nhất. Tết đến, ba lì xì cho nó rủng rỉnh tiền. Thương là vậy, nhưng nó sợ nhất lúc ba nghiêm mặt, lúc nó làm sai, ba cầm cái roi lên là biết chắc sẽ bị no đòn. Nhưng nó vẫn thương và nể ba. Biết con ham học, nên ông lo cho nó đến đại học. Ngày nó đi xuất gia, ông không cản, mẹ nước mắt lưng tròng. Ông chỉ nói: "Tu được là tốt đó con". Thế rồi ngày lễ xuất gia đến, ba tự tay kí giấy, mẹ vẫn lặng lẽ không nói một lời.

Bốn năm trước, ba nó phát bệnh ung thư. Đi khắp các bệnh viện, mẹ chạy đôn chạy đáo lo thuốc thang nhưng cuối cùng ba không qua khỏi. Một giờ đêm, nó nhận được cuộc gọi từ quê, giọng ngắt quãng: "Chú ơi, nội mất rồi". Buông máy, nó bàng hoàng, ngổn ngang không sao chợp mắt. Trời tờ mờ sáng, lặng lẽ xin thầy, rồi vơ vội chiếc ba lô, nó về nhìn mặt ba lần cuối.

Một tháng trước, nghe bệnh tình ba trở nặng, cơm cháo không nuốt được, chỉ nuốt từng ngụm

sữa. Nó lật đật chạy về, vừa bước vào chưa kịp tháo ba lô, ba ôm nó rồi khóc, đôi mắt đỏ hoe. Đây là lần thứ hai trong đời, nó thấy ba khóc. Lần trước là bà nội mất. Bà nội chỉ có duy nhất ba là con trai, ngày đó nghe mẹ kể, ba trốn trong góc nhà khóc tấm tức như một đứa trẻ mất mẹ. Mà đúng thật, bà nội thương ba lắm. Đi đâu cũng khoe: "Thằng nhỏ của tôi, tới lúc mất cũng còn lo cho thằng nhỏ". Rồi bà nội mất, ba đau không chịu được, đêm đó ba trốn trong góc nhà, lặng lẽ một mình không muốn gặp ai. Những ngày tháng đó cũng dần nguôi ngoai.

Nó biết ba đợi nó về từng ngày, nên khi nó vừa bước vào nhà, ba không kìm được. Ba nói: "Chắc ba không qua khỏi rồi con". Nhìn ba tiều tụy, căn bệnh khiến ba gầy hẳn, chỉ còn da bọc xương. Nó kìm nước mắt, cố gắng an ủi, để cho ba được thanh thản.

Một tháng sau, anh Hai nói ba đi mà không có trăng trối. Chỉ nhìn mẹ và anh lần cuối, rồi năm phút sau tim ngừng đập. Anh nói: "Lúc đó ánh mắt ba tròn xoe hơi lạ, như muốn nói điều gì nhưng anh không biết, bảo ba ngủ đi khuya rồi". Thế rồi ba đi thật, nó là người cuối cùng về trước khi kịp đóng nắp quan. Ba nằm ngủ im lìm, khuôn mặt vẫn còn như nuối tiếc, nó cầm tay ba thầm nguyện: "Con về rồi, ba đi thanh thản, đừng

lo cho con nữa, con sẽ cố gắng tu tốt, mong ba được siêu thoát".

Nó đưa ba đến lò hỏa thiêu, rồi mấy anh em đem tro cốt của ba về. Mẹ nói: "Lúc sống ba vì mưu sinh mang nghiệp với cá tôm cũng nhiều, thôi thì chỉ cần tấm hình là đủ để nhớ ba rồi, còn tro cốt đem rải ra biển, nếu có con nào ăn được, coi như ba trả nghiệp". Thật ra cũng hợp với lý nhân quả nhà Phật, nên nó đem tro cốt ba rải về với biển.

Đức Phật dạy: "Mạng sống vô thường, chỉ trong hơi thở". Hơi thở không còn, một kiếp đã qua. Con người gặp nhau trong cõi đời, chẳng qua cũng chỉ là một chữ duyên, còn duyên thì còn gặp gỡ, yêu thương, hết duyên thì ai cũng sẽ đi theo nghiệp của mình. Nhân duyên trong kiếp này giữa nó và ba đã tận, là đệ tử Phật nó hiểu nhân sinh là vô thường, không có gì bền chắc.

Chỉ là mỗi lần có dịp ngắm sóng biển rì rào, lòng nó lại có chút lăn tăn, thương cảm, nó lại nhớ đến ba như một miền kí ức đẹp. Nó nghe trong đó có tiếng cười và những lời hát mà ngày xưa, lúc nhỏ ba hay cầm đàn hát cho nó nghe. Thật ra với nó, ba hát hay như nghệ sĩ miệt vườn, thỉnh thoảng nó vẫn nghe vài câu vọng cổ như để còn đồng điệu với ba. Lời cuối nhắn với gió và sóng, nó chúc ba được sống ở một thế giới yên bình, biết tu theo Phật.

Qua rồi một kiếp phù sinh
Tình thương gửi gió, mắc vào hư không
Nhắn cho khách mộng đã từng
Nhân duyên một cõi, hạ bừng nắng mai.

HẠNH PHÚC CỦA MẸ!

- Tâm Dược -

Ngày chúng con đi xuất gia theo gót chân Phật và thầy Tổ là ngày mẹ hạnh phúc nhất. Bởi không có điều gì cao quý và hạnh phúc bằng cả nhà đều biết tu, biết làm lành lánh dữ, biết sống thiện thì không thể làm ác. Đây cũng là món quà pháp bảo quý báu mà bố mẹ dành tặng chúng con – chúng con dành tặng bố mẹ!

Ngồi trên hành lang Tăng xá nhìn xuống, tình cờ tôi thấy chàng trai trẻ, dáng cao, đeo ba lô trên vai, ngồi bên hông tháp cốt, đúng là lần đầu đến chùa với vẻ mặt ngơ ngác nên thấy gì cũng lạ lẫm, từ cảnh vật đến con người nơi đây. Cầm chén trà trên tay, những làn khói cuồn cuộn cuốn hương theo chiều gió, hòa vào ánh nắng tinh khôi vừa

mới lên; nhấp ngụm trà mà thấy lòng ấm hơn – ấm hơn bởi tôi đã có đường đi, đó là đi tu – trở thành tu sĩ Phật giáo. Con đường Chính pháp cổ xưa mà các bậc thầy Tổ đã và đang đi, nay huynh đệ chúng tôi đang tiếp nối con đường ấy.

Hình ảnh chàng trai trẻ ngồi ngơ ngác làm tôi nhớ về ngày xưa, lần đầu tiên tôi đến chùa – nơi mà sau này tôi xem như ngôi nhà thứ hai của mình. Năm tháng trôi qua thật nhanh, vậy là đã hơn mười năm, kể từ ngày mà tôi đặt chân đến chùa Hoằng Pháp vào đúng dịp chùa đang tổ chức triển lãm tượng Phật Ngọc tháng 4 năm 2009. Bao kí ức như ùa về, tôi nhớ lúc ấy khuôn viên chùa rộng nên có bãi đậu xe bên trong, mát mẻ và nhiều cây xanh. Bước vào sân chùa, tôi và mọi người được các anh chị bảo vệ hướng dẫn xếp hai hàng tuần tự đi chiêm bái tượng Phật Ngọc. Nhìn thấy tượng đức Thế Tôn ngồi trang nghiêm, an tịnh; bao nhiêu ưu phiền mệt mỏi trong lòng tôi nhẹ vơi theo hơi thở vào ra, hòa vào giai điệu nhạc niệm Phật – Nam mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật văng vẳng bên tai. Chợt những suy tư thao thức trong tôi như được thức tỉnh, trở về với cội nguồn tâm linh sau bao năm tháng rong ruổi kiếm tìm.

Từ đó khiến tôi nhận ra rằng, dù lớn hay nhỏ, sang hay hèn, cao hay thấp, đẹp hay xấu; theo đạo

hay không theo đạo thì khi bước vào chùa – nơi thanh tịnh xứ đều là những đứa con cùng tử – họ có là ai thì vẫn nhỏ bé trước tâm đại bi, đại trí và đại dũng của đức Thế Tôn, đều tự buông những trần tục và khép mình, chắp tay thành kính trước tôn tượng của bậc Đạo Sư – Thầy của trời người. Thoáng qua thấy khuôn mặt ai cũng tươi tắn, rạng ngời; chính khoảnh khắc thiện lành đã giao cảm và phát khởi những phẩm chất tốt lành từ trong tuệ giác của mỗi người. Nhờ vậy họ có thể tự mình gieo trồng những hạt giống của từ bi và trí tuệ nơi đức Thế Tôn – Ngài từ bỏ vương quyền sống đời khất sĩ, từ bỏ gia đình sống không gia đình – Thế Tôn quá đẹp quá cao quý!

Theo dòng người lễ Phật xong, tôi đi vào chính điện, qua phòng triển lãm ngồi bên góc cửa nhìn bọn trẻ đang vui cười hồn nhiên bên cha mẹ – thật bình yên, thật đẹp. Thấy vậy, tôi lại nhớ đến mẹ – người đã hướng dẫn tôi biết đến chùa Hoằng Pháp, thông qua địa chỉ ghi trên cuốn sách *Tu Nhà* của tác giả Thích Chân Tính – vị Thầy tài đức mà chính tôi và mẹ cũng chưa hữu duyên hữu phúc được gặp Thầy bao giờ.

Tôi vẫn mãi nhớ về hôm đó tôi và bố đang xem tivi thì mẹ nói:

– Chùa Hoằng Pháp đang tổ chức triển lãm Phật Ngọc Cho Hòa Bình Thế Giới. Tượng Phật

đẹp linh thiêng lắm. Trước tôn tượng của Ngài với đức tin trong sạch, chân thành thì mọi sở cầu đều được như ý nguyện. Con hãy đến chùa gieo duyên và cầu nguyện cho gia đình được nhiều sức khỏe và bình an.

Tôi thắc mắc:

– Nhưng mẹ ơi, gần nhà cũng có chùa sao không đi mà phải lên tận Sài Gòn? Xa quá với lại con không biết đường cũng không có người quen.

Mẹ ôn tồn nói:

– Tuy chùa Hoằng Pháp có xa nhưng lòng mẹ cảm thấy gần lắm, con đến đó thắp nén nhang gửi tấm lòng của gia đình mình dâng lên Tam bảo.

Mẹ xoay sang nhìn tôi với ánh mắt thân quen, cảm giác như mẹ đang thuyết phục tôi bằng chính đôi mắt hiền từ của mẹ, làm tôi không thể từ chối.

Sau vài giây suy nghĩ, tôi đồng ý và hỏi mẹ bao giờ đi thì được, mẹ nói:

– Chiều mai, con nhé.

Tuy hơi bất ngờ vì công việc chưa sắp xếp nhưng đã hứa thì tôi phải đi thôi. Sợ mẹ buồn nên im lặng chứ trong lòng không muốn đi bởi Sài Gòn xa quá, chưa đi bao giờ và không có người quen, tin mẹ nên tôi đi – đi bằng niềm tin của mẹ!

Hôm sau, chuyến xe Phương Trang (Bạc Liêu – Sài Gòn) khởi hành lúc bảy giờ tối và đưa tôi đến trạm trung chuyển của nhà xe lúc ba giờ sáng

hôm sau. Nghỉ ngơi ở đó đến bảy giờ thì tôi gọi xe. Khi xe đến, tôi hỏi bác lái xe có biết đường đến chùa Hoằng Pháp ở Hóc Môn không? Bác nói:

– Có biết vì thường chở khách đến chùa lễ Phật.

Nghe vậy tôi cũng thấy vui và an tâm phần nào. Đến khi chạy ra đường lớn, kẹt xe, dừng đèn đỏ nhiều, rẽ trái rẽ phải liên tục, tiếng còi xe inh ỏi, rồi lại khói bụi mịt mù làm tôi mệt mỏi và nản chí. Nghe bác lái xe thông báo sắp đến chùa tôi có chút nghi hoặc vì mình đã ngồi xe quá lâu. Bất giác tôi sợ sệt và nghĩ có khi nào mình bị lừa, thay vì chở đến chùa lại bị chở đến chỗ vắng để cướp tiền thì phải làm sao?

Vừa dừng xe, bác gọi:

– Đến rồi cháu.

Tôi ngơ ngác nhìn lên thấy cổng chùa Hoằng Pháp thì an tâm vô cùng. Vừa đeo túi trên vai, tôi quay sang hỏi bác:

– Tiền xe bao nhiêu cháu gửi?

Bác mỉm cười nói:

– Lấy đủ tiền xăng thôi vì sáng hôm nay bác cũng có ý định đến chùa lễ Phật Ngọc, vừa dắt xe ra khỏi nhà thì gặp cháu, bác cháu mình có duyên mới gặp nhau.

Tôi vừa cảm ơn bác vừa lúng túng và cảm động trước tấm lòng đẹp của bác. Lòng tôi ấm dần lên,

phấn chấn hẳn sau nhiều giờ thấm mệt trên xe và thấy may mắn khi gặp được bác lái xe tốt bụng. Vậy mà đôi lúc tôi lại có những suy nghĩ không tốt về bác, lòng thấy hổ thẹn với nụ cười nhân ái và đầy chất đạo tình của bác. Tiến lại gần, tôi cúi đầu chào và tạm biệt bác. Sau đó, bác rẽ phải đến chỗ gửi xe, còn tôi vừa bước vào cổng chùa thì được các cô chú bảo vệ nhiệt tình hướng dẫn vào bên trong lễ tượng Phật Ngọc.

Có những điều đáng nhớ, lại hay quên!

"Có những điều đáng nhớ, lại hay quên. Có những điều đáng quên, lại hay nhớ"[1].

Nhớ lại, ngày còn ở nhà tôi có thói quen vào cuối tuần hay cùng mấy người bạn thân hẹn nhau đi ăn uống. Vào một buổi chiều Chủ nhật khi đang ăn uống cùng mấy người bạn thì tôi nhận được cuộc gọi về nhà đưa mẹ đi bệnh viện gấp vì mẹ vừa bị té.

Tôi từ chối:

– Chút nữa con về, bởi vì con đang chơi cùng mấy người bạn, bây giờ bỏ về trước thì kì lắm mẹ.

Mẹ nói tiếp:

– Con nói nhà có việc gấp nên về trước mong các bạn thông cảm, hôm khác gặp lại!

Tôi dạ dạ vâng vâng, cúp máy rồi lại tiếp tục

---

[1] *Lời Hoa,* Thích Chân Tính, Nxb Hồng Đức (2021), trang 161.

trò chuyện với các bạn. Khoảng hai mươi phút sau mẹ lại gọi tiếp nhưng tôi không nghe máy, sau đó mẹ nhắn tin: "Con đã về chưa, đi đường nhớ cẩn thận!" Lúc này, ngồi cùng mấy đứa bạn mà trong lòng thấy bất an, nóng như lửa, đứng ngồi không yên nên quyết định đến quầy thanh toán trước rồi đi cửa sau trốn về.

Trên đường về nhà, với tâm lí bất an nên tôi lái xe rất nhanh, nhanh như chưa bao giờ đi như vậy. Trong lúc đứng chờ đèn đỏ thì bố gọi tới hỏi về tới đâu rồi. Tôi trả lời:

– Con về gần tới nhà rồi!

Vừa về tới nhà, tôi thấy mẹ ngồi nhăn nhó trên ghế, bàn chân trái bị trầy xước, sưng to. Tôi vừa nghẹn ngào thương mẹ vừa lo sợ bị mắng. Nhưng mẹ vẫn nhìn tôi với ánh mắt trìu mến thuở nào và nói:

– Con về tới nhà không say xỉn là tốt rồi, chuẩn bị chở mẹ đến bệnh viện để khám xem chân thế nào.

Mẹ vừa nói vừa nhìn tôi bằng đôi mắt của sự bao dung và rộng lượng, thương yêu và tha thứ làm tôi bỗng trào dâng những cảm xúc khó tả. Trong khoảnh khắc ấy tôi thấy hổ thẹn với bố mẹ, bởi chút riêng tư của mình đã làm mẹ phải chờ lâu, chịu đựng những đau đớn của thân và tâm.

Đôi mắt của mẹ ngấn đỏ khác mọi lần làm

tôi thấm thía tình thương của cha mẹ dành cho các con bao la đất trời, không gì sánh được. Chợt nhớ câu nói của thầy tôi: Thân này là của mẹ cha, sẻ chia máu thịt cho ta thành người – làm tôi bật khóc trong sự nghẹn ngào, kìm nén cảm xúc trong lòng và không muốn để bố mẹ biết. Ở tuổi hai mươi lăm – anh trai lớn trong nhà mà khóc thì xấu hổ lắm, tôi cố gắng không khóc nhưng hai hàng nước mắt vẫn chực trào. Những cơn sóng nghẹn ngào, bối rối, muốn bước đến xin lỗi mẹ, nhưng lại cảm thấy rất khó nên tôi chọn cách im lặng. Lúc ấy, tự nhủ với lòng phải làm gương cho em trai, phải có cái gan – bản lĩnh, thấy sai thì phải sửa nên tôi dũng cảm bước đến bên mẹ, quỳ xuống trước mẹ và nói:

– Con xin lỗi mẹ! Con đã sai!

Khoảnh khắc đấy, tôi đã bật khóc – khóc như một đứa trẻ ngày nào.

Mẹ nhìn tôi:

– Con thấy sai, biết sai và sửa sai là quý lắm rồi nhưng con trai thì không được khóc.

Tôi nói:

– Dạ, cảm ơn mẹ!

Lấy tay lau vội hai hàng nước mắt, rồi lập tức đứng dậy như không có chuyện gì xảy ra. Mẹ mỉm cười, nói:

– Con trai dễ cười dễ khóc đúng là giống bố –

bố nào con vậy!

Lúc đó em trai chen vào:

– Mọi người nói anh Trường giống mẹ nhiều hơn giống bố!

Lúc đó cả nhà ai cũng bật cười nhìn sang tôi. Thấy vậy, tôi nhanh chóng ra sân lấy xe chở mẹ đi khám. Kết quả cho biết bàn chân của mẹ không có gì nghiêm trọng nên tôi cũng an tâm và đỡ áy náy hơn.

Như đã hứa, sau khi tham quan tượng Phật Ngọc tôi xin ở lại chùa làm công quả. Sau nhiều ngày ở chùa tu tập cùng đại chúng, tôi trở về thăm gia đình. Em trai và mẹ tôi hỏi cuộc sống hằng ngày ở chùa có gì vui? Tôi nói:

– Ở chùa rất vui nên con mới ở lâu như vậy, cũng gần ba mươi ngày đấy mẹ!

Chưa dừng ở đó tôi tiếp tục kể:

Ngày mới bắt đầu bằng hồi chuông thức chúng lúc ba giờ rưỡi sáng và chỉ tịnh lúc mười giờ đêm. Đại chúng lên chính điện tụng kinh và niệm Phật hai thời; quét rác và rửa chén mỗi buổi sáng; trước giờ điểm tâm sáng thì quý thầy và quý Phật tử đều xếp hàng vào trai đường, ăn trong im lặng; cuối bữa điểm tâm sáng đại chúng đều được các thầy tỳ kheo trong chùa thay phiên nhau chia sẻ pháp thoại ngắn – vừa được ăn vừa được nghe pháp; nhờ đó ngày qua ngày chúng con được vun

bồi, tưới tẩm và trưởng dưỡng những hạt giống tuệ giác và hiểu hơn phần nào đời sống xuất gia của quý thầy với chí nguyện – xả phú cầu bần, xả thân cầu đạo – thật cao quý!

Thứ Hai hằng tuần, sau bữa điểm tâm sáng thì Sư phụ trụ trì thường dặn dò đại chúng: Trong cuộc sống, nếu chúng ta để tâm quan sát thì đâu đâu cũng là những bài học giá trị. Người xưa có câu: "Ba người cùng đi, người thiện là thầy ta, mà người ác cũng là thầy ta". Đối với người thiện mình học được những điều hay lẽ phải, còn người ác mình lấy đó làm bài học kinh nghiệm để tránh phạm phải những sai lầm như họ. "Sống và chết là điều tất nhiên của con người hiện hữu trên cuộc đời này, song sống như thế nào có ích cho mình và người, chết như thế nào để lại tấm gương cho hậu thế noi theo, học tập. Đó là điều mà người trí cần phải suy nghĩ và cố gắng sử dụng xứng đáng khoảng thời gian ngắn ngủi của kiếp sống giả tạm này".

Có nhiều người cũng bằng tuổi mẹ, họ đến chùa tu tập lâu rồi và dễ thương lắm. Con nhớ, ngày mới đến chùa, qua phòng may mua hai bộ quần áo lam để mặc nhưng đến ngày thứ ba thì ai đó mượn mà không trả lại nên cả ngày hôm đấy chỉ có một bộ thay ra tắm xong mặc lại. Sáng hôm sau con đi phụ mấy cô tu thường xuyên chuẩn bị

cho khóa tu, nghe con nói bị mất quần áo nên có cô Phật tử trạc tuổi mẹ tặng con bộ quần áo cũ nhưng thấy vẫn còn mới lắm. Lần đầu tiên đến chùa bác lái xe chỉ lấy tiền xăng rồi còn cảm ơn con, con thấy cũng lạ và mầu nhiệm nhưng sau những ngày tu tập ở chùa, được quý thầy dạy bảo sau mỗi giờ điểm tâm sáng làm tâm con sáng hơn mỗi ngày và phần nào hiểu hơn cách ứng xử của bác lái xe và cô Phật tử mới gặp lần đầu khi đến chùa.

Mẹ có biết! Chùa Hoằng Pháp có nhiều quý thầy còn trẻ – trẻ như em Cháng nhà mình, có người còn trẻ hơn. Bên cạnh đó quý thầy đi học các lớp sơ trung cao Phật học; tụng kinh hay, giảng pháp rất giỏi và sâu sắc. Những ngày gần gũi quý thầy, con cũng thích đời sống tu sĩ nhưng bây giờ chưa đi tu được, bởi bố sẽ không đồng ý vì con còn nhiều việc phải gánh vác, nhất là hai quán ăn chưa có người quản lí phụ. Lúc đó nhìn sang mẹ, bất chợt thấy mẹ nhìn tôi chăm chú lạ thường. Cũng lại là ánh mắt và nụ cười đó, hình như mẹ muốn nói với tôi điều gì nhưng mẹ lại im lặng.

Những ai không yêu ghét, không thể có buộc ràng!

Trong một lần ra Bắc thăm họ hàng, tôi có đến thăm người anh con bác vào buổi chiều tối không hẹn trước để tạo sự bất ngờ cho hai anh chị và có đem theo mấy hộp bánh cho mấy đứa cháu.

Vừa đến cổng, tính gõ cửa để vào thì trong nhà vọng ra tiếng của hai vợ chồng đang cãi vã qua lại, tiếng hai đứa con nhỏ mếu máo khóc, kêu gào nhưng không ai nghe; đứa lớn đến cửa sổ gào lên: "Ông ơi bà ơi, bố mẹ cháu cãi nhau kìa, đánh nhau nữa…" Đứa nhỏ sợ quá, ngồi lủi thủi vào góc cửa lối đi ra, khuôn mặt mếu máo đáng thương nhưng khóc nấc không thành tiếng.

Tôi như bị đổ gáo nước lạnh lên người, choáng váng và bất ngờ, chợt bừng tỉnh khi thấy hai người tôi quý mến, là tấm gương mà tôi hướng tới đời sống gia đình đang cãi vã inh ỏi. Tôi bị sốc, sốc bởi lòng người dễ đổi thay, buổi sáng thì anh anh em em, buổi chiều thì mày tao; sáng thì thương, trưa thì ghét, chiều thì nhạt, vậy nên mới có câu:

Thương nhau, thương cả lối đi
Ghét nhau, ghét cả tông chi họ hàng.
Thương nhau củ ấu cũng tròn
Ghét nhau thì quả bồ hòn cũng vuông.

Bởi khi chúng ta còn là phàm phu thì đương nhiên còn thương và ghét, còn tiếp tục đầu tư cho nó, còn tự nguyện nhốt mình trong những suy tư phiền não của tham sân – bạo động, bực tức, khó chịu,… đều là nhân khổ của thương ghét. Nhưng ranh giới của thương ghét đều rất mong manh, bản chất bấp bênh, bất toàn, bất toại; khoảnh khắc sát na trước sau sinh diệt; vô thường, vô ngã – đều

do duyên mà có, có rồi lại mất.

Trong kinh *Pháp Cú,* đức Phật có dạy:

"Chớ gần gũi người yêu,
Trọn đời xa kẻ ghét.
Yêu không gặp là khổ,
Oán phải gặp cũng đau".
"Do vậy chớ yêu ai,
Ái biệt ly là ác.
Những ai không yêu ghét,
Không thể có buộc ràng"[2].

Con đường chẳng mấy ai đi nên tôi đã đi – đi để trở về!

Vì câu nói của mẹ: "Thầy Tâm Dược hướng dẫn Phật pháp cho các Phật tử quý hóa nhưng không thấy thầy về nhà hướng dẫn bố mẹ tu tập". Nghe mẹ nói vậy tôi có phần ngạc nhiên, cũng hơi chột dạ nhưng nhìn lại bao năm qua anh em tôi xin bố mẹ đến chùa xuất gia, cạo tóc, đắp y và ở chùa tu tập nên ít quan tâm tới đời sống tâm linh của bố mẹ. Nhìn lại cảm thấy xấu hổ vì mình tu chưa thấy chứng được quả nào, nhưng vẫn chứng nào tật đấy, tính tham sân, ngã mạn và thích khen mình chê người vẫn còn y nguyên.

Bởi vì câu nói của mẹ nên gần đây ngoài việc tu học ở chùa thì sau lễ Vu Lan hay sau Tết,

---

[2] *Kinh Pháp Cú,* phẩm Hỷ Ái, bài kệ 210 – 211, HT Thích Minh Châu dịch, Nxb Hồng Đức (2014), trang 51.

chúng tôi đều kính xin phép thầy Bổn sư – Hòa thượng Thích Chân Tính về thăm gia đình và cộng tu với bố mẹ để gieo duyên lành khi còn sống. Bởi thời gian chúng tôi bên bố mẹ không còn nhiều, đâu biết được ngày mai sống chết lúc nào. Mỗi ngày tôi và bố mẹ dành thời gian cùng nghe pháp, tụng kinh, đọc sách,… đấy là những giây phút an lạc hạnh phúc. Hạnh phúc nào bằng cả nhà đều hướng đến sự tu tập, biết sống trong thiện pháp. Vì vậy, khi về nhà tôi luôn tự nhắc nhở, cố gắng tinh chuyên để bố mẹ và mọi người nhìn vào thân giáo, khẩu giáo người xuất gia mà phát khởi đức tin – tin vào đức Phật, giáo pháp và chư Tăng.

Gia đình có bốn người, bố mẹ là Phật tử tại gia còn hai anh em tôi đều đi xuất gia. Em trai xuất gia ở Thiền viện Thường Chiếu – Đồng Nai trước tôi hơn một năm (tháng 12/2011), còn tôi chọn chùa Hoằng Pháp xuất gia và tu học đến ngày hôm nay. Mỗi thành viên trong gia đình tôi tu một pháp môn khác nhau: Bố thích ngồi thiền niệm Phật, mẹ thích lạy Phật, em trai thích thiền, riêng tôi còn thích nhiều cái: Thích ngồi thiền, niệm Phật, lạy Phật, trì chú, đọc sách, nghe pháp,…

Những ngày ở nhà, bố mẹ thường hỏi tôi về những sinh hoạt và tu tập trong chùa, nhất là mẹ có nhiều câu hỏi rất đặc biệt, làm tôi bất ngờ vì ít

ai hỏi tôi những điều như vậy.

Cũng đôi mắt thương yêu ấy, mẹ nhìn tôi:

– Ở chùa hằng ngày thầy Tâm Dược tu cái gì?

Tôi nói:

– Đức Phật tu cái gì thì con tu theo cái đó!

Mẹ hỏi tiếp:

– Nhưng cái đó là cái gì?

Tôi nói:

– Đức Phật dạy 84.000 pháp môn (pháp uẩn) mình thích pháp môn nào thì tu cái đó.

Mẹ hỏi tiếp:

– Cái đó của thầy là cái nào, pháp môn phải cụ thể chứ, để bố mẹ bắt chước tu tập theo?

Tôi nói:

– Mỗi người có căn tính khác nhau, cái tham cái sân của bố mẹ khác với cái tham cái sân của con làm sao bắt chước được.

Mẹ mỉm cười, im lặng lát sau hỏi lại tiếp, ở chùa hằng ngày thầy Tâm Dược tu cái gì?

Tôi trả lời:

– Đức Phật tu cái gì thì con tu theo cái đó!

Mẹ lại thắc mắc:

– Nhưng cái đó là cái gì?

Tôi quay sang nhìn mẹ, mỉm cười và nói:

– Người xuất gia tu tập giới, định, tuệ; người tại gia tu hạnh bố thí, giữ giới và tham thiền niệm Phật. Bố mẹ tu cái gì cũng được nhưng

phải là tâm thiện, hướng đến thiện mà căn bản của thiện là không tham, không sân, không si. Tu theo cái đó, mỗi ngày chúng ta càng bớt tham sân, hướng đến sự buông bỏ, có sự an lạc hạnh phúc, sống chân thật hơn, có thể kham nhẫn trước hoàn cảnh, muốn ít biết đủ,… thì bố mẹ đang tu đúng Chính pháp.

Hằng ngày bố mẹ niệm Phật, lạy Phật, nghe pháp, đọc sách, tụng kinh, suy tư những lời đức Phật dạy để tâm thiện sinh là tu đúng pháp; quan sát nhìn lại bản thân, thấy thời gian đang thúc ép, thúc bách làm tóc mình bạc, da nhăn; đẩy chúng ta đến sự già, bệnh và chết; thấy sự mong manh, bất toàn, bất an của đời sống mà không cưỡng lại được; động viên bản thân cố gắng tu tinh chuyên khi còn khỏe, còn minh mẫn; những lần chúng con trở về thăm bố mẹ – bố mẹ vui khi thấy anh em con còn khỏe, còn sống và hạnh phúc hơn khi thấy huynh đệ con vẫn còn giữ pháp tướng đầu tròn áo vuông – giới thân huệ mạng, nhờ đó bố mẹ phát khởi đức tin – tin vào đức Phật, giáo pháp và chư Tăng là bố mẹ đang tu đúng Chính pháp.

Thương ai bằng thương mình!

Bố mẹ nên biết, dù xuất gia hay tại gia còn là phàm phu thì còn tái sinh trong ba cõi, còn chịu khổ – khổ vì già, bệnh và chết – cái chết mù mịt, tối tăm, tắt hơi thở không biết chết đi đâu về đâu.

Vì vậy, hàng ngày bố mẹ nên tập sống với nhận thức "thương ai bằng thương mình" – thương mình thì phải cố gắng tu tập ngay bây giờ, tạo cho mình thói quen sống thiện – an lạc hạnh phúc ở đây và gieo nhân tuệ giác cho đời sau kiếp khác.

Khi chúng ta có khuynh hướng thích làm việc thiện thì tránh điều ác; thích giữ giới vì sợ đọa cảnh khổ; thích bố thí thì tránh xa sự keo kiết; thích nghe pháp, tụng kinh, trì chú, lạy Phật, ngồi thiền là tốt; bởi những cái thích này sẽ giúp chúng ta sống tốt đẹp hơn, hạnh phúc hơn, tiến hóa hơn trong thiện pháp. Đến với đạo giải thoát – tự thân và tự nguyện, tự giác và tự tu, tự khép mình trong các điều giới đã thọ trì. Đấy chính là kinh nghiệm và vốn tu, những thói quen và nếp sống tốt là bạn lành sẽ theo chúng ta đến lúc chết.

Bố mẹ có thương anh em con thì hằng ngày tạo cho mình vốn tu và thói quen tốt. Bởi còn sức khỏe, còn sáng suốt, còn thích tu nhưng đến tuổi già, chân tay nhức mỏi, cơ thể đau ốm bệnh hoạn thì thường sinh tâm lười biếng và dễ duôi theo hoàn cảnh; khi cái bệnh, cái già, cái chết đến gần thì mỗi người phải tự thân vận động, tự chăm sóc bản thân trước khoảnh khắc đối diện cái chết – sinh ly tử biệt.

Vì vậy, bố mẹ đừng cho rằng mong lúc sắp chết chờ anh em con cùng chư Tăng Ni về hộ niệm

thì đã muộn rồi – hãy hộ niệm cho chính mình từ ngay bây giờ, ngay trong sinh hoạt thường nhật; thói quen là bạn lành sẽ dẫn dắt và theo chúng ta đến cuối hơi thở vào – thở vào nhưng không thở ra là chết, chết là một sự thật – hãy chuẩn bị!

Mỗi lần tôi trở về nhà thăm gia đình đều khuyến tấn bố mẹ tu, và tu cùng bố mẹ thì cũng đang thương chính mình. Bởi bố mẹ có tinh thần tự nguyện và tự giác tu thì huynh đệ tôi ở chùa cũng an tâm, bớt phần lo lắng cho bố mẹ ở nhà, đây cũng là những thuận duyên để huynh đệ tôi có nhiều thời gian tu tập hơn.

Có những người mong muốn bố mẹ làm có tiền, tích góp cho con cháu nhưng anh em tôi đi tu với tâm nguyện học nương theo thầy Tổ là "Xả phú cầu bần, xả thân cầu đạo" thì không nên xin tiền của gia đình tiêu xài cho việc cá nhân của mình, bởi tất cả nhu cầu ăn mặc ở đã có chùa lo đầy đủ. Thay vào đó nên khuyến tấn bố mẹ cân đối thu chi hằng ngày và dành một phần tịnh tài để làm các thiện sự như: bố thí, cúng dường chư Tăng, phóng sinh,… để tạo công đức phước báu trong hiện tại và gieo nhân giác ngộ giải thoát cho đời sau kiếp khác.

Hạnh phúc của mẹ!

Không có điều gì cao quý và hạnh phúc bằng cả nhà đều biết tu, biết giữ giới, biết làm lành lánh

dữ, biết sống thiện thì không thể làm ác. Đây cũng là món quà pháp bảo quý báu mà bố mẹ dành tặng chúng con – chúng con dành tặng bố mẹ.

Cánh cửa trái tim con luôn mở rộng với bố và mẹ. Tại sao vậy? Tại bố mẹ đã có công sinh ra con, nuôi con khôn lớn và hướng dẫn con vào cuộc đời này. Tôi chợt nhớ câu nói năm xưa của mẹ vẫn theo chúng tôi đến tận bây giờ: "Hạnh phúc của mẹ, được thấy hai anh em con đều đi tu". Ngày chúng tôi đi tu – xuất gia trở thành tu sĩ theo gót chân Phật và thầy Tổ là ngày mẹ hạnh phúc nhất.

Buổi sáng hôm đó, tôi hạnh phúc và may mắn bởi có Ni sư trụ trì chùa Cự Linh, bố mẹ tôi và bố mẹ nuôi, những người bạn thân đều có mặt trong ngày tôi được sinh ra trong giáo pháp. Khoảnh khắc Sư phụ cắt những sợi tóc đầu tiên cho tôi, bất chợt tôi nhìn sang mẹ thì thấy những giọt nước mắt hạnh phúc lăn dài trên gò má cao, bởi mẹ đã mong chờ giây phút này lâu rồi và biết chúng tôi đã chọn được con đường – con đường chẳng mấy ai đi nên tôi đã đi – đi theo hạnh nguyện của thầy Tổ. Sống là cống hiến, cống hiến là sống mãi.

Thực tại hiện tiền!

Cầm chén trà nóng trên tay chưa kịp uống tiếp thì hồi chuông báo đến giờ đại chúng đi công phu,… Được tu tập để thúc liễm thân tâm và trau

dồi giới, định, tuệ trong ba tháng An cư kiết hạ lại đến và tinh thần hiếu đạo của người con Phật lại về – Vu Lan báo hiếu.

Không cha sao có thân này,
Không thầy sao được như ngày hôm nay[3].

Từ ngày con được xuất gia trong giáo pháp, trưởng thành như ngày hôm nay, tất cả đều do Sư phụ, quý giáo thọ sư và đại chúng đã tạo những thuận duyên tốt nhất cho huynh đệ con được tu tập, thúc liễm thân tâm và trau dồi giới, định, tuệ.

Với tinh thần hiếu tâm, hiếu đạo của người học Phật – noi gương Phật, chúng con gửi lời tri ân và biết ơn sâu sắc đến công ơn sinh thành dưỡng dục của bố mẹ. Bởi nhờ bố mẹ con mới có thân này, nhờ bố mẹ tạo thuận duyên nên con mới được xuất gia. Khi xuất gia con được thầy Tổ cho nương tựa, bảo bọc, nuôi dưỡng và dạy dỗ trong thiện pháp mới được pháp tướng: Đầu tròn áo vuông – giới thân huệ mạng. Ơn bố me, ơn thầy Tổ lớn như trời như biển – khó có thể đáp đền.

Hoằng Pháp – An cư kiết hạ 2021

---

[3] *Tặng Phẩm Xuân,* Nxb Văn Hóa - Văn Nghệ (2019), trang 13.

VU LAN MUỘN

- Tâm Biện -

Rằm Trung Thu, huynh đệ rủ nhau qua chùa Swe Daw (tháp Xá Lợi Răng) đối diện trường để đốt nến. Thôi thì cũng dành ra ít phút gọi là giải tỏa căng thẳng suốt một tuần lễ ôn tập chuẩn bị thi. Đám trẻ trong xóm nhỏ sau chùa cũng kéo nhau lên chùa chơi. Ở xứ Miến này, chùa là nơi tụ tập của mọi thành phần lứa tuổi. Cứ vào những ngày Uposatha là cả gia đình kéo nhau lên chùa, người khấn vái, kẻ dâng hoa, đám trẻ thì chạy giỡn khắp nơi. Vào buổi sáng hay chiều tối, có khi các sư từ các tu viện còn tập trung lại nơi các tòa tháp hay nhà giảng để thuyết pháp. Từ hàng nghìn năm nay, chùa tháp không chỉ là nơi thiêng liêng để người ta tìm đến lễ bái, mà đó còn

là một trung tâm văn hóa, là mái nhà chung cho cả cộng đồng.

Myanmar (Miến Điện) còn nghèo vì mới mở cửa được vài năm, nên hầu như đời sống người dân còn rất khó khăn. Đám nhỏ dường như thiếu ăn nên đứa nào cũng ốm và đen cháy, dù vùng này cũng là một khu vực trù phú vì là ngoại thành Yangon, nhưng cái khổ cái nghèo vẫn cứ dai dẳng bám lấy con người. Qua mấy chục năm đóng cửa, đất nước này đã giữ trọn vẹn cho mình cái nôi văn hóa và niềm kính tin Tam bảo, khi gần chín mươi phần trăm dân số theo đạo Phật. Với bản chất con người hiền lương, dễ gần và hiếu khách, nhưng đôi khi bù lại đó là sự thụ động và chậm chạp của người dân đến bất ngờ. Tôi nhìn các công nhân làm cho trường mà sốt ruột. Đám cỏ chỉ có vài mét vuông mà mấy người ngồi lại nhổ bằng tay cả ngày thay vì dùng thuốc diệt cỏ hay các phương tiện khác. Họ nhàn hạ, vô tư lự, chẳng âu lo gì cả, dù đời sống rất nghèo nàn.

Những đứa trẻ ở đây, khi thấy những người khách lạ với y phục hơi khác với các sư Miến Điện, chúng len lén nhìn rồi thỉnh thoảng kiếm cớ chạy ra trước mặt tôi. Tôi mỉm cười nhìn chúng, rồi vô tình bắt gặp có một đôi mắt khác cũng đang dõi theo đám trẻ, đó là một người mẹ trẻ với cái bụng nhô lên ngồi dưới chân tòa tháp. Đôi mắt

chứa đựng cả một bầu trời yêu thương, đó còn là sự mong chờ và một niềm vui nhỏ đang lóe lên. Dường như chị đang tưởng tượng không biết khi nào mình có thể nhìn thấy đứa con trong bụng tung tăng chạy nhảy như đám trẻ kia.

Tôi đứng sững người, có phải cái nhìn này cũng chính là ánh mắt của chị tôi không, khi chị cũng đang mang trong mình một hình hài bé nhỏ. Đã hai lần chị sẩy thai, nên chị thường tâm sự với tôi về nỗi lo của mình khi ngày qua ngày theo dõi tình trạng thai nhi. Chị mong chờ từng giờ từng phút cho bé lớn lên, khỏe mạnh. Để một ngày trong tương lai, chị được một lần dang rộng đôi tay mà chào đón bé vào đời. Hay đó là ánh mắt của mẹ tôi không, khi từng ngày vẫn đang dõi theo cuộc sống của anh em chúng tôi. Bao cảm xúc về những người mẹ trong đời, bỗng dâng trào như một dòng thác, chỉ từ một cái nhìn của người mẹ trẻ nơi đất khách.

Tôi thường nghe những bậc làm cha mẹ kể rằng, khi mang thai, họ chỉ ước sao nhìn thấy mặt con mình. Khi con cất tiếng khóc chào đời, cha mẹ mong nhìn thấy con của họ chạy nhảy và bi bô những tiếng đầu đời. Rồi khi thấy người ta đưa con đến trường, cha mẹ cũng mong thấy con mình trong bộ đồng phục quần xanh áo trắng. Cứ như vậy mà mong mà chờ, hi vọng, con vào cấp

ba, con lên đại học, con có việc làm rồi lập gia đình. Bao nhiêu người con là bấy nhiêu hi vọng, bao sự đầu tư không sinh lãi. Đâu có mấy ai mong con cái sẽ chăm sóc hay lo lắng lại cho mình. Cha mẹ chỉ mong con mình thành đạt và hạnh phúc. Thế rồi, những người con ngày một lớn lên, ngày lại qua ngày, dần dần xa vòng tay cha mẹ. Đến khi những đứa con gặp thất bại trong sự nghiệp hay đổ vỡ trong tình duyên, chúng lại tìm về nhà, cha mẹ lại ân cần đón lấy.

Nhiều người nghe nói về đạo hiếu có chút không vui, bởi cuộc đời của họ gặp chuyện buồn nhiều hơn vui khi sống với gia đình, hay có những người bị cha mẹ bỏ rơi từ lúc mới chào đời, có người bị cha mẹ ngược đãi, đánh đập khi còn bé. Tôi không dám khuyên họ phải có hiếu, phải phụng dưỡng mẹ cha, cũng không dám nhắc nhiều về ân sinh thành, bởi lẽ duyên nghiệp mỗi người mỗi khác. Tôi chỉ ân cần mời họ ngồi xuống và hỏi nhỏ rằng: "Khi bạn sống trong lòng oán ghét, thù hận và sống trong sự bao dung, tha thứ và thương yêu, cảm giác nào dễ chịu hơn?". Đành rằng ta thiếu đi một mái ấm tình thương, sẽ bất hạnh hơn người, nhưng không phải vì thế mà đánh rơi lòng hiếu đạo, chán chê tình phụ mẫu trong đời. Cuộc đời ta không là mẫu số chung, vậy sao không mỉm cười với những gì đẹp nhất.

Thay vì giữ trong lòng những cảm xúc muộn phiền, tập thương nhiều một chút, và đừng bao giờ để con mình giống mình lúc bé. Dù cha mẹ có đối xử với mình ra sao, khi ta sống chân thành và đối xử tốt với họ, thì ta vẫn có được niềm vui trước mắt và phước báu sau này, không có mất mát gì đâu mà sợ.

Mùa Vu Lan đã qua vừa tròn một tháng. Mỗi năm, tháng Bảy về, tôi đều có ý định viết gì đó cho mẹ. Nhưng mà lạ thay, mỗi lần nghĩ về người, tôi lại không thể nào viết được, bởi lẽ những cảm xúc đong đầy đến độ khó mà diễn tả thành lời. Thôi thì Vu Lan muộn vậy, chút tình cảm dành cho tất cả những đấng sinh thành, cho cả những ai không trọn vẹn được mái ấm tình thương, cho những ai không là hiếu tử, và cho cả những phận đời trôi nổi bấp bênh. Mong tất cả sống bằng tâm từ với tha nhân, như tình thương của những người mẹ trong đời.

BAN VĂN HÓA CHÙA HOẰNG PHÁP - VIỆT NAM

MỜI QUÝ VỊ - ẤN TỐNG KINH SÁCH

Thuyết pháp, giảng kinh, viết sách, ấn tống kinh điển, nhằm mang giáo lý nhà Phật đến với mọi người, giúp người tu tập hướng đến hạnh phúc chân thật của sự giác ngộ và giải thoát, đó gọi là pháp thí.

Nếu không đủ điều kiện làm những việc ấy, chúng ta đem kinh sách hoặc băng đĩa Phật pháp chia sẻ cho nhiều người cùng nghe, cùng đọc, để cùng được hưởng lợi lạc từ giáo pháp Như Lai, đây cũng là pháp thí.

Đức Phật đã dạy: "Trong các sự bố thí, pháp thí có công đức lớn nhất, không công đức nào có thể sánh bằng".

Đạo pháp muốn phát triển thì nền móng phải được xây đắp vững chắc. Chính vì vậy mỗi người chúng ta nên tùy sức mà đóng góp vào một ít vôi, một ít nước, một tảng đá hay một chút công... Ai có tài thì góp tài, ai có sức thì

góp sức, được vậy thì ánh sáng đạo pháp mới có thể tỏa rạng và kiên cố đời đời. Với hoài bão "Tất Cả Vì Phật Pháp", chúng ta không nên đặt nặng quan niệm về công đức. Danh hay lợi đâu phải điều chúng ta mong nhận được; mà làm rạng rỡ chính đạo, góp phần mang ánh sáng từ bi của Phật pháp soi chiếu đến mọi chúng sinh, giúp người vượt qua bể khổ bờ mê mới là mục đích tối thượng.

Hãy nên nghĩ nhớ đến những người đang đau khổ, hoặc đang lạc lối, bế tắc trong cuộc sống – những người thật sự rất cần sự cảm thông, giúp đỡ của cộng đồng để có thể quay về với chân lý, với niềm vui và lẽ sống hướng thiện. Làm được như thế chính là lợi ích cho cả ta và người vậy.

Tặng cho thân nhân một số tiền nhỏ, lòng mình chưa thật vui, nhưng mình không đủ sức tặng nhiều hơn nữa. Nhưng nếu đem tặng các loại sách khuyến tu, hướng dẫn người tu tập thì dù chỉ có một quyển sách đáng giá vài nghìn cũng vẫn quý hơn tiền trăm bạc triệu, vì cuốn sách đó sẽ giúp người xây dựng một đời sống thanh cao. Khi đó niềm phúc lạc vô bờ chắc chắn sẽ đến với mọi người.

Hi vọng mấy lời tâm huyết này sẽ đến được với nhiều vị Cấp Cô Độc, để ngày càng có nhiều

tấm lòng phát tâm chia sẻ và ấn tống kinh sách cho mọi người xem.

Tha thiết mong mỏi như thế!

Quý vị nào muốn phát tâm ấn tống kinh sách, xin liên hệ:

Văn Phòng Chùa Hoằng Pháp – Việt Nam

- *Địa chỉ:* xã Tân Hiệp, huyện Hóc Môn, TP. Hồ Chí Minh.

- *Điện thoại:* (028) 37130002–Văn phòng

(028) 37134307–Phòng phát hành

Kính chúc Quý vị có đầy đủ sức khỏe, hạnh phúc và an lành trong Chính pháp.

Nắng trong mưa

—nhiều tác giả—

Chủ biên

THÍCH CHÂN TÍNH

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc - Tổng Biên tập **Đinh Thị Thanh Thủy**
Biên tập: **Trần Thị Hoàng Tân** / *Sửa bản in:* **Mai Hoàng**
Dàn trang: **Thu Cúc**
Thiết kế Mỹ thuật: **Ban Văn hóa chùa Hoằng Pháp**
Đối tác liên kết xuất bản: **Chùa Hoằng Pháp**
Địa chỉ: **xã Tân Hiệp, huyện Hóc Môn, TP. Hồ Chí Minh**

NHÀ XUẤT BẢN TỔNG HỢP THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
62 Nguyễn Thị Minh Khai, Q.1, TP.HCM
ĐT: (028) 38225340 - 38296764 - 38247225 - Fax: 84.28.38222726
Email: tonghop@nxbhcm.com.vn
Sách online: www.nxbhcm.com.vn / Ebook: www.sachweb.vn
NHÀ SÁCH TỔNG HỢP 1
62 Nguyễn Thị Minh Khai, Q.1, TP.HCM – ĐT: 38 256 804
NHÀ SÁCH TỔNG HỢP 2
86 - 88 Nguyễn Tất Thành, Q.4, TP.HCM – ĐT: 39 433 868
GIAN HÀNG M01- ĐƯỜNG SÁCH TP.HCM
Đường Nguyễn Văn Bình, Q.1, TP.HCM – ĐT: (028) 3823 8191

In lần thứ nhất, số lượng: 3.000 cuốn, khổ 12x20cm
Tại **Xí nghiệp In Nguyễn Minh Hoàng**
Địa chỉ: 510 Trường Chinh, P. 13, Q. Tân Bình, TP.HCM
Số xác nhận đăng ký xuất bản: 3608-2021/CXBIPH/04-259/THTPHCM
Số quyết định xuất bản: 742/QĐ-THTPHCM-2021 ngày 31/12/2021
Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế ISBN: 978-604-335-381-5
In xong và nộp lưu chiểu quý I/2022